

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ชุดที่ ๒ ครั้งที่ ๖๔

วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๔๕ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกมาประชุมทั้งหมด ๒๕๑ คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขณะนี้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ ๒ ต่อไป เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒๑ ไม่มีการแก้ไข...

(นายบุญมา วงศ์สวรรค์ได้ยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณบุญมาครับ

นายบุญมา วงศ์สวรรค์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่แน่ใจว่า มาตรา ๑๒๐ ผ่านไปแล้วหรือยังครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมว่ายังครับ ยัง ขอท่านเลขาธิการรัฐสภาเริ่มมาตรา ๑๒๐ ครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒๐ มีการแก้ไขและมีผู้สงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณจำลอง เทวารุทข ขอแปรญัตติเพิ่มความเกิน (๑ ตี) และ (๑ จัตวา) ดังนี้

“(๑ ทวิ) เป็นโรคเรื้อน

(๑ ตริ) เป็นวัณโรคในระยะอันตราย

(๑ จัตวา) เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง

คุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ และคุณณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม ขอแปรญัตติแก้ความใน (๓) เป็นดังนี้

“(๓) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีโทษชั้นลหุโทษ หรือความผิดทางการเมือง”

เชิญท่านผู้แปรญัตติที่สงวนไว้ครับ คุณประคอง ได้รับมอบหมายจากคุณจำลอง เชิญครับ

(นายจำลอง เทวารุทธ ได้เข้ามาในที่ประชุม)

นายประคอง เทวารุทธ : คุณจำลองมาแล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาแล้ว เชิญ มาตรา ๑๒๐ นะครับคุณจำลอง แปรญัตติไว้ และขอสงวนไว้

นายจำลอง เทวารุทธ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม จำลอง เทวารุทธที่กระผม แปรญัตติในมาตรา ๑๒๐ (๒) ขอให้เพิ่มคำว่า “เป็นโรคเรื้อน” และก็ “เป็นวัณโรคในระยะอันตราย เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง” และก็ได้เลื่อนอนุมาตรา (๒) เดิม เป็นอนุมาตรา (๕) เลื่อนอนุมาตรา (๓) เป็นอนุมาตรา (๖) และเลื่อนอนุมาตรา (๔) เป็นอนุมาตรา (๗) และเลื่อนอนุมาตรา (๕) เป็นอนุมาตรา (๘) ตามลำดับ โดยกระผมมีความเห็นว่าตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินได้กำหนดโรคซึ่งต้องห้ามมิให้เป็นข้าราชการไว้ในเรื่องต่าง ๆ ตามที่กระผมได้กราบเรียนมานี้ด้วย และก็โรคต่างๆ ที่กระผมได้กราบเรียนนี้ก็นับว่าเป็นโรคที่สังคมรังเกียจ เพราะว่าอย่างโรคเรื้อนอย่างนี้เป็นต้น ถ้าเข้ามาอยู่ในสังคมใดสังคมนั้นก็เป็นที่รังเกียจเป็นอย่างมาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัณโรคในระยะอันตรายนั้น อันนี้กระผมไม่ค่อยติดใจมากนัก เพราะว่าวัณโรคระยะนี้แพทย์ของเราเก่งมากสามารถรักษาให้หายได้ไม่ยากนัก แต่สำหรับอนุมาตรา (๔) โรคพิษสุราเรื้อรังนั้น ถ้าผู้ใดเป็นขึ้นแล้วประสาทต่างๆ ไม่ทำงาน มือไม้จะลั่น

สติปัญญาหรือความคิดทั้งหลายก็หมดสิ้นไปแม้แต่จะเขียนหนังสือก็วนจนกระทั่งกระดาษขาดแล้วก็ไม่สามารถที่จะคุยกับคนธรรมดาให้เป็นปกติวิสัยได้ เพราะว่าปากคอก็สั่น ตัวเนื้อก็สั่นมือก็สั่นเหมือนกับเป็นโรคประสาทอย่างแรงเพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าเมื่อข้าราชการฝ่ายพลเรือนของเราะบุโรคต่าง ๆ เหล่านี้ไว้ซึ่งแพทย์คงเล็งเห็นแล้วว่าโรคต่าง ๆ เหล่านี้เป็นโรคที่ร้ายแรง ไม่สามารถใช้สติปัญญาได้แล้วก็บางอย่างก็เป็นโรคที่สังคมรังเกียจเป็นอย่างมาก กระผมจึงขอให้เพิ่มโรคต่าง ๆ เข้าไปตามอนุมาตรา (๒) และอนุมาตราต่าง ๆ ที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วด้วย ด้วยความขอบคุณท่านประธานเป็นอย่างยิ่ง

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านประธาน มาตรานี้เกี่ยวกับสิทธิทางการเมืองซึ่งคณะกรรมการและผู้ร่างรัฐธรรมนูญก็เห็นว่าไม่ควรจะจำกัดสิทธิจนเกินไป ปลดปล่อยอยู่ในความวินิจฉัยของผู้เลือกตั้ง ท่านสมาชิกจะเห็นได้ว่าในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ก็เขียนจำกัดสิทธิไว้เพียงเล็กน้อยไม่มากนัก ถ้าจะเพิ่มเข้าไปก็เป็นการตัดสิทธิของเขาซึ่งไม่มีความจำเป็นที่ต้องทำเช่นนั้น เพราะว่าผู้ที่จะตัดสินว่าใครควรจะเป็นผู้แทนของเขาหรือไม่นั่นคือประชาชน ถ้าเราไปตัดสิทธิเสียที่แรกแล้วก็เท่ากับปิดโอกาสของบุคคลบางคนซึ่งมีลักษณะเหล่านี้ซึ่งเป็นโรคเรื้อนหรือเป็นวัณโรคหรือเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ความจริงเป็นโรคเรื้อนนี้ก็ไม่ใช่ความผิดของเขา เป็นวัณโรคก็ไม่ใช่ความผิดของเขา ไม่เหมือนกับผู้ติดยาเสพติดให้โทษ อันนั้นกระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งเมื่อติดยาเสพติดให้โทษแล้วก็เท่ากับว่าผิดกฎหมายอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรจะมามีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จะเอาไปเทียบกับข้าราชการคงจะไม่ได้ครับ เพราะว่าข้าราชการนั้นต้องทำงานประจำ แล้วก็ไม่ได้เกี่ยวกับตัวแทนของปวงชน อันนี้เป็นเรื่องสิทธิทางการเมืองซึ่งพยายามที่จะไม่ให้มีการตัดสิทธิกันจนเกินไป แม้แต่ในร่างนี้มาตรานี้ก็ได้เล็งเรื่องตาบอด ๒ ข้าง คือแต่ก่อนนี้เขาห้ามไม่ให้สมัครรับเลือกตั้งในร่างนี้ก็ตัดทิ้งไปแล้วเพื่อให้สิทธิเสรีภาพในเรื่องทางการเมืองกว้างขวางยิ่งขึ้น ฉะนั้นกรรมาธิการจึงไม่ได้เห็นด้วยกับผู้แปรญัตติ

นายจำลอง เทวารุทธ: ท่านประธานที่เคารพ กระผมยังติดใจในคำชี้แจงของรองประธานคณะกรรมการ คำว่าเราไม่ควรจะตัดสิทธิเสรีภาพของคนนั้น เราจะเห็นได้ว่าร่างรัฐธรรมนูญของเราหลายมาตราได้ตัดสิทธิเสรีภาพไปแล้วหลายอย่าง กระผมขอยกตัวอย่าง

เช่นการสมัครสมาชิกสภาเทศบาลแล้วก็ไม่มีโอกาสที่จะไปสมัครในสภาอื่น ๆ ได้ซึ่งในระบบ
ทั่วโลกกระผมยังไม่ได้ยินว่ามีทำนองนี้ แต่ว่ามันเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว สำหรับโรคอันเป็นที่
รังเกียจของคนทั่วไปนั้น เราเปิดให้สมัครได้ก็ดี ท่านกรรมการชี้แจงว่าเป็นสิทธิของราษฎร
ที่เขาจะเลือกหรือไม่เลือก อันนั้นก็เป็นข้อเท็จจริง แต่ว่าโรคบางประเภทนี้เป็นโรคที่ร้ายแรง
แล้วก็อาจจะสืบเนื่องติดต่อกันได้ อย่างโรคเรื้อนอย่างนี้เป็นต้น คนเป็นโรคเรื้อนที่สามารถ
เข้ามาในสภานี้น่าจะเข้ามาไม่ได้ เขาอาจจะเข้ามาได้เพราะว่าครั้งหนึ่งสมาชิกสภาเทศบาล
ของกระผมตอนที่เกษมศานต์ยังเป็นน้อยอยู่ เมื่อสมัครเข้ามาแล้วก็เป็นมาก เกิดเหตุขึ้น
หมดทั้งตัว ก็ถูกร้องเรียนจนถึงกระทรวงมหาดไทยสั่งสอบสวนแต่ว่าแพทย์ก็รับรองไปว่าจะ
เป็นโรคผิวหนังเรื้อรัง เรื่องก็ระงับกันไป เพราะฉะนั้นกระผมยังมีความเห็นยืนยันที่ควร
จะใส่ไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ห้ามให้เหมือนกับข้าราชการประจำ เพราะว่าโรคต่าง ๆ ที่กระผม
ได้กราบเรียนให้ท่านประธานทราบนั้น เป็นโรคที่แทบจะอยู่ในสังคมกับคนธรรมดาไม่ได้
อย่างโรคพิษสุราเรื้อรังนี้ก็โรคที่ร้ายแรงมากทีเดียว ถึงขนาดไม่สามารถที่จะเปิดปากพูด
ได้เป็นบางครั้ง หรือพูดได้ก็พูดด้วยความยากลำบาก กว่าที่จะเซ็นชื่อนั้นจนกระทั่งขาด
ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าพนักงานเทศบาลของกระผมคนหนึ่งเคยเป็นโรคนี้ถึงกับต้องบังคับ
ให้เลิกด้วยความไม่เจลาบาปัญญาของกระผม กระผมก็ไม่คิดว่าโรคพิษสุราเรื้อรังนี้มันจะร้ายแรง
ถึงขนาดบังคับให้เลิกแล้วตาย ก็ปรากฏว่าแกตายไป พนักงานเทศบาลก็สวดกระผมเป็น
อันมากเหมือนกัน เพราะว่ากระผมแต่ก่อนเป็นนักดื่ม ประเดี๋ยวเราดื่มหนัก ๆ เข้าทนไม่ไหว
ก็เลิกไปเสียที เลิกไป ๕ ปี ๖ ปี ก็มาเอาอีก แล้วก็เลิกอีกเราก็ไม่เห็นเป็นไร เราก็คิดว่าไม่เป็นไร
เหมือนที่กระผมเคยเลิกมาแล้วหลายครั้ง แต่ว่าปรากฏว่าพอเลิกไป ไปโรงพยาบาลฉีดยาเข็มเดียว
แกก็ซ็อค โลหิตในสมองแตก แล้วก็พูดไม่ได้ตั้งแต่นั้นจนกระทั่งตอนคำก็ตาย อย่างนี้เป็นต้น
กระผมจึงอยากจะยืนยันให้โรคเหล่านี้ให้สามารถมีอยู่ในรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับที่เราบังคับแก่
ข้าราชการประจำไว้ก็จะเป็นผลดี แล้วก็จะเป็นสิ่งที่ไม่น่ารังเกียจในสภานี้เป็นอย่างมาก ผม
ขอขอบคุณครับ

ร้อยเอก ชะโลม รัตนเสถียร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชะโลม รัตนเสถียร
กระผมต้องขอประทานโทษผู้แปรญัตติขอเพิ่มนี้ คือกระผมไม่เห็นด้วย เหตุที่กระผมไม่เห็นด้วย

ก็เพราะว่าจะก่อการยุ่งยากให้แก่เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้รับสมัคร ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วอีกประการหนึ่งนั้นกระผมขอกราบเรียนให้ท่านประธานทราบว่าเป็นโรคเรื้อนก็ดี วัณโรคก็ดี แล้วก็โรคพิษสุราเรื้อรังก็ดี ถ้าในระยะเริ่มเป็นแรก ๆ นี้จะไม่เห็น เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจะเพิ่มคำว่า “เป็นโรคทั้ง ๓ ชนิด” นี้เข้าไปในรัฐธรรมนูญ แล้วผู้ที่เป็นกรรมการรับเลือกตั้งก็ต้องไปหาหมอมาคอย แล้วก็ไม่นั่นกว่าหมอจะตีความว่าอย่างไร เพราะฉะนั้นคนที่โรค รู้ตัวว่าเป็นโรคแล้วจะไม่มีกะจิตกะใจครับที่จะมาสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทน หรือไปทำงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ คือคนที่เจ็บป่วยอยู่รู้แก่ตัวแล้วไม่สามารถที่จะไปไหนได้ ตัวเองก็รู้สึกว่ามีกำลังใจหรือว่าคิดอยู่เสมอว่าตัวเองจะต้องรักษาตัวเองให้หายอยู่ เพราะฉะนั้นเรื่องจะมาสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนราษฎรเพื่อรับใช้ประชาชนนั้นคงจะเป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นกระผมจึงไม่เห็นด้วยครับผม

นายชำนาญ พงษา : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ โดยที่คณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อความหลายประการ ในมาตรา ๑๒๐ นี้ กระผมจึงใคร่ขออภิปรายในส่วนที่คณะกรรมการได้เพิ่มเติมแก้ไขโดยเฉพาะใน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เตียวครับ ขอประทานโทษ คุณชำนาญ เพื่อความรวดเร็วนะครับ อยากจะขอให้สภาลงมติเรื่องคำแปรญัตติของคุณจำลองไปเสียก่อนนะครับ ส่วนที่กรรมการแก้ไขผมจะให้โอกาสคุณแสดงความเห็น ตอนนั้นผมอยากจะขอประทานมติสภาครับเฉพาะที่คุณจำลอง เถวรุทธ ขอแปรญัตติเพิ่มความเป็น “(๑ ตรี)” และ “(๑ จัตวา)” คือเพิ่มโรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตราย และโรคพิษสุราเรื้อรัง เข้าไป ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับที่ผู้แปรญัตติขอเพิ่มความมา ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๙ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการ โดยเฉพาะในเรื่องโรค ๓ โรคนี้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๙ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้คำแปรญัตติของคุณจำลอง เทวารุท ที่ขอเพิ่มข้อความนั้นตกไป ต่อไปคุณบุญเที่ยง ครับ เพราะได้สงวนไว้เหมือนกัน

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : ท่านผู้เป็นประธานครับ ข้อแปรญัตติของกระผมนี้มีประเด็นอยู่ ๒ ประเด็น คือประเด็นแรกกระผมขอแปรญัตติกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเข้าไปว่า ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทน ถ้าหากว่าเคยต้องโทษจำคุกด้วยคำพิพากษาของศาลมาแล้วก็จะสมัครไม่ได้ อันนี้ประเด็นหนึ่ง อีกประเด็นหนึ่ง คือว่า ถ้าหากว่าผู้นั้นเคยต้องโทษในทางการเมืองถึงกับจำคุกมาแล้ว ก็ขอให้สมัครได้ ที่นี้สำหรับประเด็นที่ ๒ นั้น ไม่มีปัญหา เพราะเหตุว่าคณะกรรมการได้รับเอาข้อแปรญัตติของกระผมไปปรากฏอยู่ในร่างแล้ว แต่ว่าสำหรับประเด็นที่ ๑ นั้น ยังมีปัญหาอยู่ เพราะเหตุว่าเมื่อกระผมแปรญัตติไปแล้ว กระผมก็ได้ชี้แจงต่อท่านกรรมการ แต่ว่ากระผมฟังเหตุผลของกรรมการที่ชี้แจงให้กระผมฟังแล้วก็รู้สึกว่าจะยังไม่สมเหตุผล กระผมจึงได้ขอสงวนข้อแปรญัตตินี้มาเพื่อขอให้สภานิติบัญญัติอีกครั้งหนึ่ง สำหรับผู้ที่เคยถูกจำคุก คือว่าถูกจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลมานั้น ทางคณะกรรมการให้เหตุผลว่ามันอาจจะพลั้งพลาดก็ได้ คือว่าคนอาจจะพลั้งพลาดไปติดคุกเข้า ทำไมถึงไปจำกัดสิทธิของเขา แต่กระผมก็ให้เหตุผลคณะกรรมการว่า คนที่มีนิสัยพลัดพลั้งนั้น เมื่อลงพลั้งพลาดเข้าไปติดคุกแล้วละก็เมื่อเข้ามาอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรก็อาจจะพลั้งพลาดอาจจะทำให้เสียหายแก่สภาผู้แทนก็ได้ ก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่เราจะกันเขาไว้ให้อยู่ข้างนอกเสียไม่ได้ นี่ประเด็นหนึ่งครับ แล้วก็ทางกรรมการก็บอกว่าคนมันติดคุกแล้วอาจจะกลับตัวได้กระผมก็บอกว่า คนที่ติดคุกแล้ว แม้จะกลับตัวได้ก็ตาม ก็ควรเสียสิทธิเสีย เพราะเหตุว่าตัวเคยติดคุกมา จะมาเอาว่าตัวติดคุกแล้วเดี๋ยวนี้ดีแล้ว เป็นคนดีแล้วกลับตัวได้แล้ว เข้ามานั่งในสภา กระผมรู้สึกว่าสภาเราเป็นสภาที่ทรงเกียรติ สภาเป็นผู้ควบคุมอำนาจบริหารเป็นผู้ปกครองประเทศ เป็นผู้ออกกฎหมาย แล้วก็เป็นผู้ที่จะต้องคอยระมัดระวังผลประโยชน์ของประเทศชาติ ของประชาชน ก็เราจะเลือกเฟ้นเอาคนดี ๆ ขาว ๆ เข้ามานั้นไม่ได้หรือ เอาคนขาว ๆ เข้าม่า ถ้าปล่อยไว้คนที่ยังไม่ค่อยจะขาวเข้ามาแล้วก็ไม่น่าดู อาจจะเป็นอย่างนี้ได้ กระผมเห็นว่าเราควรจะกำหนดในข้อนี้ไว้ เมื่อกำหนดไว้แล้วก็ไม่เห็นจะเป็นผลร้ายได้ กระผมเห็นว่าเราควรจะกำหนดในข้อนี้ไว้

เสียหายอะไรกับใครที่ไหน เรารักษาสถาปณียะส่วนใหญ่ เราก็จำเป็นจะต้องเลือกคนเข้ามาควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน มาออกกฎหมาย เพราะฉะนั้นกระผมถึงยินยอมนี้ไว้ แม้ว่ากระผมยินยอมในข้อนี้ไว้แล้วก็ตาม กระผมก็คิดว่ากระผมมีทางในการที่จะมาอภิปรายในสภานี้ เพื่อขอความกรุณาในการตัดสินใจวินิจฉัยของท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ว่า ข้อแปรญัตติของกระผมนั้นมีเหตุผลแล้วก็แตกต่างกับคณะกรรมการที่แถลงมาเมื่อที่ อัยยปัญหาเรื่องโรคที่กรรมการเขาแถลง คือว่าเป็นเรื่องบุคคลไม่ยากเป็น มันเป็นมาเอง แต่ว่าคนติดคุกไม่ใช่อย่างนั้น แตกต่างกับโรคหรือคนเป็นโรค แล้วคนที่ติดคุกมาแล้วนะเป็นเรื่องการกระทำของตัวเอง เป็นเรื่องที่ตัวมีเจตนาก่อให้เกิดขึ้นเพราะสันดานนิสัยของคนนั้นมันลำบากเมื่อมีสันดานนิสัยอย่างนั้นแล้วละก็มานั่งในสภาผู้แทน จะเลิกสันดานเสียง่าย ๆ นะมันก็ลำบากอยู่ แต่ทั้งนี้กระผมก็ได้เขียนไว้เหมือนกันว่าถ้าติดคุกด้วยเหตุประมาทก็ดี หรือว่าติดคุกเพราะความผิดลหุโทษเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ดี ก็ยอมให้สมัครเป็นผู้แทนได้ นี่กระผมหมายถึงคนที่ติดในคดีจราจร ลักทรัพย์ หรือในคดีใหญ่ ๆ นี่ แต่ว่าแม้จะติดวันเดียวก็ตาม ท่านกรรมการกระผมก็แถลงให้ท่านทราบเหมือนกันว่า ในสภาผู้แทนเรานี้ที่กระผมนั่ง นั่งมาหลายปี ก่อนเมื่อเริ่มจะมีสมัครรับเลือกตั้งผู้แทน ถ้าตรวจสอบสถิติดูทุกปีแล้ว ก็ปรากฏว่าขโมยก็มี ติดคุกไปแล้วปีหนึ่ง แต่ว่าพ้นโทษมาแล้ว ๕ ปี มาสมัครผู้แทนแต่เผชิญสมัครไม่ได้ หลาย ๆ คนพวกที่เป็นอาชญากร แล้วก็ในสภาผู้แทนราษฎรนี้เองมีขโมยติดคุกมาแล้ว ขโมยยานพาหนะแล้วเป็นผู้แทนได้ตั้งหลายปี นั่งในสภาตั้งหลายปีแล้วนอกจากนั้นยังมีผู้แทนราษฎรที่ต้องโทษจำคุก ศาลจำคุก ๖ เดือนฐานยกยอก แต่ก็นั่งอยู่ในสภานี้ตั้งหลายปี นี่เป็นอย่างนี้ อัยยที่จะร่วมทำอุโบสถสังฆกรรมกันในสภานี้เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ เพราะว่าผู้มียุทธวิธีต่างในทางเจตนาหรือว่าการทุจริตอย่างอื่นเราควรจะต้องออกไปเสีย กระผมก็คิดว่าเหตุผลของกระผมที่มาแถลงต่อท่านผู้แทนที่มีเกียรติ ณ ที่นี้ก็คงจะเพียงพอในการที่จะวินิจฉัย แล้วกระผมมั่นใจว่า ท่านสมาชิกผู้แทนที่มีเกียรติที่นั่น ท่านก็ใช้ความคิดความเห็นของท่านโดยสุจริต ปัญหาเรียกว่าคลื่นใต้น้ำกระผมไม่เชื่อ เพราะฉะนั้นกระผมก็ขอความกรุณาได้พิจารณาอันนี้ ถึงแม้ว่าญัตตินี้กระผมจะแพ้ไปก็ไม่มีอะไรหอก คือว่าถ้ากระผมชนะกระผมก็ภูมิใจ ถ้าแพ้ไปกระผมภูมิใจที่ได้แสดงความคิดเห็นแล้ว ก็ไม่ได้มุ่งหมายเอาแต่ชนะแต่อย่างเดียว ขอความกรุณาเถาะ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน ที่คณะกรรมการฯ ธิการไม่ยอมรับข้อแปรญัตติของท่านผู้แปรญัตตินั้น ก็ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ที่ต้องโทษจำคุกนั้น ไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้มีสันดานชั่วร้ายมาแต่กำเนิดเสมอไป บางคนกระทำความผิดไปโดยการป้องกันตัว คือทำเกินกว่าเหตุหรือบันดาลโทสะ ถูกข่มเหงไม่เป็นธรรม ก็ได้กระทำความผิดไป แล้วศาลลงโทษเพียง ๓ เดือน ๖ เดือน เช่นนี้ ก็ไปตัดสิทธิทางการเมืองเขา ซึ่งคณะกรรมการฯ ก็ดี ผู้ยกร่างรัฐธรรมนูญก็ดี เห็นว่าเป็นการตัดสิทธิเกินไปฉะนั้นจึงได้วางโทษไว้ว่าถ้าถูกตัดสินจำคุก ๒ ปีขึ้นไป แล้วพ้นโทษมายังไม่ครบ ๕ ปีก็ไม่ให้มีสิทธิสมัครได้ แต่ถ้าจำคุกไม่ถึง ๒ ปี หรือว่าจำคุกถึง ๒ ปี แต่พ้นโทษมาเกิน ๕ ปีขึ้นไปแล้ว ซึ่งเป็นเวลานานพอสมควร ซึ่งแม้จะมีเจตนาทุจริตหรือมีเจตนาร้ายเวลานานพอสมควรที่ออกไปจากคุก ควรจะให้เขามีโอกาสสมัครรับเลือกตั้งได้ ในฐานะผู้ที่อาจจะกลับตัวได้ แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเขาสมัครนั้นก็ไม่หมายความว่าความเสมอไปว่าจะต้องได้รับเลือกตั้ง ให้โอกาสแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตัดสินว่าสมควรจะส่งบุคคลนั้นมาเป็นผู้แทนของเขาหรือไม่ ถ้าประชาชนส่วนข้างมากเห็นว่าบุคคลผู้นี้ไม่สมควรเพราะว่ามีประวัติต่างพร้อย เขาก็ไม่เลือกตั้งมาเอง แต่ว่าถ้าเขาเป็นคนดี ในภายหลังประชาชนเห็นว่าเขากลับตัวได้แล้ว ก็ควรจะให้โอกาสเขา ไปใช้สิทธิใช้เสียงแทนเขาได้ ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการฯ จึงเห็นว่าควรจะต้องคงไว้ตามร่างเดิมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณณัฐวุฒิ ผู้ร่วมแปรญัตติ

นายณัฐวุฒิ สุธิสสงคราม : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย ท่านก็คงได้อ่านร่างของกรรมาธิการแล้ว แล้วก็ร่างที่กระผมร่วมแปรญัตติกับคุณบุญแท้ง ทองสวัสดิ์ ข้อแตกต่างก็คือว่า ร่างของกรรมาธิการนั้นนะ มีการจำกัดความผิดและก็มีกรณียกเว้นอะไรต่าง ๆ ไว้ แต่ว่าที่พวกกระผมแปรญัตตินั้น หมายความว่า ถ้าเป็นความผิดที่ต้องลงโทษจำคุกแล้วเป็นอันว่า ตัดสิทธิโดยเด็ดขาด ข้อแตกต่างก็อยู่ตรงนี้ ท่านประธาน และท่านสมาชิกทั้งหลายก็คงจะทราบดีว่า บุคคลที่สำคัญที่สุดในระบอบประชาธิปไตยนั้น ก็คือผู้แทนราษฎร อันนี้เป็นที่ยอมรับกัน เพราะฉะนั้นวัตถุประสงค์ที่แปรญัตติอันนี้เข้ามาก็ไม่มีความประสงค์ หรือมุ่งร้ายต่อท่านผู้ใด มีความประสงค์จะเห็นว่า ถ้าหากว่าท่านผู้ใดที่ต้องโทษจำคุกแล้ว เว้นแต่ความผิดทางการเมือง หรือโดยประมาท หรือโดยลหุโทษ อะไรต่าง ๆ

ที่มีอยู่นั้นนะ ก็ขอถือว่า บุคคลนั้น ไม่ควรจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ที่ท่านกรรมาธิการ กล่าวว่ายังไม่แน่ว่าสมัครแล้วก็ได้หรือไม่ได้แต่ว่าการที่ผู้สมัครได้มีสิทธิรับสมัครเข้ามา ในการเลือกตั้งนั้น ก็เรียกว่าเป็นประตูแรกที่จะเข้ามาเป็นผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้นถ้าหากว่า ได้จำกัดสิทธิอันนี้เสียแต่ต้น บุคคลที่เคยต้องโทษแล้วก็จะไม่มีโอกาส กระผมก็เห็นว่าใน สถานีบางคนเคยต้องโทษ แต่บางทีก็ได้รับสายสะพายในตอนหลังก็มี เรียกว่าก็ไม่แน่ว่าจะได้ รับเกียรติอย่างนั้นก็มีความประสงค์อยู่แค่นี้ เพื่อจะให้เห็นว่า ผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้นเป็นคนบริสุทธิ์ในการต้องโทษ ไม่ว่าโทษนั้นจะกระทำโดยบันดาลโทสะ หรืออะไร เพราะ ว่าคนบันดาลโทสะก็จะเห็นได้ว่า แสดงว่าก็ไม่แน่ว่าจะมาเป็นผู้แทนอยู่แล้วครับ เพราะว่ามันจะ เป็นนิสัยที่จะก่อให้เกิดความวุ่นวาย หรือขาดความรอบคอบอะไรต่างๆ นี่ กระผมก็เห็นว่า หลักการอันนี้ก็ขอท่านสมาชิกทั้งหลายได้พิจารณา จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็แล้วแต่สภา นี้ว่าเราจะวางหลักต่อไปข้างหน้า ว่าผู้ที่ต้องโทษนั้นไม่ควรจะเป็นผู้แทนราษฎร หรือว่ายังจะ ให้เฝ้าอยู่ ขอพระคุณครับ

นายมารุต บุณนาค (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ คณะกรรมาธิการได้ พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ลักษณะความผิดในส่วน ที่ ๓ ตั้งแต่ลักษณะที่ ๑ ตั้งแต่ความผิดต่อความมั่นคงแห่งรัฐเรื่อยไปจนถึงความผิดลักษณะ ท้ายๆ ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑๒ ลักษณะ ซึ่งได้แก่ความผิดฐานประทุษร้ายต่อร่างกาย ต่อชีวิต หรือต่อทรัพย์สิน โอกาสของบุคคลที่พึงได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษ เช่นในกรณีเกี่ยวกับ ความจำเป็นในการกระทำความผิด การป้องกันตัว ซึ่งบางครั้งก็อาจจะเกินสมควรแก่เหตุ ซึ่ง กรณีเช่นนั้นบุคคลเหล่านั้นมิใช่อาชญากร ศาลอาจจะลงโทษสถานเบา โดยจำคุกไม่ถึง ๒ ปี บุคคลเหล่านี้พึงที่จะได้มีโอกาสได้รับใช้ชาติบ้านเมือง ส่วนในกรณีที่ท่านผู้แปรญัตติที่สองได้ กล่าวไว้ เป็นเรื่องของความผิดเกี่ยวกับลักษณะทรัพย์สิน เช่นยักยอก หรือฉ้อโกงทรัพย์สิน กรณี เช่นนั้นเป็นการยากที่คณะกรรมาธิการจะได้กล่าวไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ เพราะจะเป็นเรื่องยาว จึงเห็นว่าน่าจะเป็นเรื่องที่ราษฎรที่จะใช้สิทธิเลือกตั้ง พึงใช้ดุลพินิจว่าสมควรจะเลือกบุคคล ที่ได้รับโทษในฐานะฉ้อโกงประชาชนหรือยักยอกมาเป็นผู้แทนราษฎรหรือไม่ กระผมคิดว่าน่า จะปล่อยเป็นดุลพินิจของราษฎรมากกว่า ในร่างของคณะกรรมาธิการนั้นเป็นการสมควรแล้ว

นายเจริญ คันธวงศ์ :ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายเจริญ คันธวงศ์ ไคร์ จะขอเรียนถามท่านกรรมการถึงความหมายคำว่า “ความผิดทางการเมือง” มีความหมายถึง แດไหนใช่อะไรเป็นมาตรฐาน ในการให้ใช้คำจำกัดความ เพราะว่าตามพระราชบัญญัติต่างๆ นั้นไม่ค่อยได้เขียนไว้ อยากจะขอเรียนถามท่านคณะกรรมการได้กรุณาชี้แจงความหมาย ของคำว่าความผิดทางการเมืองด้วยครับ

นายมารุต บุณนาค (กรรมการ) :ความผิดทางการเมืองนั้น ไม่มีกล่าวไว้ ชัดในบทบัญญัติของกฎหมาย แต่เป็นที่ทราบกันเป็นประเพณีในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความผิดทางการเมืองเริ่มตั้งแต่กฎหมายลักษณะอาญาเดิม ร.ศ. ๑๒๗ ก็ได้แก่ ความผิดฐานกบฏภายในและภายนอกราชอาณาจักร แต่ในปัจจุบันนี้ย่อมหมายถึงความผิด ต่อความมั่นคงแห่งรัฐ คือความผิดที่คิดล้มล้างรัฐบาล หรือเปลี่ยนรัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้ที่กระทำสำเร็จ ก็ย่อมเป็นรัฐบาล ผู้ที่ไม่สำเร็จก็ย่อมมีความผิดในลักษณะเช่นนั้น และได้รวมถึงความผิด เกี่ยวกับพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ด้วย คือความผิดในลักษณะ ที่กระทบกระเทือนต่อนโยบายของรัฐบาล มุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย หรือระบอบใดก็ตาม มีความหมายในลักษณะเช่นนี้ครับ

นายจันทร์ อินลูปะ :ท่านประธานที่เคารพ ประเด็นที่ว่าบุคคลซึ่งต้องหาค จะรับสมัครเป็นผู้แทนราษฎรหรือไม่ นั้น ว่ากันโดยสิทธิมนุษยชน ว่ากันโดยมนุษยธรรมแล้ว คนเราเกิดมาไม่เลือกที่จะเป็นใคร ไม่อยากประสบชะตากรรมอันเลวร้าย โดยบังเอิญแล้ว ไม่ได้เจตนาที่จะไปทำความผิด แต่บังเอิญไปอยู่ในกลุ่มคนผิด นี่เรียกว่าความผิดโดยประมาท หรือโดยหละหลวม ก็ไม่ควรจะจำกัดสิทธิกันเด็ดขาดแน่นอนลงไป เพราะไม่มีเจตนาจะทำร้าย ไม่เจตนาจะประทุติชั่ว แต่อยู่ในกลุ่มคนชั่ว อาจจะมีเวลาผิดพลาด เพราะฉะนั้นควรจะ มีการผ่อนผันยกเว้นความผิดโดยประมาทนี้ไว้เพื่อเปิดช่องทางหรือโอกาสให้ความเป็นมนุษย ธรรมได้รับความเป็นธรรม โดยเป็นผู้แทนราษฎรได้ ผมเห็นว่าที่กรรมการวางไว้กว้างๆ นั้น ดีแล้ว ส่วนผู้แปรญัตติอยากได้แต่ชาวๆ เห็นจะทำได้ยากนัก ส่วนคนพลาดพลั้ง จะว่าเขาทำหั้นที่ นั้นยังดำไม่ได้ เขาจะต้องมีโอกาสชวในภายหลังเพราะไม่มีนิสัย ไม่มีเจตนา ซึ่งจะให้คนชั่วร้าย ในภายหลัง เพราะฉะนั้นที่กรรมการว่าไว้นั้นผมเห็นชอบแล้ว

นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ ออยุธยา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ตามที่คณะกรรมการได้ไปเติมคำว่า "ความผิดทางการเมือง" ไปนอกเหนือจากร่างของรัฐบาลนั้น กระผมคิดว่าเป็นเรื่องที่เสี่ยงต่ออันตรายเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าในประการที่ ๑ ความผิดทางการเมืองนั้น ก็ได้อภิปรายกันไปเมื่อกี้แล้วว่ามันไม่มีคำจำกัดความในทางกฎหมายที่ชัดเจนแค่นั้นเพียงใด ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสในการตีความแล้ว แต่ผู้ที่มีอำนาจ มีเสียงข้างมากในบ้านเมืองขณะนั้น อาจจะตีความในทางประโยชน์ของตนก็ได้ ประการที่ ๒ ความผิดทางการเมืองบางอย่างซึ่งมันเป็นลักษณะที่ผิดในตัว มันไม่ใช่เป็นความผิดซึ่งกฎหมายบัญญัติขึ้นมันเป็นมาลา อิน เซ (mala in se) ซึ่งเป็นความผิดในตัวนั้น เช่นว่าการพยายามลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่หรือประมุขของทางฝ่ายบริหารอะไรเหล่านี้ ซึ่งมันเป็นเรื่องที่ยกไม่ออกเลยระหว่างคดีอาญาธรรมดา แต่ว่าอ้างว่าเพื่อผลทางการเมือง แล้วจะมาอาศัยคำจำกัดความจากรัฐธรรมนูญนี้ให้เป็นประโยชน์ กระผมจึงคิดว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่งไม่สมควรที่จะรับไว้ ควรสนับสนุนร่างของรัฐบาล ขอขอบคุณครับ

นายยุวรัตน์ กมลเวช : ก็อยากจะขอทราบเหมือนกันครับในเรื่องที่ว่าเพิ่มความผิดในการเมือง ในกระเด็นที่ว่าคือมีคำจำกัดความของความผิดทางการเมืองนะครับ ที่การกระทำทางการเมืองซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย กระผมเองก็คัดมาจากการมาธิการท่านหนึ่งซึ่งเขียนในเรื่องนี้ทั้งหมดมีอยู่ ๓ ประเด็น ประเด็นแรก การปฏิบัติหรือรัฐประหาร ซึ่งทางคณะกรรมการตอบแล้ว ประเด็นที่สอง เป็นการก่อวินาศกรรมเพื่อข่มขู่ให้รัฐบาลดำเนินการหรือว่าการฆ่าต่าง ๆ ประเด็นนี้ก็จะเป็นประเด็นที่สำคัญซึ่งตามต่างจังหวัดปัจจุบันนี้ บางจังหวัดซึ่งมีเหตุการณ์ผู้ก่อการร้าย ท่านก็ทราบว่ามีกรยิงหรือมีการฆ่ากัน บรรดาผู้ที่โดนถูกจับกุมต่าง ๆ ปัจจุบันนี้เราได้ฟ้องในข้อหาตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ อันนี้จะเป็นช่วยทางความผิดทางการเมืองหรือไม่ ถ้าเป็นความผิดทางการเมือง ทางปฏิบัตินี้ทางคณะกรรมการจะมีความเห็นว่าประการใด

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธานกรรมการได้เรียนให้สภานี้ทราบแล้วว่า ความผิดทางการเมืองนั้นหมายถึงลักษณะความผิดต่อความมั่นคงแห่งรัฐ และกฎหมายเกี่ยวกับคอมมิวนิสต์

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุรินทร์ มาศดิตถ์ อยากจะให้รัฐธรรมนูญเสร็จเร็ว ๆ ไม่อยากจะอภิปราย แต่เห็นว่ามาตรา ๑๒๐ นี้เป็นเรื่องข้อห้ามสิทธิของประชาชนในทางการเมือง กระผมขอความกรุณาท่านประธานขออภิปรายเกี่ยวกับท่านผู้แปรญัตติและที่กรรมาธิการเพิ่มเข้าไปทั้ง ๒ ประเด็นครับ ในที่ผู้แปรญัตติแปรญัตติในอนุมาตรา (๓) คือห้ามสิทธิแก่ประชาชนที่เคยถูกจำคุกมาแล้ว ไม่ว่าข้อหาใดๆ เว้นแต่ประมาท ลุทโฆษและการเมืองนั้น กระผมไม่เห็นด้วย กระผมเห็นด้วยตามร่างเดิมของรัฐบาล เหตุที่กระผมไม่เห็นด้วยเพราะกระผมพิจารณาดูแล้วว่าเหตุผลของท่านผู้แปรญัตติ กล่าวถึงว่าถ้าคนเคยติดคุกมาแล้วก็ไม่ควรจะให้มานั่งในสภานี้แต่ว่ามีผู้แสดงความเห็นคัดค้านแล้วว่า จะเหมาเอาทั้งหมดนี้ไม่ให้มานั่งในสภานี้เลยนั้นควรจะเป็นหน้าที่ของประชาชน อันนี้กระผมเห็นด้วย แต่กระผมมาข้องใจ กระผมเปิดดูตั้งแต่มาตรา ๑๑๖-๑๑๗ มาจนถึงมาตรา ๑๒๐ บุคคลที่เราควรจะห้าม แต่เรายังไม่ห้ามก็มี เช่น ข้าราชการที่เคยทุจริตคดโกงบ้านเมือง และถูกปลดออก ไล่ออกจากราชการ บุคคลประเภทนี้ต่างหากที่เป็นภัยต่อสังคมในทางการเมือง การสังคม การเศรษฐกิจที่แท้จริง แต่รัฐธรรมนูญนี้กระผมดูแล้วไม่ได้ห้ามไว้เลย ข้าราชการที่ถูกปลดออก ไล่ออกจากราชการไม่ได้ห้ามไม่ให้สมัครผู้แทน แต่เราจะมาออกกฎหมายห้ามราษฎรที่บังเอิญไปทำผิดถูกจำคุกไม่ว่าสักกี่ปีก็วันแล้ว ห้ามไม่ให้สมัครผู้แทนราษฎรนี้กระผมไม่เห็นด้วย ดังนั้นกระผมจึงไม่เห็นด้วยกับคำแปรญัตติของท่านผู้มีเกียรติคือคุณบุญเพ็ง ทองสวัสดิ์ และนอกจากนั้นที่กรรมาธิการเพิ่มเข้าไปว่า หรือความผิดทางการเมือง กระผมก็สงสัยอย่างคุณยุวรัตน์สงสัย เพราะเดี๋ยวนี้ผู้ที่ยิงตำรวจตาย ยิงเจ้าหน้าที่ตาย ยิง อ.ส. ตาย ยิงราษฎรดีๆ ตาย ที่ขึ้นไปอยู่บนภูเขานั้นถ้าออกมาบอดตัวพร้อมด้วยอาวุธและอบรมเล็กน้อย ก็พ้นไปอย่างนี้ หรือว่าบังเอิญถูกฟ้องศาลจำคุกสัก ๕ ปี ๑๐ ปีแล้ว ถือว่าเป็นความผิดทางการเมืองอย่างนี้ ก็มาสมัครผู้แทนได้เออะ ถ้าสมัครได้ ถ้าประชาชนเลือก กระผมก็เอาด้วย แต่อย่างที่ท่านรองประธานกรรมาธิการบอกว่าต้องเป็นความผิดในความมั่นคงของชาติหรือว่ากบฏอะไรอย่างนี้ถือว่าเป็นความผิดทางการเมือง มันก็ไม่มีข้อกำหนดจำกัดไว้ในกฎหมายว่าความผิดอย่างไรเป็นความผิดทางการเมือง เรื่องนี้กระผมเห็นว่าถ้าเขียนไว้มันเป็นช่องทางที่จะตีความให้หละหลวมเกิดปัญหาที่หลัง กระผมว่าถ้าเอาตามร่างเดิมของรัฐบาลก็เป็นการเหมาะสมแล้วครับ ท่านประธาน

นายกเนิง ภาไชย : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความเห็นด้วยกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ๒-๓ ท่านที่ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการที่กรมการไปเพิ่มคำ คำว่า “ความผิดทางการเมือง” เอาไว้ด้วย ซึ่งกระผมเองไม่ทราบเลยว่าความมุ่งหมายของท่านต้องการอย่างไร แค่นั้น และเท่าที่ท่านได้ชี้แจงมา กระผมก็ไม่แน่ใจว่าสิ่งนั้นครบถ้วนตามความหมายที่แท้จริงหรือเปล่า และก็เป็นอย่างที่เข้าใจกันว่ากฎหมายของเราไม่ได้ให้คำนิยามไว้ว่า ความผิดทางการเมืองเป็นความผิดอะไร หรือความผิดฐานหนึ่งฐานใดในกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นก็ดี เป็นความผิดทางการเมืองหรือไม่ เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าเป็นการยากยิ่งในการที่เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติจะสามารถรู้ได้ว่าความผิดในขณะหนึ่งคราวหนึ่งนั้นนะ เป็นหรือไม่เพราะถึงแม้การกระทำบางอย่างที่ไม่อยู่ในหมวดของความผิดต่อรัฐ เช่นการที่มีการพยายามจู่โจมหน้าพรรคที่กำลังหาเสียงอยู่ก็ดี หรือพฤติกรรมอย่างอื่น ๆ เป็นต้นว่ามีการบุกรุกสถานทูต หรือพฤติกรรมในทำนองนี้มีอีกหลายอย่างที่กระผมอาจจะยกตัวอย่างขึ้นมาได้ มันมีมูลเหตุเกี่ยวเนื่องกับทางการเมืองทั้งนั้น แล้วอันนี้เราจะวินิจฉัยได้อย่างไรว่าสิ่งนั้นเป็นหรือสิ่งนั้นไม่เป็น ความจริงความผิดทางการเมืองมันมีอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวเท่าที่กระผมพอทราบ คืออยู่ในกฎหมายที่เรียกว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน อันนั้นเขาก็มีหลักอยู่ว่า พอคนที่ไม่ไปกระทำผิดในต่างประเทศแล้วก็หลบหนีเข้ามาอยู่ในประเทศไทย รัฐบาลเขาก็มีคำขอเข้ามาให้ส่งตัวข้ามแดนไป รัฐบาลไทยเมื่อรับคำขอร้องก็จะให้พนักงานอัยการนำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อวินิจฉัยว่าควรส่งไปหรือไม่ ถ้าหากว่าเขาทำผิดจริงก็ส่งไป แต่ก็มีข้อยกเว้นว่าจะไม่ส่ง ถ้าหากว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางการเมือง ในการที่จะวินิจฉัยความผิดทางการเมืองในเรื่องนี้มันมีทฤษฎีว่ากันไว้อยู่มากมายทีเดียว หาที่ยุติไม่ได้ เพราะฉะนั้นก็ตาม เขาก็ปล่อยให้ศาลพิจารณาคดีของแต่ละประเทศที่จะวิเคราะห์ในแต่ละเรื่องว่าอย่างนี้มีลักษณะเป็นทางการเมืองหรือไม่ กระผมจึงเห็นว่าเมื่อข้อความมีความกว้างขวางอย่างนี้เป็นการยากลำบากแก่การปฏิบัติแล้ว กระผมก็ยังไม่แน่ใจด้วยว่า เมื่อเราให้สิทธิพิเศษกับบุคคลผู้กระทำความผิดทางการเมืองในมาตรา ๑๒๐ (๓) นั้นนะ จะเป็นการสอดคล้องกลมกลืนกับมาตรา ๓ ทวิหรือเปล่า ในเมื่อมาตรา ๓ ทวินั้นเราห้ามการนิรโทษกรรมแก่ผู้ที่กระทำการล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์หรือรัฐธรรมนูญ เป็นการกำหนดโทษอย่างหนักไม่มีการปรานีกันเลย แต่ในขณะเดียวกันในมาตรานี้เรากลับจะให้สิทธิเป็นทำนองให้สิทธิพิเศษกับผู้กระทำการซึ่ง

อาจจะอยู่ในข่ายดังกล่าวนั้น เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าน่าจะยึดถือตามร่างเดิมของรัฐบาลที่ไม่มีถ้อยคำนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ผมขอเรียนอะไรนิดครับ คือปัญหาขณะนี้เมื่ออยู่ว่าจะเอาตามร่างของคุณบุญเท่งหรือร่างของคณะกรรมการซึ่งทั้ง ๒ อันนี้คุณบุญเท่งแปรญัตติก็มีเรื่องยกเว้นโทษความผิดทางการเมืองร่างของกรรมาธิการก็มี ที่นี้ในร่างของรัฐบาลนั้นไม่มีเรื่องโทษทางการเมือง ไม่ได้บัญญัติไว้ ผมนี้กลัวเพื่อจะให้สะดวกและรวดเร็ว อยากจะขอประธานมติว่าจะเอาแบบของคุณบุญเท่งหรือของกรรมาธิการเสียก่อน แล้วถ้าจะเอาแบบคุณบุญเท่งก็ตาม กรรมาธิการก็ตาม ท่านสมาชิกยังมีโอกาสอภิปรายว่าจะเอาตามร่างเดิมหรือร่างที่เราลงมติไปได้นั้นคือว่าเรื่องนี้ยังอภิปรายกันได้อีก ไม่ใช่ตัดหนทางเป็นอันขาด เพราะฉะนั้นผมขอประธานมติ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของคุณบุญเท่ง ขอให้ปรบมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการ ขอให้ปรบมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ยืนตามร่างของคณะกรรมการในขั้นนี้ก่อน แต่เนื่องด้วยร่างของคณะกรรมการนั้นได้แก้ไขจากร่างเดิมไปมาก ท่านสมาชิกจึงยังมีสิทธิอภิปรายที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอีก เมื่อที่ท่านอาจารย์ป๋วยยกมือ เชิญครับ

นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ สำหรับกระผมเป็นกรรมาธิการคนหนึ่ง สำหรับเหตุผลที่ท่านสมาชิกผู้แปรญัตติที่กล่าวมาเกี่ยวกับเรื่องความผิดทางการเมืองนั้น กระผมค่อนข้างจะเห็นด้วย แต่กระผมหนักใจอยู่ข้อหนึ่งครับว่า บุคคลที่ทำเรียกว่าความผิดทางการเมืองแล้วต้องโทษไป อย่างคุณอนันต์ หรือ ๓ ท่านคราวที่แล้วนี้ เราจะให้สิทธิเขาหรือไม่ให้สิทธิ กระผมใคร่จะขอหารือที่ประชุมนี้ครับ อย่างคุณอนันต์ ักดีประไพ

คุณพิมพ์ใจชนะอะไรนี้ อย่างนี้เราจะตัดสิทธิ กระผมไม่ได้หมายความว่าเราจะพิจารณารัฐธรรมนูญเฉพาะเป็นเรื่องของบุคคลไป แต่หมายความว่าถ้าหากว่าเกิดเหตุอย่างนี้ขึ้นมาอีก แล้วเราจะทำอะไร สำหรับคนที่ไปขวังระเบิดอะไรต่างๆ นี่ หรือพยายามลอบปลงพระชนม์ หรือว่าพยายามที่จะฆาตรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีอะไรเหล่านี้ ไม่ควรให้เข้ามา นั่นกระผมเห็นด้วย แต่ว่าคนที่ไม่มีคามผิดแบบนี้แล้วเราจะทำอย่างไรครับ ถ้าหากว่าเราตัดออกเสีย ขอบพระคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : สำหรับท่านทั้ง ๓ ท่าน อดีตผู้แทนราษฎรที่เคยต้องโทษจำคุกเช่นคุณอุทัย พิมพ์ใจชน คุณอนันต์ และท่านอื่นๆ นั้น ได้รับนิรโทษกรรมไปแล้วครับโดยสภานี้เป็นผู้ออกกฎหมาย เพราะฉะนั้นในข้อเท็จจริงแล้วมีสิทธิสมัคร เพราะถือว่าไม่มีโทษ ไม่ได้ทำโทษ แต่ในกรณีข้างหน้าผมไม่ทราบ คุณชำนาญเมื่อก็เห็นยกมือจะอภิปราย

นายชำนาญ พงษ์ : ท่านประธานที่เคารพ ที่ผมจะอภิปรายก็มีท่านผู้อื่นอภิปรายไปมากแล้ว แต่ยังมีอีกประเด็นหนึ่งซึ่งควรจะเพิ่มคำว่า “ข้าราชการ” โดยเหตุที่สภานี้ก็เคยเพิ่มเข้าไปแล้ว คือ ข้าราชการบำนาญ ก็ควรจะเพิ่มเข้าไปด้วย เพราะว่ามีปัญหาความเป็นข้าราชการและก้นอกจากข้าราชการการเมือง อันนี้ผมก็ใคร่ขอเรียนเพียงแค่นี้ ส่วนความเห็นเกี่ยวกับความผิดทางการเมืองก็ควรจะตัดออกอย่างที่ท่านผู้อื่นได้อภิปรายไปแล้วครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ตอนนั้นมันเรื่องระหว่างร่างของคณะกรรมการธิการกับร่างของรัฐบาลเท่านั้นแหละครับ ที่จะให้เติมอะไรโดยที่ไม่ได้แปรญัตติไว้เห็นจะไม่ได้

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการธิการที่เพิ่มคำว่า “ความผิดหรือโทษทางการเมือง” ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าผู้ที่กระทำผิดในทางการเมือง เป็นต้นว่า กระทำผิดต่อกฎหมายป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ หรือว่ากระทำความผิดกฎหมายอาญา เรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐอะไรทำนองนั้น ซึ่งเราถือว่าเป็นกบฏ ผู้ที่กระทำความผิดในทางนี้นั้น ความมุ่งหมายของเขานั้น ก็คือต้องการที่จะนำความเจริญรุ่งเรืองหรือความวัฒนาถาวรมาให้แก่ประเทศชาตินั่นเอง แต่ว่าเขาไม่มีทางออกวัตถุประสงค์ของเขาก็ไม่มีเจตนาทุจริตเหมือนกับความผิดอย่างอื่น บุคคลประเภทนี้ไม่ใช่เป็นอาชญากร หรือว่าไปประกอบอาชญากรรมตามความหมายที่แท้จริง ไม่เหมือนกับความ

ผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย หรือว่าไม่เหมือนกับความผิดฐานประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเงินทองอะไร หรือความผิดอื่นๆ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดอาญา หรือว่าเป็นคนที่มีเจตนาร้าย มีเจตนาทุจริต มีความชั่วร้ายในตัวของเขาเองตามความหมายทั่วไป แต่ผู้ที่กระทำความผิดในทางการเมืองตามความหมายที่ท่านกรรมาธิการได้ชี้แจงมานั้น เขามีความรักชาติบ้านเมืองเหมือนกับบุคคลอื่น แต่ที่เขากระทำผิดไปนั้นมันเป็นการกระทำที่เขาคิดว่าจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาให้แก่ประเทศชาติได้ แต่มันก็มีข้อยกเว้นอันหนึ่งก็คือ ฐานกระทำประทุษร้ายต่อองค์พระมหากษัตริย์หรือพระบรมราชินี หรือว่าบุคคลอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญานั้น แต่อันนี้ถ้าหากว่าบุคคลที่ไปกระทำเช่นนั้นแล้วถ้าหากว่าเขาสมัครผมก็คิดว่าราชฎรเขาก็คงจะ ขอประทานโทษ ไม่หลั้บหลั้บตาที่จะเลือกบุคคลประเภทนั้นมาก็เห็นได้ชัดแล้ว คนไหนที่ไม่จงรักภักดีต่อราชบัลลังก์หรือว่าต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้วผมก็คิดว่าถึงแม้ไปสมัครก็ไม่ได้ผลอะไร ไม่มีใครเขาจะเลือกเข้ามา ถ้าหากว่าเราจะครอบไว้หมดอย่างนั้นะครับ ในทางการเมืองกฎหมายนั้นเขียนไม่ได้ จะยกเว้นเพราะเกี่ยวกับเรื่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมคิดว่าในทางการเมืองกฎหมายเขียนไม่ได้ แต่เราจะต้องเขียนครบไว้อย่างนั้นเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นที่กระทำผิดในทางการเมืองนี้เขามีโอกาสมารับใช้ชาติบ้านเมืองเช่นเดียวกัน ส่วนข้อยกเว้นนั้นก็มอบให้ประชาชนเขาวินิจฉัยเองว่าบุคคลประเภทนั้นนะที่คิดประทุษร้ายต่อราชบัลลังก์นั้นเขาควรที่จะเลือกเข้ามาหรือไม่ ซึ่งผมเชื่อมั่นว่าไม่มีใครเขาจะเลือกเข้ามา ขอขอบคุณ

นายมานะ พิตยารณ์ : ท่านประธานที่เคารพ เพื่อสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย ผม มานะ พิตยารณ์ ครับ ผมมีความเห็นว่าไม่เห็นด้วยกับการที่กรรมาธิการจะเติมคำว่า หรือความผิดทางการเมือง เพราะเหตุผล ๒ ประการ

ประการที่ ๑ ก็คือว่าคำว่าความผิดทางการเมืองนี้ไม่มีบทนิยามที่แน่นอน อาจจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติอย่างมาก ดังที่เพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติสองสามท่านได้อภิปรายมาแล้ว ดังนั้นในเหตุผลนี้ผมจะงดเว้นไม่พูดถึง

เหตุผลประการที่ ๒ ที่ผมไม่เห็นด้วยก็เพราะว่าการกระทำแต่ละอย่างนี้อาจจะเป็นกรรมเดียว ภาษากฎหมายว่ากรรมเดียวคือกระทำหนึ่งเดียว อาจจะผิดกฎหมายหลายบท

คืออาจจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ เช่นหากว่าผมจะขโมยปิ่น ปิ่นกลเอาไปให้ผู้ฝึกฝฝ่าย คอมมิวนิสต์ ก็อาจจะเป็นความผิดทั้ง ๒ อย่างนะครับ ทั้งเป็นความผิดทางการเมืองและความผิดธรรมดา หรือถ้าหากว่าผมจะยิงรัฐมนตรีเสียท่านหนึ่งเพื่อเหตุผลในทางการเมืองนี่เป็นความผิดทั้ง ๒ อย่าง คือว่าถ้าถึงความผิดธรรมดาก็หมายความว่ามีความผิดฐานฆ่าคนตายธรรมดาๆ ครับ เหมือนกับยิงนาย ก. นาย ข. และในขณะเดียวกันก็เป็นความผิดทางการเมือง เมื่อศาลได้ลงโทษลงไปแล้ว ปัญหาที่จะถาม ก็มียุ่ว่าเราจะถืออะไร เราจะยอมให้บุคคลซึ่งยิงรัฐมนตรีตายไปนี้มีสิทธิอย่างนั้นหรือ ถ้าเขายิงนาย ก. แล้วไม่มีสิทธิ แต่ถ้าเขายิง ฯพณฯ ก. แล้วจะมีสิทธิ เพราะเหตุว่าเกี่ยวกับการเมืองก็จะมีปัญหายุ่งยากอย่างมากมาครับ ด้วยเหตุผล ๒ ประการนี้ ผมว่าควรที่จะตัดถ้อยคำที่ว่า “หรือความผิดทางการเมือง” ออกขอขอบคุณครับ

นายมารุต บุณนาค (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผมในนามของคณะกรรมาธิการขอชี้แจงว่า ความผิดตามลักษณะการเมืองนั้นจะต้องคำนึงถึงเจตนาและหลักการที่สำคัญว่า การกระทำผิดของบุคคลซึ่งได้ถูกศาลพิพากษาลงโทษในลักษณะความผิดทางการเมืองนั้นมุ่งเพื่ออะไร มุ่งเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ ต่อสู้เพื่อประโยชน์ของประชาชนหรือไม่ หรือเป็นการกระทำเพื่อหวังประโยชน์ส่วนตัวโดยตรง อันนี้ไม่เป็นการยากที่จะทดสอบได้ว่าบุคคลเหล่านั้นอยู่ในลักษณะใด เพราะเหตุว่าในร่างได้กล่าวไว้ชัดว่าเป็นผู้ต้องคำพิพากษาของศาล คำพิพากษาของศาลก่อนที่จะลงโทษบุคคลใดนั้นย่อมกล่าวไว้ชัดว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดในเรื่องใดแต่ไหนแต่ไรเพียงไร ในอดีตก็อาจจะตรวจสอบได้ เช่นความผิดฐานกบฏวังหลวง ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๒ กบฏทหารเรือแมนฮัตตันปี พ.ศ. ๒๔๙๔ หรือกบฏสันติภาพปี ๒๔๙๕ คดีเหล่านั้นศาลได้ชี้ชัดไว้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในทางการเมือง ในทางข้อเท็จจริงนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่มีใครอาจปฏิเสธได้ว่าผู้ที่เคยต้องพิพากษาให้ลงโทษในลักษณะความผิดในทางการเมืองนั้นได้กลับมารับใช้ชาติบ้านเมืองและทำประโยชน์ให้กับสังคมส่วนรวมอย่างมากมายเช่นนักการเมืองผู้ยิ่งใหญ่ท่านหนึ่ง ซึ่งได้ถึงแก่อนิจกรรมไปแล้ว คือท่านเจ้าพระยาเทพหัสดินได้เคยถูกจับในฐานะกบฏตระดา เมื่อประมาณ ปี ๒๔๘๑ ท่านผู้นี้ต่อมาก็ได้รับใช้ชาติบ้านเมืองทำประโยชน์ให้ในฐานะรัฐมนตรีผู้หนึ่งในรัฐบาลชุด

ต่อมา และในสภาผู้แทนราษฎรในหลายยุคหลายสมัยก็ได้มีผู้ต้องโทษในทางการเมืองตลอดมา แต่มาได้กลับมารับใช้ชาติบ้านเมือง เพราะเพียงว่ามีความคิดเห็นไม่ตรงกับรัฐบาลชุดเก่า สำหรับในปัญหาที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งซึ่งเป็นนักกฎหมายได้กล่าวแสดงความวิตกว่าเป็นการยากที่จะตีความว่าอะไรคือความผิดในทางการเมืองนั้น กระผมขอเรียนชี้แจงว่าตามกฎหมายเลือกตั้งทุกฉบับได้กล่าวไว้ชัดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการเลือกตั้งได้ปฏิเสธไม่ยอมรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งในกรณีขาดคุณสมบัตินั้น บุคคลผู้นั้นย่อมมีสิทธิที่จะร้องขอให้ศาลยุติธรรมตีความได้ ศาลยุติธรรมย่อมตีความไว้ชัดพอเพียงว่า บุคคลนั้นสมควรจะเป็นผู้มีคุณสมบัติในการรับสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ และศาลก็คงจะได้ชี้ขาดตามแนวคำพิพากษาเดิม ซึ่งได้เคยลงโทษบุคคลผู้นั้นว่าเป็นผู้อยู่ในข่าย คือเป็นผู้ต้องโทษในทางการเมืองหรือไม่และเพียงไร สำหรับท่านสมาชิกอีก ๒-๓ ท่านที่ได้กล่าวถึงว่า ในกรณีที่ได้มีการฆ่าเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามการจลาจลก็ดี หรือในการกระทำของผู้ก่อการร้ายก็ตนั้น โดยลักษณะแห่งคดีแล้วไม่ใช่ความผิดในทางการเมือง หากแต่เป็นความผิดฐานพยายามฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งตามกฎหมายอาญานั้นโทษที่ลงมากกว่าปกติ มากกว่าฆ่าราษฎร สำหรับการฆ่ารัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีนั้นก็ย่อมแล้วแต่ข้อเท็จจริงว่า การดำเนินการนั้นได้ดำเนินการในทางการเมืองหรือไม่ เช่นอาจจะมีการต่อสู้ในทางการเมืองโดยท่านรัฐมนตรีท่านนั้นได้มีส่วนร่วมในการปราบปรามในทางการเมืองด้วย ก็อาจจะเข้าในข่ายของความผิดในทางการเมือง แต่ถ้าหากว่าเป็นการฆ่ารัฐมนตรีซึ่งคำพิพากษาได้ชี้ชัดว่าไม่ใช่ความผิดในทางการเมือง แล้วก็ย่อมไม่ได้รับการยกเว้น สำหรับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านสุดท้ายที่ได้กล่าวว่าความผิดในบางเรื่องได้เกี่ยวเนื่องกัน เช่นความผิดลักทรัพย์หรือในความผิดฐานฆ่าคนตายไปปะปนกับความผิดในทางการเมืองนั้นจะชี้ชัดได้อย่างไร ในลักษณะคดีนั้น พนักงานอัยการโจทก์ย่อมแยกฟ้องเรียงตามกรรม ตามวาระต่างกระทงความผิด ถ้าหากว่าในกระทงใดที่ศาลชี้ว่าเป็นการฆ่าคนตายโดยเจตนาไม่เกี่ยวกับการเมืองหรือเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งเป็นลักษณะโทษอันหนึ่งซึ่งจะแยกกระทงไว้ในฟ้องเดียวกันย่อมไม่เป็นความผิดในทางการเมืองบุคคลเหล่านั้นก็พึงไม่ได้รับการยกเว้น

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์: คิดว่าเรื่องนี้ปัญหามันกินิดเดียว ไม่เป็นเรื่องยากเย็นอะไรหรอกครับ ปัญหาว่าร่างเดิมนั้นจำกัดสิทธิแล้ว ก็พอมาร่างใหม่ก็เปิดสิทธิคือเปิดให้ผู้ที่

ต้องโทษในทางการเมือง ส่วนปัญหาในเรื่องต้องโทษในทางการเมืองหรือไม่การเมืองนั้น เราเขียนไว้แล้วว่า คนนี้เคยติดคุกมาก่อน มันก็มีหลักฐานปรากฏอยู่ที่ศาล มีอะไรอยู่ที่ศาลเรียบร้อยแล้ว แล้วต่อมาเมื่อไปยื่นสมัครผู้แทน คณะกรรมการเห็นว่าต้องโทษมาแล้ว ไม่รับสมัครตัวอย่างนั้น ไม่รับ เขาก็ไปร้องต่อศาล อยู่ที่นี่ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในเรื่องนี้ ชี้ขาดในเรื่องนี้มันอยู่ที่ศาล เมื่อศาลชี้ขาดว่าเขาต้องโทษในทางการเมือง แล้วแต่ศาลจะชี้ เพราะข้อพิพาทต่อศาล ศาลชี้ได้ ก็ไม่ต้องห้าม ศาลบอกว่าไม่ต้องห้าม เขาก็สมัครได้ หรืออีกทางหนึ่งเมื่อเขาเลือกตั้งได้แล้วเขามานั่งในสภา เกิดมีสมาชิกในสภามาบอกว่า เขาไม่ขาดคุณสมบัติ คณะกรรมการตุลาการหรือใคร หรือสภาอะไรหรือศาลฎีกาอะไรก็ตามแต่ ที่รัฐธรรมนูญเขียนๆ ไว้มันจะได้วินิจฉัยว่าอะไรเป็นอะไรเท่านั้น นี่เราเปิดสิทธิให้กว้างเข้า แล้วผมว่า ถ้าหากว่าเราวินิจฉัยให้ถูกต้องแล้วก็เห็นจะไม่ยากเย็นอะไรนัก ในเรื่องนี้นะครับ แต่ถ้าวินิจฉัยผิดไปเหมือนกับคุณสุรินทร์ มาศดิตถ์เมื่อก็ คุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ไปเอาข้าราชการที่ถูกไล่ออกซึ่งไม่ใช่ศาลพิพากษามาเทียบกับคนที่ศาลพิพากษาที่เขาสืบพยาน เขาพิจารณาเป็นองค์คณะของเขาถูกต้องแล้ว ดำเนินการตามกรรมวิธี ตามวิธีการของศาล ตามวิธีพิจารณาแล้ว ไปเทียบกับข้าราชการที่ถูกไล่ออกได้อย่างไร ถ้าเอา ๒ อันนี้มาเทียบกันเสียแล้วตัดสินใจ เราก็ตัดสินใจไม่ถูก เหมือนกับท่านก้านันจันทร์ก็เหมือนกัน ท่านก้านันจันทร์พูดมาเมื่อก็บอกว่า คนไม่มีเจตนาเนี่ย เมื่อไม่มีเจตนาแล้วก็ต้องสมัครได้ชิตก็ไม่มีเจตนาที่ไม่ติดคุก ก็เป็นที่รู้จักกันอยู่ถ้าเราไปหยิบเอาขึ้นมาพิจารณาอย่างนั้นก็จะทำให้ไขว้เขว เมื่อไม่มีเจตนาจะติดคุกได้อย่างไร เพราะความอาญาต้องมีเจตนา เจตนาเสียก่อนถึงจะติดคุก ถ้าไม่เจตนาเป็นประมาท ก็มีข้อยกเว้นอยู่แล้ว นี่ผมว่าการวินิจฉัยที่จะลงคะแนนเสียงนี้ มีความจำเป็นเหลือเกินที่จะต้องรู้อะไรให้ละเอียดๆ แต่ว่าเอาดื้อๆ แล้วละก็ไม่ได้ทั้งนั้น เหตุผลต่างคนต่างว่า นี่ไม่ใช่หมายความว่าผมเอาชนะ ไม่ได้มุ่งหวังชนะถ้าหากผมมุ่งหวังชนะผมก็ไม่นั่งเก้าอี้นี้ เพราะเก้าอี้นี้มีทั้งแพ้และชนะ ถ้าจะเอาชนะผมจะไปเอาเก้าอี้เก่าๆ ของท่านที่หนีไปเมืองนอก เพื่อจะมานั่งในสภาเนี่ย นั่นแหละเอาชนะ นี่ว่ากันด้วยเหตุและผล แต่ว่า ว่ากันไปโดยไม่มีเหตุผลลงคะแนนไปอย่างนี้ลำบาก ก็ขอประทานซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย

นายทวี แรงขำ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมใคร่ขอประทานกราบเรียนว่า ในปัญหาที่ว่านี้เนั้น โดยที่กระผมเคยเกี่ยวข้องในการร่างกฎหมายเลือกตั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๔

ซึ่งเป็นครั้งแรก เพราะเหตุว่าในสมัยนั้นเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญเขียนไว้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้ง มาถึงปัญหานี้ได้เคยมีการพิจารณากันเหมือนกันในครั้งกระโน้นและก็มีมติลงด้วยที่ว่า ไม่กำหนดไว้ในกฎหมายเลือกตั้งถึงข้อยกเว้นที่เกี่ยวกับคดีการเมือง ก็โดยเหตุผลบางประการดูเหมือนกับที่สมาชิกหลายท่านได้อภิปรายไว้แล้วในเรื่องที่ว่า ไม่มีคำนิยามอันแน่นอนในกฎหมายใดแม้กฎหมายอาญาว่า ความผิดทางการเมืองนั้นคืออะไร จะเป็นเหตุให้เกิดการสับสนในทางปฏิบัติหรือแม้ศาลก็เช่นเดียวกัน ก็ไม่มีอะไรที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวว่าอันใดเป็นคดีการเมือง ซึ่งจะถือตามดังที่ท่านกรรมการชี้แจงก็รู้สึกจะลำบากในการศาล นั้นประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งในการพิจารณาในครั้งกระโน้นก็รู้สึกว่าการเมืองนี้เป็นคำที่กว้างมาก เราก็คดีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ดี เรียกกันว่านักการเมือง คำนิยามก็ไม่มีเช่นเดียวกัน เมื่อจะเอาเรื่องคดีการเมืองก็อิงอยู่คำว่าทางการเมืองคืออะไร มีผู้ใดได้ให้คำนิยามไว้หรือไม่ ก็มีอยู่ในหลักขรรคมดา ทางรัฐศาสตร์เท่านั้นที่มีความหมายของคำว่าทางการเมืองคืออะไร คือคำว่าโพลิติก (politic) ซึ่งในคำนิยามนั้นมีคำว่าโพริตรงกับภาษาไทยหรือภาษาสันสกฤตที่เราเคยใช้คำว่า “บุรี” เพราะสมัยโน้นนั้นการปกครองแต่ละประเทศเป็นเมือง เป็นบุรี คดีที่เกี่ยวกับทางบุรีก็มีความหมายในคำว่าโพลิติก ต่อมาเราจึงใช้คำว่าทางการเมืองในความหมายของคำว่าโพลิติกนี้ คำว่าทางการเมืองตามความหมายนั้นมีความหมายกว้างขวางมากกว่าที่เราเข้าใจกันว่านักการเมืองหรือการเมืองในปัจจุบันนี้ กิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับเมืองกับรัฐเป็นส่วนรวมแล้วเป็นการเมืองทั้งสิ้น นี่ไปกันใหญ่เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าแปลความหมายของคำว่าทางการเมืองโดยกว้างขวางแล้ว การบริหารงาน การสร้างถนนหนทาง การอะไรๆ ทั้งสิ้นเป็นการเมืองทั้งสิ้น อย่างนี้เป็นต้น ก็จะเกิดปัญหาสับสนในความหมายของการเมืองขึ้นมา เพราะฉะนั้นในการร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งปี ๒๔๗๔ จึงละเลยซึ่งที่ว่าข้อยกเว้นความผิดในคดีการเมืองด้วยประการฉะนี้ กระผมกราบเรียนเพื่อประกอบการพิจารณาของสภานี้

นายยุวรัตน์ กมลเวชช : กระผมขอประทานกราบเรียนต่อสภานิติบัญญัติให้ละเอียดลงไปอีกนิดในประเด็นที่เห็นกันจริงจังเลย คือเรื่องความผิดทางการเมืองนี้ ถ้าเราไปดูพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนที่ดี สมาชิกสภาเทศบาลก็ดี มีความผิดว่า

เช่นมีการซื้อเสียง ท่านสมาชิกสภาผู้แทนที่เป็นผู้สมัครซื้อเสียง หรือความผิดที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีการห้ามใช้สิทธิทางการเมือง อันนี้จะแน่นอนที่สุดครับ เป็นความผิดทางการเมือง ถูกไหมครับอันนี้เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่บอกว่าอันนี้ไม่ใช่ความผิดทางการเมือง แต่เจตนาที่ทำเพื่อที่จะหวังผลในทางการเมืองในการหาเสียง ประเด็นก็จะแยกไม่ออก ส่วนที่ท่านสมาชิกที่อภิปรายก่อนล่วงหน้ามา ๒ ท่านที่ว่า ถ้าความผิดทั้งหลายนี้ จะต้องมีการพิพากษาแล้ว แต่ความผิดทางการเมืองมีนะครับมีพระราชบัญญัติซึ่งแน่ชัด ซึ่งทางกรรมาธิการได้ชี้แจงว่าเป็นความผิดทางการเมือง คือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ อันนี้ผู้ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้ขึ้นศาลนะครับ ไม่ได้ตัดสินให้มีโทษจำคุก เพราะฉะนั้นในประเด็นข้อนี้ครับ การที่จะว่าคำพิพากษาที่จะมาชี้ประเด็นนะครับย่อมจะทำได้ ฉะนั้นปัญหาต่างๆ ในการที่จะแยกแยะออกมาว่า ความผิดทางการเมืองคืออะไรนี้ กระผมคิดว่าจะมีความหมายที่กว้างเกินไป แล้วก็ใช้ในทางปฏิบัติจะลำบากมากที่สุด

นายกมล สมวิเชียร (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ ผมขอเสนอปิดการอภิปรายครับผม ท่านผู้ใดเห็นด้วยขอได้โปรดกรุณารับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: มีท่านผู้เสนอขอปิดการอภิปราย มีท่านผู้รับรองครบถ้วน จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เมื่อไม่มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมอนุมัติให้ปิดอภิปรายได้ ผมขอประธานมติที่ประชุมครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างเดิมของรัฐบาล ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๙ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่า มติของที่ประชุมนี้ให้คงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล

นายบุญมา วงศ์สวรรค์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีปัญหาเกี่ยวกับอนุมาตรา (๔) ซึ่งตะกั้นก็มีท่านสมาชิกท่านหนึ่งได้กล่าวขึ้นว่าควรเพิ่มเติมคำว่า "หรือข้าราชการบ้านานู" เข้าไปด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตราอื่นซึ่งได้เขียนไว้ในเรื่องทำนองเดียวกัน แต่ถึงจะเขียนอย่างนั้นแล้วยังมีปัญหาต่อไปอีกครับ คือเรลิมบุคคลอีกประเภทหนึ่งซึ่งกฎหมายเรียกว่า ทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด บุคคลประเภทนี้ ในร่างเดิมของรัฐบาลนั้นสามารถจะสมัครรับเลือกตั้งได้ แต่ว่าเมื่อผูกประโยคขึ้นใหม่ตามแบบที่คณะกรรมการธิการเสนอ มันจะอ่านเป็นอย่างนี้ครับ "เป็นข้าราชการไม่ว่าประเภทใด ๆ นอกจากข้าราชการการเมือง หรือข้าราชการบ้านานู" ถ้าข้าราชการบ้านานูเป็นข้าราชการประเภทหนึ่ง ทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด ก็เป็นข้าราชการประเภทหนึ่งเหมือนกัน เพราะฉะนั้นจะถูกห้ามไม่ให้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งกระผมเข้าใจว่าไม่ใช่เจตนาของรัฐบาลหรือของคณะกรรมการ คงจะเป็นความพลั้งเผลอไปในข้อนี้ ที่จริงกระผมเองไม่ค่อยสนิทใจเลยครับที่จะเติมคำว่า "หรือข้าราชการบ้านานู" เข้าไป ด้วยเหตุที่ไปผูกประโยคแบบนี้เข้า คำว่า "ข้าราชการบ้านานู" นั้นนะมีที่ใช้ในกฎหมายบางฉบับก็จริง แต่ขณะนี้เห็นจะพอเข้าใจได้ว่ากลายเป็น सामान्यนาม ไปเสียแล้ว ไม่ได้หมายความว่า เป็นข้าราชการประเภทใดประเภทหนึ่ง มันหมายความว่า เป็นบุคคลที่เคยรับราชการ แต่ขณะนี้รับบ้านานูอยู่ เพราะฉะนั้นเมื่อไปอยู่ในประโยคอย่างนี้เข้าก็เลยกลายเป็นว่าข้าราชการบ้านานูนี้เป็นข้าราชการประเภทหนึ่ง ซึ่งรู้สึกว่าจะทำให้ภาษาไทยค่อนข้างจะสับสนครับ ใจกระผมเองรักที่จะให้เป็นไปตามร่างเดิมของรัฐบาลคือเขียนว่าเป็นข้าราชการซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง ถ้าเขียนอย่างนี้แล้วก็ไม่คลุมถึงข้าราชการบ้านานู ไม่คลุมถึงทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด ส่วนคำว่า "พนักงานท้องถิ่น" นั้น ถึงจะตัดออกในประโยคแรกก็ไม่สำคัญ เพราะเหตุว่ากรรมการได้ไปเติมในประโยคหลังแล้ว แต่ถ้าจะคงคำว่า "ข้าราชการบ้านานู" ไว้ ก็ใครจะขอเสนอว่าจะต้องเติมคำสองสามคำลงไปว่า "หรือทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด" เพื่อให้สมเจตนาของผู้ร่างครับ ผมขอฝากไว้ให้คณะกรรมการลองเอาไปตรองดูว่าควรจะแก้ถ้อยคำกันอย่างไร

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี๋ยวครับ ท่านเห็นว่าร่างของรัฐบาลดีกว่า
ใช้ไหมครับ

นายบุญมา วงศ์สวรรค์ : ครับ ใช่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : สภาก็ลงมติให้ใช้ร่างของรัฐบาลแล้วนี่เมื่อ
กี่วันในมาตรา ๑๐๐

นายบุญมา วงศ์สวรรค์ : ไม่ใช่ครับ อนุมาตรา (๔) ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้อ อนุมาตรา (๔) นะครับ ขอประทานโทษ

นายบุญมา วงศ์สวรรค์ : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมธิการว่าอย่างไรครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน ในการประชุม
คราวก่อนนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็ได้ทักท้วงขึ้นมาว่า ข้าราชการบำนาญนั้นก็
เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญบางมาตราแล้ว แล้วก็มีที่ใช้ในกฎหมายอีก ๒-๓ ฉบับ เช่นกฎหมาย
ตุลาการ กฎหมายอัยการ ผมก็เลยบอกว่าถ้าอย่างนั้นก็เติมข้าราชการบำนาญไปด้วย ที่นี้ที่
คุณบุญมากล่าวนั้นก็ยังมีเหตุผลว่ายังมีทหารกองหนุนซึ่งออกไปแล้วเขาก็มี ๒ ตอน คือตอนหนึ่ง
เขารับเบี้ยหวัดเมื่อพ้นอายุราชการไปอีกสักเวลาหนึ่งก็รับบำนาญต่อ ที่นี้ถ้าช่วงนั้นข้าราชการ
ประเภทนั้นที่ออกไปแล้วโดยรับเบี้ยหวัด ถ้าเขียนไว้เพียงเท่านี้ ก็อาจจะสมัครรับเลือกตั้ง
ไม่ได้ตามที่คุณบุญมากล่าวไว้ เพราะฉะนั้นผมก็คิดว่าเพื่อไม่ต้องไปเติมให้วุ่นวายว่า ทหารซึ่ง
ออกรับเบี้ยหวัด ซึ่งก็ยาวไป คิดว่าร่างเดิมของรัฐบาลนี้ก็พอจะไปได้แต่ขอเปลี่ยนเป็นอย่างนี้ครับ
“เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งและเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง” ถ้าเติมอย่างนี้
แล้วไม่ต้องมีข้าราชการบำนาญหรือทหารซึ่งออกรับเบี้ยหวัดก็กินความคลุมถึงหมด ดังที่
ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้กล่าวไว้อย่างนั้นจะพอใจไหมครับ เมื่อท่านพอใจแล้ว ผมก็ขออนุมัติ
ต่อสภาฯ ขอให้เปลี่ยน เพราะวันนั้นก็พูดกัน มันก็กระแทกกันเกินไป

นายประวิณ ณ นคร : กระผม ประวิณ ณ นคร กระผมเห็นว่าถึงแม้ว่าท่าน
กรรมธิการจะแก้ตามที่ว่านั้นแล้วก็ตาม ถ้าจะยังคงความข้างท้ายอยู่ว่า หรือดำรงตำแหน่ง

หรือหน้าที่ใดในหน่วยใดอยู่แล้ว ก็จะขัดกันเองในตัวครับผม คือว่าข้อห้ามตามมาตรานี้ จะมีอยู่ ๒ ประการ ประการที่ ๑ คือเป็นข้าราชการ ประการที่ ๒ คือดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ในหน่วยราชการ เมื่อมีห้าม ๒ ประการนี้แล้ว ข้อยกเว้นยกเว้นไว้ประการเดียวว่า ข้าราชการนั้นยกเว้นที่เฉพาะข้าราชการเมือง แต่ประการหลังที่ว่าดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ในหน่วยราชการนั้น ไม่มีข้อยกเว้นใดเลย เมื่อไม่มีข้อยกเว้นข้าราชการการเมืองก็สมัครไม่ได้ อีกยิ่งกว่านั้นคำว่า “หน้าที่ในหน่วยราชการ” นี้กว้างขวางมาก กว้างขวางแม้จนกระทั่งว่า ผู้มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลอยู่ก็ดี เป็นอะไรที่ทำหน้าที่ ไม่ใช่มีตำแหน่งอะไรประจำก็จะสมัครไม่ได้ด้วย กระผมเข้าใจว่าท่านสมาชิกสภานิติบัญญัตินี้ก็หลายท่านมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาล มีหน้าที่ในสำนักนายกรัฐมนตรี เดียวก็สมัครไม่ได้ ขอประทานโทษ แม้กระทั่งท่านประธานสภาเอง กระผมก็เข้าใจว่าจะมีปัญหา เพราะว่าท่านเป็นประธานสภาซึ่งมีหน้าที่บังคับบัญชาสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม เมื่อมีหน้าที่ ห้ามเสียแล้วก็เลยจะเป็นปัญหา กระผมคิดว่าร่างเดิมของรัฐบาลนะรัดกุมดีแล้ว ถ้าเติมเข้าไปอย่างนี้จะมีปัญหาแล้วก็ตัดสินใจกันไม่มีที่สิ้นสุด กระผมถึงขอเสนอว่าให้ใช้ร่างเดิมของรัฐบาลทั้งหมด รวมทั้งอนุมาตรา (๕) ด้วยครับผม

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธาน ตามร่างเดิมของรัฐบาลนั้นห้ามเฉพาะข้าราชการสมัครรับเลือกตั้ง นอกจากข้าราชการการเมือง ซึ่งหมายความว่าข้าราชการประจำการแต่อยู่ที่เดิมลงไปว่า ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ นี่ก็เพื่อประสงค์จะไม่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับในวงการราชการ รัฐวิสาหกิจ อย่างสละกิ้นแบ่งเป็นต้น โรงงานยาสูบเป็นต้น หรือบริษัทของรัฐบาลที่รัฐบาลถือหุ้นเกินครึ่งนี้มาสมัครรับเลือกตั้ง ความประสงค์เป็นอย่างนั้น แม้จะเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลก็ไม่ควรมาสมัครรับเลือกตั้งต้องออกเสียก่อน ที่เดิมไปนี้ ก็ตรงกับคุณสมบัติที่ห้ามไว้ในมาตรา ๑๐๐ คือห้ามไว้หลายประการ นอกจากเป็นข้าราชการแล้ว รวมทั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งในราชการนั้นด้วยเพราะฉะนั้นถ้าจะตัดเสีย บุคคลเหล่านี้ก็จะสมัครรับเลือกตั้งได้ ซึ่งไม่ยุติธรรมสำหรับข้าราชการ เพราะว่าเพียงแค่เป็นข้าราชการกับไม่ใช่ราชการเท่านั้น แต่ว่าอยู่ในวงการราชการเหมือนกัน เพราะฉะนั้นที่เขียนอย่างนี้เพราะว่าเราได้ตัดมาตราก่อนหน้านั้นไปความเดียวกัน แต่เอามารวมไว้เป็นคุณสมบัติ ผมเข้าใจว่าตัดมาตรา ๑๑๘.

๑๑๙ ตัดไปแล้ว ผู้ที่มีฐานะอย่างนี้ต้องห้าม ก็เขียนไว้ในนี้ให้เป็นลักษณะต้องห้ามความเดียวกัน ถ้าจะตัดเสียแล้วก็ไม่ยุติธรรมสำหรับข้าราชการ และที่ต้องออกก่อน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณประวิณอีกครั้งหนึ่งครับ

นายประวิณ ณ นคร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมใคร่เรียนตามท่านกรรมาธิการว่า ถ้าอย่างว่านั่นแล้ว อันที่จริงพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือสลากกินแบ่งอะไร อย่างที่ท่านว่านั่นแน่นอนต้องข้อห้ามตามอนุมาตรา (๕) อยู่แล้ว ส่วนอนุมาตรา (๔) นั้นห้ามเฉพาะข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ ก็ขัดอยู่แล้ว พนักงานหน่วยงานของรัฐ วิสาหกิจของรัฐ ก็ต้องด้วยข้อห้ามตามอนุมาตรา (๕) ก็ขัดอยู่แล้ว ที่นี้ถ้าเผื่อว่าเอาหน้าที่เข้าไปนี้ ผู้มีหน้าที่กระผมใคร่เรียนถามว่า อย่างท่านประธานสภานี้มีหน้าที่บังคับบัญชาสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมนี้ ถือว่ามีหน้าที่ในหน่วยราชการหรือเปล่าต้องห้ามตามมาตรานี้หรือเปล่าครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน ตามร่างเดิมนั้นห้ามเฉพาะพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ที่นี้เขาไม่ได้เป็นพนักงาน เป็นที่ปรึกษา สมมุติเงินเดือน ๕,๐๐๐ บาทอย่างนี้ เป็นที่ปรึกษาขององค์การรัฐวิสาหกิจต่างๆ นี่ก็สมัครได้ คือไม่ต้องไปทำงานเป็นประจำ เพราะฉะนั้นไม่ถือเป็นพนักงาน แต่ไปมีหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐอันนี้ก็ห้ามเหมือนกัน เพราะว่ามันเกี่ยวข้องมีฉะนั้นแล้วเมื่อสมัครรับเลือกตั้งเข้ามาได้แล้ว รัฐบาลอาจจะให้คนเหล่านี้ให้สมาชิกสภานี้ไปดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาริษัทนั้นของรัฐบาล หรือองค์การนั้นของรัฐบาลก็เป็นได้ ก็เท่ากับไปหาเสียงจากสมาชิกที่รับเลือกตั้งมาโดยวิธีให้ตำแหน่ง มันไม่ถูกต้องครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านสมาชิกถามว่า ประธานสภาก็สมัครได้ไหม เพราะมีหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการในสภานี้ ก็อยากจะทราบความเห็นท่านกรรมาธิการ คือผมนะผมมีความเห็นของผม แต่แล้วแต่กรรมาธิการจะว่า เชิญครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ประธานสภานี้เป็นตำแหน่งการเมือง ท่านบังคับบัญชาก็ต้องอนุโลมเป็นข้าราชการการเมือง หรือท่านประธานไม่เป็น กระผมก็ไม่ทราบ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ เป็นอำนาจอธิปไตย หนึ่งในสามเท่า
ท่านนายก ฯ แลละ ถ้านายก ฯ สมัครได้ ประธานสภาก็สมัครได้

นายประวิณ ณ นคร : ท่านประธานที่เคารพ ที่ท่านกรรมาธิการว่าประธานสภา
เป็นข้าราชการการเมืองนั้นถูกแล้วครับ แต่ว่าที่ว่าหน้าที่ในหน่วยราชการไม่ได้ยกเว้นหน้าที่
การเมืองเลยนะครับ โปรดอ่านดูให้ดีๆ ครับ หน้าที่ในหน่วยราชการนั้นไม่ได้ยกเว้นที่ใน
ทางการเมืองเลยครับ ยกเว้นข้าราชการการเมืองเท่านั้น นี่เขียนไว้ ๒ ประโยค ประโยคหนึ่ง
คือ เป็นข้าราชการ ยกเว้นข้าราชการการเมืองประโยคที่สองว่า ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใน
หน่วยราชการ ไม่ยกเว้น เพราะฉะนั้นประธานสภาจะเป็นตำแหน่งการเมืองหรือไม่การเมือง
ก็ตาม ถ้ามีหน้าที่แล้วก็ไม่มีข้อยกเว้นเลย ท่านจะไปสมัครไม่ได้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอประทานโทษครับ ขอให้ชี้ขาดเสียเลย
กรรมาธิการช่วยชี้แจง ไม่ใช่ประธานสภาเท่านั้นหรอก ผมว่ารัฐมนตรีทุกท่านอยู่ในฐานะ
เช่นเดียวกัน คือเป็นเจ้ากระทรวงก็มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวอย่างที่ประธานสภามี ท่านกรรมาธิการ
เชิญครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน คือรัฐธรรมนูญ
มาตรานี้ตามร่างนี้ครับ ได้แยกข้าราชการไว้อันหนึ่งต่างหากแล้ว ก็หมายถึงตำแหน่งหน้าที่ใด
ในหน่วยราชการ ก็หมายความว่านอกจากที่เป็นข้าราชการ มิฉะนั้นจะไปแยกไว้ทำไมครับ
ข้าราชการก็เขียนเพียงแต่ว่า ดำรงตำแหน่งหรือมีหน้าที่ใดในหน่วยราชการ ก็หมด พอแล้ว
แต่ที่แยกให้เห็นอย่างนี้ก็หมายความว่าข้าราชการจะเป็นส่วนหนึ่ง ส่วนผู้มีหน้าที่ใดในหน่วย
ราชการ ก็หมายความว่านอกจากข้าราชการ ความหมายเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นรัฐมนตรี
ก็สมัครผู้แทนได้ ประธานสภาก็สมัครได้

นายบรรเจ็ด คุ่นวงศ์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม บรรเจ็ด คุ่นวงศ์ ใน
อนุมาตรา (๔) นี้ กระผมข้องใจในที่ว่า เอาคำว่า “นอกจากข้าราชการการเมือง” มาไว้หน้า คำว่า
“หรือดำรงตำแหน่ง” อันนี้กระผมว่า นอกจากนั้นมันจะไปขยายความในวรรคหลัง ๆ จะทำให้
ข้าราชการที่อยู่ด้านหลังนี้นะมีสิทธิเป็นผู้รับสมัครเลือกตั้งด้วยครับ มันน่าจะใส่ไว้ในท้าย
ประโยคนั้นครับ ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมธิการว่าอย่างไรครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน ผมไม่ทราบที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติจะเอาไว้ตรงไหนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาอะไรไว้ท้ายสุดครับ “นอกจากข้าราชการการเมือง” นี่นะครับ ไปไว้ท้ายสุดต่อจาก ในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามกฎหมาย นะ หรือท้ายสุดไหนลองอ่านให้ฟังซิครับ อย่างที่คุณขอแก้

นายบรรเจ็ด คู่ณรงค์ : ข้าราชการ ตามที่อาจารย์บุญมาว่านะครับ ซึ่งมีตำแหน่งและเงินเดือนประจำ แล้วนะครับ ไม่ว่าประเภทใด ๆ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ

นายบรรเจ็ด คู่ณรงค์ : “หรือดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งพนักงานส่วนท้องถิ่น” จนกระทั่งจบวรรคนะครับ จึงยกเอาคำว่า “นอกจากข้าราชการการเมือง” มาใส่ไว้ข้างท้ายนี้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : และก็ต่อไปเป็น เว้นแต่ตำแหน่งกรรมธิการอะไรนี้ใช่ไหมครับ

นายบรรเจ็ด คู่ณรงค์ : เว้นแต่นี้รวมไปหมดแล้วครับ “นอกจากข้าราชการการเมือง” มาไว้สุดท้าย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาไว้สุดท้ายวรรคเลยครับ

นายบรรเจ็ด คู่ณรงค์ : ครับผม

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมธิการ) : ผมขอประทานเสนออย่างนี้ครับ ถ้าอย่างนั้นก็ได้ครับ ความเดียวกันครับ เป็นข้าราชการผู้มีตำแหน่งและเงินเดือนประจำ หรือดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งจะต้องเติมให้เหมือนกับที่เคยเติมมาแล้ว หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ข้าราชการการเมือง

หรือเว้นแต่ตำแหน่งข้าราชการการเมือง ตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา หรือวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎรหรือกรรมการที่รัฐแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ขอเดิมบทบัญญัติด้วยครับ ลอกมาไม่ครบครับ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณบรรเจิดพอใจไหมครับ เชิญครับ

นายบรรเจิด คັນวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ ไม่ต้องเป็นไปเว้นแต่อะไรทั้งสิ้นนะครับ คือช่วยยกประโยคที่ว่า "นอกจากข้าราชการการเมือง" มาไว้ท้ายอนุมาตรา (๔) เท่านั้นเองครับ ท้ายสุดครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แล้วแต่กรรมการเถอะ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : คือ ความสำคัญของข้าราชการการเมืองนี่ก็คงสำคัญมากกว่ากรรมการ

(ได้มีสมาชิกขึ้นขึ้นจะขออภิปราย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : โปรดนั่งลงก่อนนะครับ คอยยืนพูดกันอย่างนี้เลยพูดกันทีละคน

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : กระผมเห็นว่าตำแหน่งข้าราชการการเมืองสำคัญ คงสำคัญกว่ากรรมการของสภา เพราะนี่เป็นเพียงชั่วคราวเท่านั้นเอง กรรมการสภานี้ะครับ และก็ควรจะเอาไว้ข้างหน้า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ตกลงจะเอาอย่างไรครับ จะเอาอย่างที่กรรมการแก้ คุณบรรเจิดจะพอใจไหม หรือจะไม่พอใจ หรือจะคงไว้อย่างเดิมเลย

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าเรื่องในอนุมาตรา (๔) นี้ ให้อำนาจแต่เพียงที่จะเป็นเรื่องของการตีความในถ้อยคำซึ่งคณะกรรมการได้เติมไม่ อาจจะแปลความดังที่สมาชิกผู้หนึ่งคือ คุณประวิณ ได้แปลความดังนั้นก็ได้อาจจะแปลความดังที่ท่านรองประธานคณะกรรมการแปลความก็ได้ แต่กระผมเห็นว่าเมื่อจะแปลความได้ ๒ นัย และตามนัยที่ท่านรองประธานกรรมการได้แปลความนั้น กระผมมีความเห็น

ส่วนตัวไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเพราะเหตุว่ามันขัดกับหลักของเหตุผล ถ้าหากว่าให้ข้าราชการการเมืองซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรี ประธานสภา และรัฐมนตรีต่างๆ ตลอดจนกระทั่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาบุคคลจำนวนหนึ่งเข้าไปมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ ถ้าเป็นข้าราชการการเมือง แต่กลับห้ามมิให้บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นเพียงที่ปรึกษาของรัฐบาลหรืออะไร ซึ่งในตำแหน่งเหล่านั้นจะใช้สิทธิพลได้น้อยกว่าข้าราชการการเมืองก็ห้าม กระผมเห็นว่าเกิดความไม่เป็นธรรมกับบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งหน้าที่เหล่านั้น นี่เป็นเรื่องของในสาระหาใช่เป็นแต่เพียงเรื่องของการตีความตั้งที่ท่านรองประธานกรรมการบริหารที่ท่านคุณประวิณได้พูดมาแล้วไม่ กระผมจึงมีความเห็นว่า ตามนัยที่คุณประวิณได้เสนอนั้น ให้ถือตามร่างของรัฐบาล คือถือตามอนุมาตรา (๔) เดิม และให้คงอนุมาตรา (๕) ไว้ ตามร่างของรัฐบาลนั้นเป็นการชอบด้วยเหตุผล และก็ไม่ก่อให้เกิดความสับสนในการตีความ กระผมจึงขอประทานเสนอว่า น่าที่จะให้คงอนุมาตรา (๔) ตามร่างเดิมของรัฐบาลและอนุมาตรา (๕) ของรัฐบาลซึ่งคณะกรรมการบริหารได้ตัดทิ้งนั้น กลับฟื้นคืนขึ้นมาโดยนัยนี้กระผมเห็นด้วย สันนิษฐานคุณประวิณครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการบริหาร): ท่านผู้เป็นประธาน ผมได้กราบเรียนแล้วว่า เราตัดมาตรา ๑๑๘ ไป ในมาตรา ๑๑๘ นั้นได้ห้ามมิให้ผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐ สมัครรับเลือกตั้ง ห้ามไว้แล้วครับอันนี้ ตามร่างเดิมของรัฐบาล คือมาตรา ๑๐๐ ก็หมายความว่าผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในราชการหรือรัฐวิสาหกิจอะไรต่างๆ นี่ ห้ามไว้แล้ว เป็นแต่เพียงเขียนมารวมไว้ในมาตรานี้ เมื่อตัดมาตรา ๑๑๘ ไป ถ้าหากว่าจะให้เป็นไปตามร่างเดิมตามมาตรา ๑๒๐ แล้วมาตรา ๑๑๘ ก็ต้องคงไว้ตามร่างเดิม ต้องเป็นอย่างนั้นครับ แต่ที่ผมเพียงแต่ว่ายกเอาจากมาตรา ๑๑๘ ไป และเอาข้อความต่างๆ มาใส่ไว้ในที่นี้ให้เห็นเด่นชัดว่าลักษณะต้องห้ามนั้นเป็นอะไรบ้างเท่านั้นเองครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : พอลงมติได้หรือยังครับ

นายกมล สมวิเชียร (กรรมการบริหาร): ท่านประธานครับ ผมคิดว่ายังไม่ชัดเจนนะครับ ผมก็พยายามติดตามฟังและก็รู้สึกว่าจะทำให้ยังสับสนเข้าไปใหญ่ ผมอยากจะขออ่านอนุมาตรา (๔) นี่นะครับ ให้ท่านสมาชิกได้ฟังซ้ำๆ อีกครั้งหนึ่ง แล้วผมจะพยายามถามตัวเอง

ว่ามันหมายความว่าอะไรกันแน่ในภาษาชาวบ้าน อนุมาตรา (๔) นะครับ “เป็นข้าราชการไม่ว่าประเภทใด ๆ” อันนี้ก็เปลี่ยนแปลงนิดหน่อยแล้วเมื่อไหร่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับไม่ใช่ เขาไม่ได้เปลี่ยนอย่างนั้น “ซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ....”

นายกมล สมวิเชียร (กรรมาธิการ) : ไซ้ครับ ผมบอกว่าเมื่อไหร่ที่มีการเปลี่ยนแปลง ผมจะอ่านทั้งเปลี่ยนแปลงด้วยเลยนะครับ “เป็นข้าราชการซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ นอกจากข้าราชการการเมืองหรือดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใด ๆ ในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา หรือวุฒิสภาหรือสภาผู้แทน หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ที่นี้ผมจะขอลำดับความเข้าใจง่าย ๆ ว่า ผมเข้าใจอย่างนี้ไซ้หรือเปล่า ผมอยากจะขอทราบเรียนท่านกรรมาธิการนะครับว่า เราห้ามว่าบุคคลดังต่อไปนี้สมัครเป็น ส.ส. ไม่ได้ คือ ๑. เป็นข้าราชการมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ นะครับ นี่อันหนึ่งห้ามนะครับ ๒. ก็คือว่า เป็นกรรมาธิการของรัฐสภา หรือวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามกฎหมาย อันนี้สมัครไม่ได้ ในความเข้าใจของผมนะครับ ถ้าท่านเขียนมาอย่างนี้ ลำดับมันเป็นอย่างนี้ในความเข้าใจของผม ผู้ที่สมัครได้นะครับ ๑. เป็นข้าราชการการเมืองนะครับ สมัครได้ ๒. เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใด ๆ ในหน่วยราชการ หน่วยของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งพนักงานส่วนท้องถิ่น พวกนี้สมัครได้ ถ้าเขียนอย่างนี้นะครับ เป็นอย่างนี้ไซ้หรือเปล่า ถ้าไม่ใช่ผมว่าต้องเขียนอย่างใหม่ทั้งหมด ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญท่านกรรมาธิการ คุณเสวตรนะครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน สำหรับคำว่า นอกจากข้าราชการนี้เมื่อตะกี้นี้กระผมก็เอาไว้ข้างหลังแล้ว ก็จะอ่านเป็นว่าเป็นข้าราชการผู้มีตำแหน่งหรือมีเงินเดือนประจำ หรือดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ นี่มันเป็นไปหมด เว้นแต่ใครบ้าง เว้นแต่ข้าราชการการเมือง กรรมาธิการของรัฐสภา

หรือวุฒิสภาหรือสภาผู้แทน หรือกรรมการที่รัฐแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติในกฎหมาย

นายกมล สมวิเชียร : ถ้าอย่างนั้นนะครับ ท่านประธานครับ ผมเห็นว่าชัดเจนครับ แต่ว่าถ้าเผื่ออย่างที่อธิบายมาคร่าวที่แล้วนี้ ไม่ชัดเจนแน่ ๆ ขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมการขอแก้เป็นอย่างนี้ครับ

นายยุวรัตน์ กมลเวชช : ผมว่าที่กรรมการท่านแก้ สงสัยว่าจะยุ่งกันใหญ่ เพราะคนที่อยู่ในหน่วยราชการนี้ มีส่วนในราชการนี้ครับ มีหน้าที่ในราชการ ไม่ใช่เฉพาะข้าราชการการเมืองนะครับ ท่านคงจะลืมกระมังครับ กำหนดผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ราชการนะครับ เป็นนายทะเบียนตำบลสมัครได้หรือไม่ กองอาสาสมัครซึ่งราษฎรเขาสมัครเป็นกองอาสาทั่วประเทศเป็นแสน ๆ คนนี้ มีหน้าที่นะครับมีเงินเดือนนะครับ และก็อยู่ในหน่วยราชการ นี่จะสมัครได้หรือไม่ และยังมีกระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ อย่างนี้ครับ จะสมัครได้หรือไม่ครับ เพราะมีหน้าที่ทั้งนั้นครับ ในหน่วยราชการ นี้ผมก็ไม่ทราบเหมือนกัน ถ้าอย่างไรผมจะเสนอว่ายื่นตามร่างรัฐบาลรู้สึกว่าจะหมดปัญหาต่าง ๆ ไปได้อีกเยอะ อนุมาตรา (๔) (๕) ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญท่านกรรมการครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธานคือตามร่างนี้กำหนด ผู้ใหญ่บ้านสมัครไม่ได้ครับ เพราะมีตำแหน่งในหน้าที่ราชการไม่ได้แน่ แต่ว่าไม่ได้เปลี่ยนแปลงจากร่างของรัฐบาลเดิมเลยนะครับ ร่างรัฐบาลเขียนอยู่แล้วในมาตรา ๑๑๘ ผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐ รวมทั้งบุคคลเหล่านี้้อยู่แล้ว ร่างเดิมของรัฐบาลมีอยู่แล้ว เพียงแต่วิธีเขียนมารวมกันให้เห็นเด่นชัดเท่านั้นดังที่กระผมได้กราบเรียนแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณชำนานูครับ

นายชำนานู พจนา : ท่านประธานที่เคารพ ผมพยายามฟังท่านกรรมการชี้แจง ยิ่งไปกันใหญ่ครับ ยิ่งเลอะไปใหญ่ครับ ท่านยืนยันว่าท่านตัดมาตรา ๑๑๘ ออกใช้ใหม่ครับ ถ้าท่านตัดมาตรา ๑๑๘ ออก กระผมยังเห็นด้วยกับฝ่ายที่ค้านกรรมการ คือควรจะต้องได้ตามร่างเดิม และปัญหาต่าง ๆ จะไม่มีหรือน้อยที่สุด นอกจากนั้นถ้าท่านยืนตามร่างเดิม หรือ

ถ้าท่านแก้ไขก็กรุณาอย่าลืมแก้ไขมาตรา ๕๔ ด้วย เพราะเคยแก้ไขแล้วนะครับ ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับข้าราชการที่รับเบี้ยหวัด คือทหารกองหนุนนี้ด้วยครับ ฉะนั้นที่ท่านเดิมโดยมีเจตนาจะห้ามกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้น ผมก็ว่าไม่ถูกเพราะว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้นรับเงินประจำตำแหน่งแต่ไม่ใช่เงินเดือนประจำซึ่งไม่เป็นกรรมแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งกระผมเห็นว่าไม่สมควร ฉะนั้นขอให้ยื่นตามร่างเดิมคืออนุมาตรา (๔) และ (๕) แล้วจะไม่มีปัญหาครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญท่านกรรมาธิการครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน ผมขอกราบเรียนอีกครั้งหนึ่ง คือมาตรา ๑๑๘ นั้นะครับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสมัครไม่ได้เหมือนกัน เขียนอย่างเดียวกัน ไม่ได้บังคับถ้อยคำเลย เพียงแต่ว่าเข้างกลุ่มๆ ว่ามีคุณสมบัติ มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๐ มีอะไรบ้าง มีผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐเหมือนกัน รัฐวิสาหกิจเหมือนกันหมด ไม่ใช่เปลี่ยนแปลง เพียงแต่ได้ยกมาให้เห็นเด่นชัดเท่านั้น และอีกอย่างหนึ่งที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทุกท่านจะต้องไปแก้มาตรา ๕๔ นั้น กระผมก็กำลังจะกราบเรียนว่า ถ้าผ่านอันนี้ไปก็จะไปขอแก้มาตรา ๕๔ และมาตรา ๑๖ ให้เหมือนกันในเรื่องส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แล้วมาตรา ๑๑๘ จะต้องคงไว้หรือเปล่า

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : มาตรา ๑๑๘ ก็ตัดไปแล้วและก็มาตรา ๑๒๐ ขอให้เป็นไปตามร่างของกรรมาธิการนี้ชัดแจ้งดีกว่าครับ

นายยุวรัตน์ กมลเวชช : กระผมว่าที่กรรมาธิการชี้แจงเมื่อก็ยังไม่ชัดแจ้งนะครับ คือมาตรา ๑๐๐ นี้ หมายความว่าเขายังมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แต่เมื่อได้รับเลือกแล้วเขาจะต้องลาออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แต่ถ้าเรามาไว้ในมาตรา ๑๒๐ นี้ หมายความว่าสมัครไม่ได้เลย เพราะฉะนั้นผิดกันนะครับ คือถ้าเราใส่ไว้ในมาตรา ๑๒๐ นี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสมัครได้ แต่ว่าเมื่อสมัครแล้วต้องลาออก ตามมาตรา ๑๐๐ เพราะฉะนั้นความหมายหรือว่าผลนี้ครับ ทางปฏิบัติผิดกันมากครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผมในฐานะที่เป็นกรรมการคนหนึ่งก็อาจจะมีความเห็นไม่ตรงกับท่านรองประธานกรรมการที่ว่า ในร่างเดิมของรัฐบาลนั้นห้ามไปจนกระทั่งถึงกำหนด ผู้ใหญ่บ้านไม่ให้สมัคร กระผมเห็นว่าร่างเดิมที่ว่าเป็นข้าราชการหรือพนักงานท้องถิ่นมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำและเงินเดือนประจำอย่างนี้ มันไม่น่าจะรวมถึงกำหนดหรือผู้ใหญ่บ้านเลย ถ้าหากรวมก็ไม่ถูกต้อง เพราะว่ากำหนดผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นผู้นำของท้องถิ่น ถ้าเราห้ามคนที่เป็นผู้นำของท้องถิ่นไม่ให้สมัครแล้วเราต้องไปหาคนกระจองอกง่อยของท้องถิ่นสมัครอย่างนั้นหรือ ถ้าหากมันรวมก็ควรจะแก้ไขมันไม่ต้องห้าม ว่าผู้ใหญ่บ้านกับกำหนดนี้ควรจะสมัครได้เป็นอย่างดี ถ้าเราจะเป็นประชาธิปไตยที่นี้กระผมก็คิดว่าที่มีสมาชิกทั่วถึงมาตอนที่ว่าดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใด ๆ ในหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งพนักงานท้องถิ่น อันนี้ที่ท่านสมาชิกได้ชี้ให้เห็นว่าอาจจะมีความหมายกว้างขวางจนกระทั่งไม่เป็นที่พึงปรารถนา กระผมก็ได้รับความสว่างในที่นี้ในฐานะที่เป็นกรรมการ ในนามของกระผมเอง กระผมก็สรุปในขณะนี้คิดว่าร่างของรัฐบาลมันถ้าจะสวยกว่า ขอขอบคุณ

นายมะเนาะ ยูเด็น: ท่านประธานที่เคารพ ผมว่าถ้าจะถือตามร่างของรัฐบาล ก็ยังมีปัญหาอย่างที่กรรมการยกมา คือว่าผู้ที่รับตำแหน่งหรือว่าเงินเดือนประจำจากรัฐวิสาหกิจแต่ไม่ใช่เป็นพนักงาน เพราะฉะนั้นถ้าเราจะคงไว้ตามร่างของรัฐบาล แต่ว่าเราเติมในอนุมาตรา (๕) เข้าไปว่า เป็นพนักงานหรือผู้ที่รับเงินเดือนหรือดำรงตำแหน่งประจำในหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจเข้าไปในอนุมาตรา (๕) ซึ่งเหมือนกับอนุมาตรา (๔) ที่ว่าเป็นข้าราชการ ผมว่าอันนั้นจะแก้ปัญหทั้งของท่านสมาชิกคือคุณประวิณ และก็ของกรรมการได้ โดยเราไม่ต้องใช้คำว่าหรือหลายหรือนัก เติมแต่เพียงว่า เป็นผู้ได้รับเงินเดือนหรือดำรงตำแหน่งประจำในหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ในอนุมาตรา (๕) ก็คงจะแก้ได้หมดเลยครับ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผมว่าเรื่องนี้สืบเนื่องมาจากที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งคือ คุณประวิณ ได้ตั้งคำถามว่าท่านประธานนี้ถูกห้ามหรือไม่ ที่จะเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เพราะว่ามีตำแหน่งในหน่วยราชการ กระผมว่าในกรณีนี้ไม่มีปัญหา เพราะว่าก่อนที่จะท่านประธานจะมาดำรงตำแหน่งเป็นประธานนั้น ตอนนั้น

ท่านยังไม่มีตำแหน่ง ท่านจะต้องไปสมัครรับเลือกตั้งเสียก่อนจึงมีตำแหน่งนะครับ นั่นประเด็นหนึ่ง ที่นี้ประเด็นที่ทู่หมัดเถียง กระผมก็เป็นการถามการ กระผมก็จับไม่ได้ว่าทางสมาชิกสภานี้จะ กำหนดหลักเกณฑ์อย่างไร กระผมใคร่เสนออย่างนี้จะดีไหมครับ ท่านประธาน คือว่าเรา ลองมากำหนดเป็นหลักการเสียก่อนว่า ข้าราชการได้หรือไม่ได้ ยกเว้นข้าราชการการเมือง พนักงานรัฐวิสาหกิจควรมีสถิติหรือไม่มี ถ้ามี ผู้ใหญ่บ้านควรมีหรือไม่มีเป็นหลักการเสียก่อน กรรมการก็จะได้รับไปเขียนเพื่อให้ถูกต้องตามความประสงค์ กำลังนี้สับสนเหลือเกินครับผม

นายไพฑูรย์ โทตระไวศยะ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพฑูรย์ โทตระไวศยะ กระผมเองก็มีความข้องใจเป็นอย่างยิ่งครับ ที่กรรมการตัดสินสิทธิแทบจะว่าทุกฝ่ายเลยครับ แม้แต่ท่าน ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้นำส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะว่าข้าราชการก็ไม่ใช่ จะว่าลูกจ้างก็ไม่เชิง ไม่รู้ตำแหน่งอะไรครับ ถ้าจะพูดว่ากินเงินเดือนก็ไม่ได้กินเงินเดือนอะไรเลยครับ ไม่ได้รับอะไร เพียงแต่ค่าตอบแทนเท่านั้นครับ ค่าตอบแทนครับไม่ใช่เงินเดือนอะไร ถ้าทางกรรมการ จะมาจำกัดสิทธิของท่านผู้ใหญ่บ้านแล้ว แม้แต่ท่าน ผู้ใหญ่บ้านก็ไม่รับสมัครแล้ว กระผม คิดว่าในสภานี้จะเต็มไปด้วยแต่พ่อค้าเท่านั้นครับข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจอะไรๆ ก็สมัครไม่ได้ครับ ที่นี้เราจะหาข้อเท็จจริงจากชนบทจากอะไรมาแก้ไขปรับปรุงประโยชน์ ส่วนรวมของประเทศชาติได้ครับ ซึ่งกระผมก็สงสัยอยู่ทั้งๆ ที่ท่าน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ ประจำตำบลเขาก็ได้ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติมา แต่ละคนๆ ก็มีใช้น้อยเช่นเดียวกันครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณเฉลิมชัยว่าอย่างไรนะครับ ขอประทาน อีกครั้ง ๓ อย่างที่จะให้สภาพิจารณาลักษณะเมื่อไหร่บ้าง จดไม่ทัน

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ สำหรับข้าราชการ กระผมเข้าใจว่าคงไม่มีปัญหา คงจะถือว่าข้าราชการทุกประเภทสมัครไม่ได้ยกเว้นข้าราชการการเมือง ที่นี้ก็มาพิจารณาทางด้านรัฐวิสาหกิจ ด้านองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น แล้วก็ถึงท่าน ผู้ใหญ่บ้าน และส่วนสมาชิกสภาเทศบาลก็ดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ดี สภา จังหวัดอันนั้นก็ไม่มีปัญหา แล้วคำที่กรรมการว่าเมื่อ ก็ ว่ากรรมการของสภาผู้แทนราษฎร อันนั้นก็ไม่มีปัญหา เพราะว่าขณะที่มีการเลือกตั้งยังไม่มีกรรมการหรอกครับ เพราะอันนี้

มันสิทธิในการที่จะสมัครรับเลือกตั้ง มันยังไม่มีตำแหน่งพวกนั้น นอกจากวุฒิสมาชิกว่า ควรจะให้หรือไม่ให้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ขอประทานโทษ เมื่อคืนผมจะหนักไปหน่อยหรืออย่างไรไม่ทราบ ฟังคุณไม่เข้าใจ คือคุณจะทำอย่างไร ว่ามาเป็นข้อๆ เลย จะให้สภาลงมติว่าอย่างไร รับหลักการว่าอย่างไร

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมาธิการ) : คือผมอยากจะให้ลงมติในหลักการเพราะว่าเมื่อคืนมี.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นปัญหาไม่เป็นปัญหา อย่าพูดเลยจะให้ทำอย่างไรว่ากันมาดีกว่า

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมาธิการ) : คือว่าควรจะให้พนักงานรัฐวิสาหกิจมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ แล้วก็พนักงานประจำรัฐวิสาหกิจและผู้ที่เป็นผู้บริหาร ซึ่งมีตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ ต่อไปอีกเรื่องกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ต่อไปอีกเรื่องวุฒิสมาชิก เพราะว่าระหว่างที่ไม่มีสมัยของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสมาชิกยังมีสมัยประชุม เพราะว่าการเวลาเราก็มีคาบเกี่ยวกันอยู่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวผมว่ามันจะยังสับสนกันใหญ่เลย จะไปกันใหญ่เลย

นายชูวงศ์ ฉายะบุตร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมฟังกรรมาธิการแล้ว กระผมฟังไม่ค่อยจะรู้เรื่อง กระผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า เมื่อได้มีผู้เสนอปิดอภิปรายนั้น กระผมเข้าใจว่าปิดอภิปรายมาตรา ๑๒๐ นะครับ ตั้งแต่ต้นเลย และที่กระผมได้ยกมือไปนั้น กระผมเข้าใจและกระผมได้อ่านแล้วทั้งมาตรา กระผมเข้าใจว่าจะเอาตามร่างเดิมของรัฐบาล หรือว่าร่างของคณะกรรมการนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่ามาอภิปรายซ้ำกันดังนี้อีก กระผมก็ขอถือโอกาสนี้ว่า ขณะนี้เหลือเพียงอนุมาตราสุดท้ายนี้อันเดียวเท่านั้น กระผมขอเสนอปิดอภิปรายครับ ถ้าจะลงมติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อนุมาตรา (๔) ท่านผู้ได้รับรองครับมีผู้เสนอ
ปิดอภิปรายในเรื่องอนุมาตรา (๔)

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองครบถ้วน

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานครับ คือเรื่องนี่ยังไม่ชัดเจนนะครับเรา
จะปิดอภิปรายแล้วก็นั่นจะยุ่งกันใหญ่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้หรอกคุณ เสนอเปิดก็แล้วกันเมื่อไม่
ชัดเจนก็

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : กระผมขอเปิดอภิปรายต่อไปครับ เพราะมันไม่ชัดเจน
กระผมขอชี้แจงประกอบนะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ต้องชี้หรอกครับ พอแล้ว สมาชิกเข้าใจดี
แล้ว ไปได้มาตราเดียวจนจะเที่ยงอยู่แล้ว ผมขอมติที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นควรเปิดอภิปราย
ต่อไป ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นควรปิดอภิปรายได้ขอได้โปรด
ยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าอภิปรายกันต่อไป

นายทองหยด จิตตวิระ : ท่านประธานสภาที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ
กระผม นายทองหยด จิตตวิระ กระผมรู้สึกขอบพระคุณสภานี้เป็นอย่างสูงที่ได้ให้มีการ
อภิปรายต่อไป ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่ากรรมการที่ไม่ได้ทำความชัดเจนให้กับสภานี้เลยว่าจะเอา
ในรูปไหน ทั้งๆ ที่มาตราต่างๆ เช่นในมาตรา ๔๔ ก็ขัดอยู่กับมาตรา ๑๒๐ อย่างชัดเจน
เพราะว่ามาตรา ๔๔ นี้บัญญัติว่าให้ผู้มีสิทธิจะเป็นใครก็ได้ สมัครได้ แต่ว่าเมื่อได้แล้วต้อง

ลาออก แต่มาตรา ๑๒๐ นั้นกลับห้ามเลย สมัครไม่ได้เลย ก็หมายความว่าทั้งสองนี้ขัดกัน
อย่างมาก และอีกประการหนึ่งก็กรรมการนี้กระผมได้ฟังมานานแล้ว กรรมการชุดนี้ครับ
โละเลมมาก แต่ถ้าหากว่าเป็นการสับประมาท กระผมขอถอน โละเลจริงๆ ครับ ตั้งแต่พิจารณา
ตั้งแต่ขั้นต้นแล้วละครับ เมื่อวันก่อนกฎหมายเลือกตั้งเทศบาลบอกว่าสมาชิกสภาจังหวัด
สมัครไม่ได้ สมาชิกสภาเทศบาลก็สมัครไม่ได้ เพราะว่าจะไปซ้อนกันอะไรกัน ปล่อยให้คนอื่น
เขาสมัครบ้าง วันนั้นกลับมาบอกว่า ถ้าหากว่าไม่ได้ให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้านสมัคร จะหาตัวไม่ได้ จะ
ไปได้ตัวกระจองอกงอแง กระผมว่าดูถูกประชาชนเขามากปล่อยให้เขาเถิดครับ ใครๆ ก็ให้
เขาสมัครเมื่อเขามีสิทธิ เขาไม่ได้เป็นข้าราชการละก็ให้เขาสมัคร เขาสมัครได้มาโดยประชาชน
ไม่ได้สมัครได้มาโดยใครคนหนึ่งคนใด ทำไมจะไปจำกัดสิทธิเขา กระผมจึงคิดว่าคณะกรรมการ
ธิการโละเลที่สุด ไม่มีหลักที่แน่นอนในการที่จะนำเอารัฐธรรมนูญนี้ไปให้ถูกต้อง กระผมสังเกต
ดูว่าการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนี้หาได้ไปตามครรลองแห่งความถูกต้องไม่ เป็นการชักเอาไป
แต่พวกไหนแรงก็ชักกันเอาไปไม่ได้นึกถึงว่ากาลข้างหน้าจะไปทำอย่างไรกัน เพียงแต่ตั้งใจอยู่
ว่าข้าจะเป็นอำยนั้น ข้าจะเป็นอำยนี้แล้วก็มาเถียงกัน อย่างนี้กระผมเห็นว่าความถูกต้องไม่มี
เลย เราควรจะพิจารณากันโดยหลักยุติธรรมที่สุด เพราะว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่จะ
เป็นหลักการของสภานี้ ไม่ใช่วันนี้ ถ้าดีก็อีก ๑๐๐ ปี ถ้าไม่ดี ๓-๔ วันล้มอีกแล้ว เราโทษ
ใครครับ เพราะสภาเราว่างไม่ได้นั่นเอง ดูเถิดครับ เป็นอย่างนี้ กระผมขอเรียนเพียงเท่านี้ไว้ก่อน
ขอขอบพระคุณ

นายณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม : ท่านประธานที่เคารพ คือกระผมมีปัญหานิดหนึ่ง
อยากจะเรียนถามกรรมการ ตามร่างที่ว่า มีหน้าที่ คือกระผมนี้เป็นกรรมการชำระเอกสาร
ประวัติศาสตร์อย่างนี้ สมัครได้ไหมครับ อยากจะถามปัญหา สำนักนายกฯ ตั้งกรรมการชำระ
เอกสารประวัติศาสตร์ สำนักนายกฯ เป็นคนตั้งครับ อย่างนี้จะตัดสินคดีตามที่ว่า มีหน้าที่อัน
นั้นหรือเปล่าครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : รัฐบาลตั้งก็เป็นสมัครก็เข้า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอ้า ไม่ใช่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอะไรอย่างนี้
หรือหรือ ตามกฎหมายนะครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ต้องมีกฎหมาย ถ้ามีกฎหมายก็ไม่เป็นไรครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณดำรงเชิญครับ

นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมดำรง ลัทธพิพัฒน์ กระผมจำเป็นต้องสนับสนุนร่างเดิมของรัฐบาลครับ เพราะว่าถ้าถือตามร่างของคณะกรรมการแล้วจะเกิดความสับสนวุ่นวายกันอย่างมาก จะต้องตีความกันไม่รู้จักสิ้นสุด แลถ้าตีความตามเจตนารมณ์ที่กรรมาธิการได้แถลงออกมาว่าห้ามกันหมดทุกอย่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็สมัครไม่ได้ กรรมการจะชำระเอกสารประวัติศาสตร์ก็ไม่ได้ อย่างนี้ก็จะไม่มีคนมาเล่นการเมืองแน่นอน ความจริงหลักการนั้นก็ถือว่า เราต้องการแยกข้าราชการประจำกับการเมืองออกจากกัน นั้นประการหนึ่ง แล้วประการที่สอง การที่ฟ่วงเอาพนักงานในหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ และรัฐวิสาหกิจนั้นก็เพื่อป้องกันมิให้พนักงานนั้น ๆ อาศัยใช้อำนาจอิทธิพลหรือสิทธิหน้าที่ต่าง ๆ จะเป็นเงินทองก็ดี เามาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเลือกตั้ง ซึ่งจะเสื่อมเสียความเป็นธรรม ซึ่งกระผมคิดว่าถ้าเรายึดหลักว่าต้องแยกข้าราชการประจำ ซึ่งหมายความว่าข้าราชการประจำและพนักงานรัฐวิสาหกิจแล้ว มันก็จะง่ายต่อการพิจารณาขึ้น ซึ่งก็ตรงตามร่างของรัฐบาลที่ได้ว่าไว้ สำหรับร่างของคณะกรรมการที่ว่านี้ ถ้าตีความไปถึงบอกว่า การที่เดิมคำว่า “ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ” นี่คำนี้กระผมว่ารับไม่ได้หรอกครับ เพราะว่าใคร ๆ ก็อย่างกระผม มหาวิทยาลัยอาจจะเชิญไปเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ สักฉบับนี้ ไปสอบวิทยานิพนธ์สักฉบับเดียว วันเดี๋ยวนี้อาจเป็นไม่ได้ และถ้าในวันนั้นเกิดเป็นวันที่สมัครรับเลือกตั้ง กระผมว่าไปไม่ได้หรอกครับในข้อนี้จุดโหว่อันสำคัญที่เราเถียงกันที่จะเป็นตัวอย่างว่ารับไม่ได้ ก็คือการที่ห้ามกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ให้สมัครรับเลือกตั้งนี้ซึ่งท่านกรรมาธิการได้กล่าวไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นเจตนารมณ์นี้ กระผมว่าเรายอมไม่ได้เด็ดขาด เพราะว่ามิฉะนั้นแล้วกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะสมัครไม่ได้เลย ไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ใด กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องสมัครได้ ในแง่ที่เกี่ยวกับกฏบัตรกฎหมายนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ใช่ข้าราชการและไม่ใช่พนักงานส่วนท้องถิ่นใด ๆ เลย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้นรับเงินค่าตอบแทน กฎหมายซึ่งรับรองฐานะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็คือพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗

กฎหมายนี้ก็เพียงแต่บอกว่าให้มีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้วเลือกตั้งขึ้นมา แล้วก็รับเงินค่าตอบแทน ไม่ได้มีค่าใดเลย ไม่ว่าในกฎหมายปกครองท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ๆ ที่จะระบุว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าการที่จะตีความว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสมัครไม่ได้นั้น ใช้ไม่ได้แน่นอนและนอกจากนั้นกระผมคิดว่าถ้ารับร่างของกรรมาธิการอย่างนี้แล้ว กระผมว่าใคร ๆ ก็เกือบจะสมัครไม่ได้เลย ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญ คุณสมคิดครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ เราฟังกันมาแล้วก็ยังสับสนอลหม่านเป็นอย่างยิ่ง กระผมเข้าใจว่าสภานี้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเป็นอันมากที่งัดกันอยู่ครับ กระผมก็ไม่ทราบที่ท่านประธานจะจับประเด็นได้แค่ไหน สำหรับมาตรา ๑๒๐ (๔) นั้นะมันโย่งไปหลายมาตราครับ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๙๙ ซึ่งท่านกรรมาธิการเองก็ได้ชี้แจง แล้วก็ท่านกรรมาธิการก็มาแก้ไข แล้วมันก็โย่งกัน มันก็ตัดมาตรา ๑๑๘ อะไรออกแล้วก็คำชี้แจงของท่านก็ไม่ชัดเจน แล้วก็ไปห้ามถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้วย เพราะฉะนั้นกระผมจึงอยากจะขอเสนออย่างนี้ครับ เราจะลงมตินะมันจะวุ่นวายครับ สับสน เพราะว่ากระผมคิดว่าสภานี้คงงอยู่เหมือนกันในขณะนี้ อยากจะขอเสนอหลักการไว้ว่า ให้ท่านกรรมาธิการไปพิจารณาเรื่องนี้ใหม่ แล้วก็ขอให้เราผ่านอนุมาตรานี้ไปก่อน แล้วก็พิจารณามาตราอื่นไป แล้ววันพรุ่งนี้หรือตอนบ่ายหรืออะไรก็ได้แล้วแต่ละครับ เราก็มาพิจารณากันใหม่ถ้าเราลงมติแล้วกระผมเข้าใจว่างกันหมดครับ อย่างเมื่อคืนก็งกันหลายคนครับ เพราะฉะนั้นขอเสนออย่างนี้ครับ ให้เลื่อนไปก่อนสำหรับอนุมาตรานี้ เพื่อกรรมาธิการจะไปพิจารณาว่าควรเขียนอย่างไร ห้ามกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือเปล่า จะห้ามใครบ้าง แล้วมันโย่งมาตราอื่นแล้วจะแก้ไขอย่างไรบ้าง กระผมขอเสนออย่างนี้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมาธิการว่าอย่างไรครับ คุณใหญ่ครับ

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ สภาจะเอาอย่างไรนั้นกรรมาธิการพร้อมที่จะทำให้ แต่ว่าต้องมีหลักการ ถ้าเขียนมาเองแล้วไม่ตรงกับสภานี้รัฐธรรมนูญนี้ก็ออกไม่ได้ มันผ่านมาหลายมาตรา ถ้าจะไปเขียนหรือรับหรือปฏิเสธมาตรานี้ซึ่งมันขัดกับ

มาตราอื่นนั้น สภานี้มีสิทธิจะพิจารณาในวาระสุดท้ายอีกครั้งหนึ่งว่าอะไรที่ขัดที่แย้งแล้วก็ควร
จะทำได้ กรรมการไม่ขัดข้องที่จะให้เขียน แต่จะเขียนต้องรู้ว่าสภาจะเอาอย่างไรมิฉะนั้นจะ
เขียนตามสภาไม่ได้ สภาเห็นว่าไม่ต้องการให้ห้ามกักกัน ผู้ใหญ่บ้านหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
เขียนได้ทั้งสิ้น แต่ว่าที่ห้ามกักนั้นกรรมการก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าสภานี้จะเอาอย่างไร แต่
คาดกันแต่เพียงว่าถ้าทำอย่างนี้แล้วอาจจะถูกใจเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นข้อเสนอของท่าน
สมาชิกที่กล่าวมาว่าโยนให้กรรมการเขียนแล้วผ่านไป เขียนมาแล้วไม่รู้เหมือนกันว่าจะเขียน
อย่างไร ก่อนจะเขียนอย่างไร สภานี้ต้องบอกเสียก่อนจะให้เขียนอย่างไรแล้วเขียนได้ กระผม
กราบเรียนอย่างนี้

นายสุธน ชื่นสมจิตต์ : ท่านประธานครับ ขณะนี้เรากำลังพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
ไม่ใช่กฎหมายธรรมดา กฎหมายธรรมดายังไม่มีธรรมเนียมหรือไม่มีประวัติที่วาระที่ ๒ อย่างนี้
แล้วจะกลับไปเขียนใหม่ พิจารณากันใหม่ ผมว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไรมากนักเพียงแต่ว่าส่วน
มากนั้นก็เห็นด้วยกับร่างของรัฐบาล แต่ยังสงสัยที่กรรมการพูดไว้ว่า ที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ
จะมีสิทธิสมัครได้ ถ้าเป็นไปตามร่างของรัฐบาล อันนี้พวกเรารู้สึกจะมีความเห็น ด้วยว่าควร
จะเป็นตามร่างของรัฐบาล แต่ยังสงสัยว่า ถ้าให้ที่ปรึกษาที่รับเงินเดือนของรัฐวิสาหกิจเป็น
ประจำเดือนสมัครได้ นี่ก็ยังไม่เห็นด้วย ที่นี้จะแก้อย่างไร ตรงจุดนี้ อยากจะเรียนถาม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมเข้าใจว่าตามข้อบังคับนะครับ ไม่มีทางจะ
ทำอะไรทั้งนั้น คือเมื่อกรรมการไปแก้มาอย่างนี้ สภาก็จะต้องลงมติว่าจะเอาตามร่างที่
กรรมการแก้หรือตามร่างเดิมของรัฐบาล เมื่อมีการอภิปรายขึ้นในสภา ถ้าหากมีสมาชิกท่านผู้ใด
ผู้หนึ่งเสนอความเห็นว่าจะเขียนอย่างไรขึ้นมา เช่นที่ท่านอาจารย์ บุญมา พูดเมื่อตะกี้
แล้วทางกรรมการยอมรับ ก็ควรจะแก้ ยอมจะแก้ให้ แล้วเมื่อไม่มีผู้ใดขัดข้อง อย่างนั้นไป
ได้ แต่ถ้าเผื่อว่าในที่สุดแล้วเหลือว่าต้องลงมติว่าในอนุมาตรา (๔) นั้นนอกจากจะแก้ตามที่
สภาอนุมัติให้แก้ เพราะไม่มีใครคัดค้าน ให้เป็นไปอย่างที่อาจารย์บุญมาท่านแนะนำแล้วกรรมา
ธิการตกลงแล้ว ที่เหลือก็ต้องเลือกเอาว่า จะเอาตามร่างของรัฐบาลหรือร่างของกรรมการ
เท่านั้นเอง นี่ตามข้อบังคับ

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ ในประเด็นแรก ท่านประธานก็ได้ชี้ไปตามข้อบังคับแล้วว่าไม่มีทางที่จะให้กรรมการรับไปจดทะเบียนใหม่ได้ ผมใคร่จะขอชี้ว่าข้อต่าง ๆ อย่างที่ท่านกรรมการท่านหนึ่งคือ คุณเฉลิมชัย เสนอไว้นั้น อันที่จริงเหล่านี้ไม่ต้องพิจารณาปรากฏอยู่อย่างชัดเจน ถ้าเราถือตามมาตรา ๑๒๐ (๔) และ (๕) ของรัฐบาลที่ร่างมานั้น จะปรากฏชัดว่าท่าน ผู้ใหญ่บ้านก็สมัครได้ พนักงานรัฐวิสาหกิจท่านนั้นไม่ได้ ถ้าหากว่ามีปัญหาว่าบุคคลใดซึ่งอาจจะได้รับเงินสมนาคุณหรือตอบแทนหรือเงินจำนวนหนึ่งจากรัฐวิสาหกิจ จะเป็นพนักงานหรือไม่ดูตามความในที่จำกัดความไว้แล้วก็เป็นไปตามนั้น ผมเห็นว่าชัดเจนถูกต้อง ไม่มีปัญหา และก็เปิดกว้างพอควร ไม่รัดไม่บีบ ไม่จำกัดสิทธิทำให้เฉพาะบุคคลบางคนเท่านั้น ซึ่งเมื่อเขียนตามกรรมการว่าหรือตามที่ท่านรองประธานกรรมการได้ชี้แจง จะทำให้บุคคลจำนวนมากเข้าไปรับเลือกตั้งไม่ได้ ผมเห็นว่าสภานี้ไม่ได้สืบสนอาจจะมีส่วนท่านเข้าใจไม่กระจ่าง ผมขอประทานเสนอว่า ใครจะขอให้ถือตามร่างเดิมของรัฐบาลในอนุมาตรา (๔) และ (๕) ข้อความกระจ่างชัดเจนว่าใครสมัครได้บ้างไม่ได้บ้าง และก็เพื่อจะรวดเร็ว ถ้าหากว่าท่านกรรมการโดยเฉพาะท่านที่จะยืนยันตามร่างมานี้จะกรุณาถอนเอาตามร่างของรัฐบาลเสีย เราก็ยุติลงได้ ก็น่าจะรวดเร็วขึ้น ขอบพระคุณครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธาน เรื่อย่าสืมนะครับว่า วันก่อนนี้เราห้ามไม่ให้สมาชิกสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นสมัครรับเลือกตั้ง เราเขียนไว้แล้ว ผมเข้าใจว่าในมาตรา ๑๐๐ ที่นี้ถ้าจะไปเอาตามร่างของรัฐบาลมันก็ไม่ครบ นี่ก็สมัครได้นะครับ แล้วสำหรับพนักงานรัฐวิสาหกิจในร่างเดิมของรัฐบาลเป็นเพียงพนักงานรัฐวิสาหกิจ แต่ว่าเป็นประธาน เป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจก็สมัครได้ ก็สมัครได้นะครับ เพราะไม่ใช่พนักงานรัฐวิสาหกิจ กระผมเองก็เป็นประธานรัฐวิสาหกิจ กระผมก็พร้อมที่จะลาออกก่อนที่จะเลือกตั้ง ก่อนที่จะสมัครผู้แทน อันนี้เพื่อแก้ปัญหานี้ไม่ให้เกี่ยวข้องกับรัฐวิสาหกิจหรือราชการ

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ กระผมคิดว่าข้อที่ท่านอ้างนั้นไม่มีปัญหาครับ มาตรา ๑๒๐ นี้โยงกับหลายมาตรา ใช่ว่ามาตราอื่นนั้นเป็นเรื่องที่ว่าจะจะเป็นได้หรือไม่ มาตรา ๑๒๐ นี้เป็นการห้ามว่า ใครไม่มีสิทธิที่จะรับสมัคร ถ้าหากว่า

ใครมีสิทธิตามมาตรา ๑๒๐ นี้แล้วก็ไปสมัคร เมื่อได้รับเลือกตั้งขึ้นมาก็ลาออกจากตำแหน่งที่ตัวเป็น ไม่มีปัญหาอะไรขัดแย้งเลยครับ ท่านประธานครับ กระผมคิดว่ากระจำมาก โยงกันจริง แต่ว่ามาตรา ๑๒๐ กำหนดเฉพาะสิทธิที่จะรับสมัคร ถ้าเราไปจำกัดมากก็รับสมัครไม่ได้ เมื่อเปิดให้รับสมัครเสีย พอเขาได้รับเลือกตั้งเขาก็ลาออก เพราะเหตุว่าไม่อย่างนั้นจะดำรงตำแหน่งใหม่ไม่ได้กระผมว่าขัดแย้งมากครับ ท่านประธาน ขอบพระคุณครับ

นายชานาญ พจนาน : ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะขอเรียน ๒ ประเด็น คือประเด็นแรกนั้นเพื่อให้การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นไปด้วยความรอบคอบ กระผมเห็นว่าที่จะให้กรรมการไปร่างแก้ไขใหม่ไม่ให้ขัดกันนั้น สามารถทำได้ ในข้อ ๑๑๕ และข้อ ๑๑๖ คือทั้งนี้เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น ส่วนในข้อ ๑๑๖ นั้น คือแก้ไขอะไรไม่ได้ทั้งนั้นนอกจากว่าเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ อันนี้แก้ไขได้ครับ ส่วนประเด็นที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เพิ่งชี้แจงอภิปรายมาเมื่อ ก็ กระผมเห็นว่าการที่ทำให้สมัครได้ แต่เมื่อสมัครแล้วลาออก เห็นว่ายังเป็นประเด็นข้อกฎหมาย เพราะว่าเมื่อสมัครแล้วได้รับเลือกตั้งวันนั้น สมาชิกภาพจะเริ่มในวันนั้นการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการอะไรนั้นจะกับสมาชิกในขณะนั้นจะหมดสมาชิกภาพไปโดยอัตโนมัติ เพราะฉะนั้นถือว่าขัดต่อกฎหมาย จะลาออกที่หลังไม่ได้ รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนแล้วก็เป็นโมฆะด้วยครับ อันนี้กรุณาให้พิจารณาในแง่นี้ด้วยครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธาน เพื่อตัดปัญหาเอาอย่างนี้ได้ไหมครับ คือว่าให้เป็นไปตามร่างเดิมของรัฐบาล แต่ว่าต้องคืนมาตรา ๑๑๘ ซึ่งตัดไปเพราะว่ามีบางอย่างซึ่งไม่ให้นำมาใช้บังคับเกี่ยวกับผู้ที่ต้องขัดตามหมายของศาล เพราะฉะนั้น.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าอย่างนั้นก็ลองอธิบายให้ชัดเจนเสียหน่อยเถิดว่าท่านสมาชิกก็จะว่ากรรมการ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : คือมาตรา ๑๑๘ นี้มันบัญญัติไว้อย่างนี้ครับ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนี้แล้วมีคุณสมบัติที่จะรับเลือกตั้งได้นั้น ต้องไม่เป็นบุคคลต้อง

ห้ามตามมาตรา ๑๒๐ หมายความว่าตามมาตราที่เขียนนี้ แต่ว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๑๗ (๔) ซึ่งเกี่ยวกับการถูกขังตามหมายของศาลนั้น ไม่นำมาใช้บังคับ หมายความว่าถ้าหากว่าถูกคำพิพากษาให้จำคุกแล้ว ก็มีหมายของศาลให้ขัง อย่างนี้ก็สมควรรับเลือกตั้งไม่ได้ ความหมายของมาตรา ๑๑๘ เป็นอย่างนี้ เมื่อรวมกับมาตรา ๑๒๐ แต่ถ้าจะเอามาตรา ๑๒๐ คงไว้ตามร่างเดิม ก็ต้องเอามาตรา ๑๑๘ นี้ไว้ด้วย เอาอย่างนั้นก็ได้รับ หมายความว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ นี้ยังไม่ต้องลาออกอย่างพวกประธานกรรมการอะไรต่าง ๆ นี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คืออย่างนี้ครับ ผมเห็นว่าในขั้นนี้ไปตามข้อบังคับข้อ ๑๑๕ คือพิจารณาไปลงมติไปว่า จะเอาตามร่างเดิมหรือตามร่างของกรรมาธิการ ถ้ากรรมาธิการจะยอมให้เป็นไปตามร่างของรัฐบาล ผมก็ไม่ขัดข้อง แต่ว่าสำหรับที่จะถอยกลับไปพิจารณามาตราอื่นในขณะนี้ ผมเข้าใจว่าเราสามารถจะทำได้ทีหลัง เมื่อถึงข้อบังคับข้อ ๑๑๖ ซึ่งผมขอประธานอ่านให้ฟังว่า “เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๑๕ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้ สมาชิกอาจจะเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม ถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดมิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่” เพราะฉะนั้นมาตรา ๑๑๘ ไปตัดออก มันจะขัดแย้งกับร่างของรัฐบาล ก็มีทางที่จะพูดกันได้ตามข้อบังคับข้อ ๑๑๖ ผมเห็นว่าอย่างนั้น ผมเห็นว่าจะดีกว่า เพราะเหตุว่าในระยะนี้ท่านกรรมาธิการจะได้พิจารณาอยู่เรื่อย ๆ ติดตามไป การที่เขาลงมติไปในที่นี้จะไปขัดกับอะไรอีกบ้าง ผมว่าดีที่สุดครับ ในทางนั้น ที่นี้จะเสนอขอให้ลงมติก่อนได้หรือยังเล่าครับ ในอนุมาตรา (๔) นั้นะครับ คือว่าได้แก้ไขในตอนแรกตามที่ท่านอาจารย์บุญมาเสนอ กรรมาธิการไม่ขัดข้อง สมาชิกก็ไม่ขัดข้องไปแล้ว ข้อความที่เหลืออื่น ๆ นั้น ท่านผู้ใดเห็นควรคงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล ขอได้โปรดพิจารณายกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วยครับ ขอได้โปรดยกมือขึ้น
(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้คงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาลแล้วก็เมื่ออะไรขัดแย้งก็แก้ได้ตามข้อบังคับข้อ ๑๑๖ ภายหลัง

นายบุญมา วงศ์สวรรค์ : เป็นไปตามร่างของรัฐบาลด้วยใช่ไหมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นไปตามร่างของรัฐบาลด้วย อนุมาตรา (๕) เป็นเป็นไปตามร่างของรัฐบาลนะครับ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒๑ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๒๒ ไม่มีการแก้ไข แต่มีผู้สงวนคำแปรญัตติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๑๒๒ คุณสมคิด ศรีสังคม ขอแปรญัตติแก้เป็นดังนี้ “อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง” นี่สาระสำคัญคือ นับแต่วันประกาศผลวันเลือกตั้ง ส่วนคุณจำลอง เทวารุท ขอแปรญัตติแก้เป็นดังนี้ “อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดเวลาคราวละห้าปีนับแต่วันเลือกตั้ง” ทั้ง ๒ ท่านนี้ขอสงวนไว้ ขอเชิญ คุณสมคิดครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ สำหรับมาตรา ๑๒๒ กระผมขอแปรญัตติตอนท้ายมาตรานี้ เปลี่ยนจาก “นับแต่วันเลือกตั้ง” เป็น “นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง” อันนี้ก็มีคามมุ่งหมายว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ผู้ที่จะเป็นสมาชิกโดยแท้จริงหรือว่ามีสมาชิกภาพได้ มันก็จะมีผลตั้งแต่วันที่ทราบผลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นความจริง ไม่ควรที่จะนับย้อนไปในวันเลือกตั้ง เพราะว่าวันเลือกตั้งนั้นยังไม่ทราบว่าใครเป็นใคร ยังไม่ทราบว่าผู้ที่สมัครนั้นคนใดจะได้รับเลือกตั้ง เราทราบผลเอาเมื่อประกาศเลือกตั้งแล้ว ว่าใครได้เป็นสมาชิก อันนี้เป็นข้อเท็จจริง กระผมจึงขอแปรญัตติดังที่ได้เสนอไว้แล้ว และขอให้สภานิติพิจารณา ขอขอบคุณครับ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ เกี่ยวกับเรื่องการนับอายุสภาผู้แทนราษฎรทางกรรมาธิการก็ถือร่างของรัฐบาลซึ่งร่างมาซึ่งกระผมเข้าใจว่า ร่างนี้ไปตรงกับรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๒ ที่นี้ กระผมขอทราบเรียนเกี่ยวกับเรื่องการนับอายุของสภาผู้แทนราษฎรนะครับ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๒ ก็ถือวันเลือกตั้ง ปี ๒๕๑๑ ถือวันเปิด

ประชุม คำแปรญัตติของคุณสมคิดก็ถือวันประกาศผล อันนี้กระผมเข้าใจว่าทางกรรมาธิการก็ไม่มีเหตุผลอะไรเป็นพิเศษเพียงแต่คงตามร่างของรัฐบาล ฉะนั้นก็เป็นเรื่องของที่ประชุมนี้จะเลือกเอาครับ กระผมขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็จะต้องเลือกเอาจริง ๆ

นายฉลอง กัลยานมิตร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าตามร่างเดิมของรัฐบาลนั้นได้อยู่แล้ว ที่จะให้กำหนดเอาอายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง เพราะว่าถ้าจะถือกำหนดอายุของสภาผู้แทนราษฎรเริ่มแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งอย่างที่ท่านสมาชิกผู้ขอสงวนคำแปรญัตติเสนอมานั้น จะเป็นการยุ่งยากหลายประการ ประการแรกการประกาศผลการเลือกตั้งนั้น แต่ละจังหวัดนั้นประกาศได้ไม่พร้อมกัน อย่างในการเลือกตั้งเมื่อ ปี ๒๕๑๑ นั้น จังหวัดระนองประกาศผลก่อนจังหวัดอื่น เพราะว่าเป็นจังหวัดเล็ก ส่วนจังหวัดเชียงใหม่ประกาศผลการเลือกตั้งหลังจากจังหวัดระนองถึง ๒ วัน เพราะฉะนั้นถ้าถือตามที่ท่านสมาชิกเสนอขอแปรญัตติมานี้ สมาชิกภาพของสภาผู้แทนราษฎรก็จะเริ่มไม่พร้อมกัน แล้วก็มีผลกระทบกระเทือนไปถึงวันสิ้นสภาพ เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องออกตามวาระ ก็จะไม่พร้อมกัน แล้วก็มันจะไปขัดกับมาตรา ๑๒๔ วรรคสองนี้ครับ มาตรา ๑๒๔ วรรคสองนั้นให้กำหนดวันเลือกตั้งวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร ทีนี้เมื่อสมาชิกภาพมันสิ้นสุดไม่พร้อมกันก็บางทีอาจจะเป็นไปได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากบางจังหวัดยังไม่หมดสมาชิกภาพ ก็จะต้องมาเลือกตั้งกันอีก กระผมรู้สึกว่ถ้าให้กำหนดอายุของสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนี้ก็จะมีความปัญหาในทางปฏิบัติมาก เพราะฉะนั้นกระผมจึงสนับสนุนให้คงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ผมว่าแค่นี้พอจะวินิจฉัยได้แล้ว ผมขอเสนอปิดอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอขอปิดอภิปรายแล้ว จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ ผมจะขอเรียนถามมติที่ประชุมนี้ว่า ในมาตรา ๑๒๒ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับที่ท่านผู้แปรญัตติขอแก้ไข เฉพาะของคุณสมคิด ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๔๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ที่นี้มาถึงคำแปรญัตติของคุณจำลอง เทวารุทท ขอให้แก้เป็นดังนี้ “อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละห้าปีนับแต่วันเลือกตั้ง” คุณจำลองของสงวน

นายจำลอง เทวารุทท : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมจำลอง เทวารุทท รู้สึกว่ามาตรานี้เป็นมาตราเดียวที่กระผมได้ขอแปรญัตติ ก็โดยที่กระผมได้เอารัฐธรรมนูญฉบับเก่าๆ มาประมวลเข้า ก็เห็นว่าตั้งแต่กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นต้นมา ทุกสภา ไม่ว่าสภาท้องถิ่น สภาจังหวัดและสภาผู้แทนราษฎรก็ใช้อายุ ๕ ปีตลอดมา เพิ่งมาเปลี่ยนเมื่อสมัยรัฐบาลที่แล้วมานี้เองเหตุผลของกระผมก็มีสั้นๆ ไม่ใช่เป็นการเห็นแก่ตัว เพราะว่าการยืดอายุไป ๑ ปีนั้นผลดีผลเสียมันเป็นดาบ ๒ คมเหมือนกัน เพราะว่าถ้าเราได้ผู้แทนที่ดี ตัวแทนของราษฎรที่ดีเข้ามาสู่สภา อายุ ๕ ปีก็เป็นที่น่าเสียดายว่าทำหน้าที่ได้น้อยมาก แต่ว่าถ้าเราบังเอิญไปได้สมาชิกบางส่วนที่ไม่ค่อยจะดี แล้วก็มาหาโอกาสใช้อำนาจหน้าที่เหนือกว่ารัฐบาลที่ดี ใช้หน้าที่อันไม่ชอบธรรมในหลายๆ ประการก็ดี ก็ทำให้การรอคอยอายุที่เพิ่มขึ้นไปอีก ๑ ปีนั้น เป็นสิ่งที่อาจจะแสนทรมานใจเหมือนกัน แต่เราต้องตีความไว้ก่อนว่า เมื่อรัฐธรรมนูญออกมาในรูปแบบนี้แล้ว เราน่าจะได้คนที่ดี ๆ เข้ามาเป็นตัวแทนของพี่น้องประชาชนทั่วประเทศ เมื่อเป็นเช่นนี้โอกาส ๕ ปีซึ่งให้มันเหมือนกันทุกระดับ ก็น่าจะเป็นการเหมาะสมเพราะว่าในช่วง ๔ ปีเขาก็อาจทำหน้าที่ในสภานิติบัญญัติแห่งนี้

ได้เต็มภาคภูมิ ส่วนที่เหลืออยู่อีก ๑ ปีนั้น ซึ่งเป็นระยะที่ใกล้เลือกตั้ง ก็อาจจะไปเยี่ยมเยียนราษฎร หาเสียง ไปประกาศนโยบาย ทำให้เกิดความมั่นใจแก่พี่น้องราษฎรได้มากยิ่งขึ้น กระผมจึงเห็นว่าอายุ ๕ ปีของสมาชิกสภาผู้แทนนั้นจะไม่ล็กลั่นกับสภาอื่นๆ ซึ่งมีอยู่แล้ว ในขณะที่ที่เราลงมติให้ผ่านร่างกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นก็ดี สภาจังหวัดก็ดี ยังคงไว้ ๕ ปี กระผมก็ใคร่ที่จะให้สภานี้ได้มีอายุเท่ากัน กระผมมีเหตุผลแค่นี้ครับผม

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมธิการ): ท่านประธานที่เคารพ กรรมธิการขอเรียนชี้แจงต่อที่ประชุมนี้ว่า ที่ไม่รับคำแปรญัตติของผู้แปรญัตตินั้นก็ต้องคำนึงถึงเหตุผลว่าถ้าจะเขียนไปอย่างนั้น ประเพณีการปกครองในรัฐสภานี้ไม่เคยมี ๕ ปีเลย เท่าที่ได้รับคำแปรญัตติแล้ว กรรมธิการไม่สามารถจะชี้แจงต่อที่ประชุมนี้ได้ว่า ทำไมจึง ๕ ปี คำชี้แจงของท่านสมาชิกนั้นก็เหมือนอย่างที่เราชี้แจงต่อกรรมธิการ คือว่าถ้า ๕ ปีได้ ทำไมไม่ ๖ ปี ถ้า ๖ ปีได้ ทำไมไม่ ๗ ปี ถ้า ๗ ปีได้ ทำไมไม่ ๑๐ ปี แต่ว่า ๔ ปีนี้อาจจะเป็นเยี่ยงอย่างที่มีอยู่เกือบทั่วโลกว่าคนที่ได้ปกครองหรือผูกขาดการปกครองประเทศถึง ๔ ปีนั้นมากเกินไปแล้ว มีหลายประเทศไม่ยอมเป็นผู้บริหารประเทศ โดยการเลือกตั้งเกินกว่า ๒ ครั้ง หรือ ๓ ครั้ง ก็แล้วแต่แต่ละประเทศ หลักการและเหตุผลของกรรมธิการมีอยู่ว่า ๔ ปีนั้น บางทีก็มีคนเบื่อหน้าพวกผู้แทนและรัฐบาลแล้ว จะได้ไม่ต้องเกิดปฏิวัติรัฐประหาร จะได้มีการอดรนทนรอการเลือกตั้งอยู่ได้ว่าใครไม่ดีก็อย่าเลือกเข้าไป คิดว่าเวลามันจะพอเหมาะพอควร ถ้าจะมีปัญหาถามว่า ทำไมไม่เอา ๓ ปี ๓ ปีงานไม่สำเร็จตามโครงการ ถ้าหากว่าใครเป็นพรรคข้างมากและได้รับบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ก็ต้องมีสเก็ม (scheme) งานของตนว่าควรจะได้ภายใน ๔ ปี งานบางอย่าง ๓ ปีทำไม่สำเร็จ ถูกละ บางอย่างก็ต้อง ๕ ปีสำเร็จ แต่ใครมาเป็นรัฐบาลในยุคหนึ่งสมัยหนึ่งก็ควรจะอยู่ในระยะ ๔ ปี เหตุผลที่กรรมธิการไม่ยอมก็เพราะเหตุดังได้กราบเรียนมานี้

นายเจริญ คันธวงศ์: ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเสนอให้ปิดอภิปรายครับ ใครเห็นด้วย โปรดยืนขึ้นด้วยครับ

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เปิดอภิปรายไหมครับ ต้องขอเปิดก็แล้วกัน
ถามได้ครับในฐานะผู้แปรญัตติ

นายจำลอง เทวารุท : ท่านประธานที่เคารพ ที่ท่านกรรมาธิการชี้แจงว่าในระบบ
สภาของเราไม่เคยมีอายุ ๕ ปีนั้น กระผมก็อยากจะเชื่ot่านกรรมาธิการ เพราะว่ากระผมทราบ
ดีว่าท่านกรรมาธิการคือพี่ใหญ่ผู้ชี้เจนนั่น ได้อยู่ในสภานี้มานานถึง ๔๐ ปี แต่เท่าที่กระจำไม่
ผิด กระผมไปดูกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๒ ดูเหมือนว่าสมาชิกสภาผู้แทนจะมีอายุ
๕ ปี ตั้งแต่นั้นแต่นั้นไป แล้วก็มาแก้สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นมา ๕ ปี
แต่ถ้าถ้าไม่มีจริง ๆ ตามที่พี่ใหญ่ว่า กระผมก็ไม่ตั้งใจ แต่กระผมสงสัยว่ามีอยู่ครั้งหนึ่งแล้วก็
ใช้เรื่อยมาจนกระทั่งถึงรัฐบาลที่แล้วครับ แต่ว่าถ้ามันไม่มีจริง ๆ กระผมก็ไม่ตั้งใจครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือครับ ผมเข้าใจว่า ๔ ปีนะ
ขอประธานเปิดดูให้แน่ ผมก็อยู่สภามาไม่ถึง ๔๐ ปีนะ ชักจะเลอะ ๆ ๔ ปีครับ ๔ ปีนะครับ
ก็เป็นอันว่าไม่ตั้งใจ เลิก ถอนกันได้ เป็นอันว่าเอาตามร่างของคณะกรรมาธิการ

ท่านสมาชิกครับ ได้เวลา ผมขอพักการประชุมไว้จนกว่าจะถึงเวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา
ครับ ขอขอบคุณ

พักการประชุมเวลา ๑๒.๐๕ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๔.๕๐ นาฬิกา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขณะนี้มีท่านสมาชิกมาประชุมครบองค์ประชุมแล้วผมขอดำเนินการประชุมต่อไป

ก่อนอื่นผมได้รับญัตติด่วนจากคุณบุญชอบ สาครินทร์ มีผู้รับรองครบถ้วนแล้วขอให้เพิ่มเวลาประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ เพราะเหตุว่ามีปัญหาสำคัญอยู่อีกมาก เห็นสมควรเพิ่มเวลาประชุมจากเดิมขึ้นอีกตอนหนึ่ง คือจากเวลา ๑๔.๐๐ น. ถึงเวลา ๒๒.๐๐ น. ทุกวันพฤหัสบดี ศุกร์ และเสาร์ จนกว่าจะเสร็จสิ้นการพิจารณาในวาระที่ ๒ คุณบุญชอบจะว่าอย่างไร จะชี้แจงอย่างไรไหมครับ

นายบุญชอบ สาครินทร์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมบุญชอบ สาครินทร์ ครับ กระผมได้กลับไปภาคใต้แล้วก็มีประชาชนและนักศึกษาได้ถามถึงเรื่องการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญยังมีอยู่มากมายครับ ว่าเมื่อไรจะเสร็จ แล้วว่าเวลาก็กว้างเลยมาเกิน ซึ่งรัฐบาลเคยรับรองว่าจะให้เสร็จภายใน ๖ เดือน มาเดี๋ยวนี้เป็นเดือนที่ ๔ แล้ว ก็ยังไม่เสร็จ กระผมจึงเห็นว่าควรที่จะเพิ่มเวลาการประชุมให้มากขึ้น เอาตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ น. จนถึง ๒๒.๐๐ น. เพิ่มอีกเวลากลางคืน เพิ่ม ๓ ชั่วโมงทุก ๆ วันนะครับ วันพฤหัสบดี ศุกร์ เสาร์ กระผมคิดว่าทำให้การร่างรัฐธรรมนูญของเราจะเสร็จโดยเร็วครับ กระผมใคร่จะกราบเท้าท่านประธานและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้ช่วยกันร่างให้เสร็จโดยเร็วครับ ช่วยกันพิจารณาให้เสร็จโดยเร็วตามความประสงค์ของประชาชนและทั่ว ๆ ไปครับ กระผมคิดว่าทุก ๆ ภาคเขาต้องการให้เสร็จโดยเร็วทั้งนั้นละครับ กระผมจึงได้ขอกราบเท้าท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุก ๆ ท่านให้ช่วยกันสละเวลาอันมีค่าของท่านทุก ๆ คนเพื่อจะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จโดยเร็วที่สุดครับ เป็นความตั้งใจของประชาชนทั้งประเทศ สวัสดีครับ

นายชำนัญ พจน : ท่านประธานที่เคารพ ความจริงกระผมก็เคยเสนอประเด็นเดียวกันนี้มาแล้ว และสภาก็เคยโหวตไปแล้ว กระผมก็อยากจะเสนอประเด็นใหม่ขึ้นมา ถ้าหากมีสมาชิกรับรอง คือว่าที่เราเริ่มประชุม ๕ โมงครึ่งนี้ รู้สึกจะสายไป ควรจะเริ่มสัก ๘ โมงครึ่งหรือ ๙ โมงแล้วตอนบ่ายสังเกตเห็นว่าถึงแม้เราจะเข้า ๒ โมงแต่มันก็เลท (late) ไปอยู่ดี

ควรจะเข้าป่าโมงครึ่งถ้าเป็นไปได้ อย่างวันนี้ก็เหมือนกันครับ ท่านประธานก็กรุณาตั้งครึ่งชั่วโมง แต่ว่ากว่าจะเริ่มได้ กระผมเห็นว่าการประชุมกลางวันนั้นเป็นการสะดวกกว่า นอกจากนั้นกรรมการหลายท่านกำลังติดประชุมอื่นๆ อีก ซึ่งก็เป็นภาระหนักเหมือนกัน ประชุมกรรมการ วันจันทร์ วันอังคาร ก็มี วันพุธ ก็มี ถ้ามาประชุมสภา ๓ วันอีกทั้งกลางคืนด้วย รู้สึกจะเป็นภาระหนัก กระผมจึงขอเสนอว่าควรจะเริ่มประชุม ๙.๐๐ น. ถึงเที่ยง แล้วก็บ่ายโมงครึ่งถึง ๑๗.๐๐ น. ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียว เผอญเรื่องนี้คุณชำนานูทำญัตติขึ้นมาแล้วให้ใหม่ครับ เพราะผมผ่านลูกตาเมื่อเช้า

นายชำนานู พงหา : อันนี้กระผมเซ็นรับรองญัตติของท่านอธิบดีอรรถ แล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็เอาละครับ นี่ก็คือเป็นญัตติที่ ๒ ผมก็จะสอบถามที่ประชุมครับ ท่านผู้ใดเห็นควรเปลี่ยนเวลาประชุมสภาไปเป็นตั้งแต่ ๘.๓๐ ถึงเที่ยงในตอนเช้าแล้วในตอนบ่ายให้เริ่มประชุมตั้งแต่ ๑๓.๓๐ น. นะครับ แต่ในญัตติบอกว่าแต่หากการประชุมตอนเช้าล่าไปกว่า ๑๒.๐๐ นาฬิกามาก ท่านประธานอาจกำหนดเวลาประชุมตอนบ่ายตามที่เห็นสมควรได้ แปลว่าถ้าเราประชุมกันถึง ๑๒.๐๐ นาฬิกา เราเลิกไม่ได้ ผมก็มีสิทธิใช้ดุลพินิจกำหนดเวลาประชุมตอนบ่ายให้พอเหมาะพอสม เอาอย่างนี้ก็แล้วกันครับ เข้า ๘.๓๐ น. ถึง ๑๒.๐๐ น. ป้าย ๑๓.๓๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับญัตตินี้ขอได้โปรดยกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๘๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมจะถามตลอดไป ที่นี้ถามญัตติของคุณบุญชอบนะครับ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะประชุมเวลากลางคืน คือตั้งแต่ ๑๙.๐๐ นาฬิกาถึง ๒๒.๐๐ นาฬิกา ทุกวันพฤหัสบดี ศุกร์ และเสาร์ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าวันเวลาประชุมอย่างที่เป็นอยู่ขณะนี้ดีอยู่แล้ว ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ให้ประชุมตั้งแต่เวลา ๘.๓๐ น. ในตอนเช้าถึง ๑๒.๐๐ น. และตอนบ่าย ๑๓.๓๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. การประชุมนี้ก็ต้องเริ่มตั้งแต่พรุ่งนี้เป็นต้นไปนะครับ เพราะเหตุว่าวุฒิสภาได้ลงमतอย่างนั้นแล้ว ตั้งแต่พรุ่งนี้เป็นต้นไป

ที่นี้ก็มาถึงร่างรัฐธรรมนูญซึ่งกำลังพิจารณาค้างอยู่ ถึงมาตรา ๑๒๓ ครับ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่าน

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒๓ ไม่มีการแก้ไข มีผู้ขอสงวนคำแปรญัตติไว้ ๒ ท่าน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสมคิด ศรีสังคม ขอแปรญัตติแก้ “ภายในหกสัปดาห์” ให้เป็น “ภายในสามสัปดาห์” คุณจำลอง เทวารุท ขอแปรญัตติให้แก้ “หกสัปดาห์” เป็น “เก้าสัปดาห์” ทั้ง ๒ ท่านขอสงวนไว้ เชิญคุณสมคิดก่อนครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอแปรญัตติมาตรา ๑๒๓ ไว้ก็เกี่ยวกับเรื่องว่า เมื่ออายุของสภาผู้แทนสิ้นสุดลงแล้ว ตามร่างเดิมนั้นให้มีการเลือกตั้งภายใน ๖๐ วัน กระผมเห็นว่าเวลามันยาวไปหน่อย แล้วก็ควรที่จะให้มีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาโดยเร็ว และกระผมคิดว่าระยะเวลาที่กระผมขอคือระยะเวลา ๓๐ วัน นั้น น่าจะเป็นเวลาที่เหมาะสม เพราะว่าการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ กระผมคิดว่ากระทรวงมหาดไทยก็คงจะไม่มีข้อขัดข้องอะไร เพราะว่าเกี่ยวกับหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ การต่างๆ ถ้าหากว่ามีการเลือกตั้งต่อเนื่องกันไปทุกสมัยแล้วข้อขัดข้องนั้นนั้นก็คงจะไม่มี และถ้าหากกำหนดให้เป็นเวลา ๖๐ วันนั้น กระผมเห็นว่ามันเป็นระยะเวลามีช่องว่างที่เปิดโอกาสให้สภามาปฏิบัติหน้าที่นั้นยาวไป เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอเสนอไว้เป็นเวลาเพียง ๓๐ วัน เพราะฉะนั้นก็ขอเสนอให้สภานี้พิจารณา ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณจำลองครับ

นายจำลอง เทวารุท : ท่านประธานที่เคารพ กระผม จำลอง เทวารุทครับ กระผมเห็นว่ามียุทธในมาตราหนึ่ง ว่าให้จัดการเลือกตั้งภายในกำหนด ๙๐ วันในกรณียุบสภา แต่วันนี้เป็นกำหนดระยะเวลาที่มีการเลือกตั้งตามปกติ หมายถึงว่าหมดวาระของสภา เพราะฉะนั้นกระผมขอถอนแล้วก็เห็นด้วยกับร่างเดิมของรัฐบาลคือให้กำหนดไว้ ๖๐ วัน แต่ถ้าเป็นกรณียุบสภาเหตุยุ่งยากมันมีมาก กระทรวงมหาดไทยหรือรัฐบาลอาจจะเตรียมการไม่ทัน ก็ขอให้คงไว้ ๙๐ วันสำหรับที่กระผมแปรญัตตินี้กระผมขอถอน แต่ว่าขอยินตามร่างเดิมของรัฐบาล คือ ๖๐ วัน

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กรรมาธิการไม่อาจจะรับคำแปรญัตติของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้ก็โดยเหตุผลที่ว่า ๓๐ วันนั้น ถ้าหากว่าจะดำเนินการเลือกตั้งแล้วอาจจะทำได้ถ้ากฎหมายบังคับ แต่การบังคับให้ทำโดยไม่รีบร้อนนั้น คิดว่า จะไม่มีผลประโยชน์ต่อประชาชนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กรรมาธิการไม่ยอมให้เป็น ๙๐ วัน ก็คิดว่าจะนานเกินไป มีกรรมาธิการหลายท่านซึ่งเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งแม้กระผมเองก็เคยเกี่ยวกับการเลือกตั้งมา พิจารณาว่า ๖๐ วันนี่ควรจะพอดี จึงได้ยืนยันตามร่างว่าเป็น ๖๐ วัน แล้วไม่รับคำแปรญัตติของผู้ขอแปรญัตติ

นายฉลอง กัลยาณมิตร : ท่านประธานที่เคารพ ความจริงกระผมไม่อยากจะอภิปราย อยากจะสงวนเวลาของสภานี้ แต่เกรงว่าสภาอาจจะตัดสินใจปัญหาผิดๆ ในฐานะที่กระผมเคยเป็นหัวหน้ากองการเลือกตั้งมาประมาณเกือบ ๕ ปี ได้ควบคุมการเลือกตั้งมาหลายครั้ง ก็อยากจะขอทราบเรียนข้อเท็จจริงว่าเวลา ๓๐ วันตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้ขอแปรญัตติไว้ นั้น ในทางปฏิบัติทำไม่ได้ เพราะว่าในการเลือกตั้งแต่ละครั้งทางกระทรวงมหาดไทยและทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติมากมายหลายอย่างเหลือเกิน แล้วก็ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งเองนั้นก็กำหนดบางอย่างก็ต้องทำก่อนหน้า ๓๐ วันเป็นอย่างน้อย บางอย่างก็ต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าถึง ๔๕ วัน อย่างเช่นการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ต้องประกาศล่วงหน้าอย่างน้อย ๓๐ วัน แล้วก็ต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปขอแก้ไขขอเพิ่มเติมหรือขอหักทวง และบางกรณีก็อาจจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดเพื่อให้ศาลวินิจฉัย เพราะฉะนั้นถ้ากำหนดเวลาไว้น้อยๆ นี่การดำเนินการวิธีตามที่กฎหมายกำหนดนี้ก็อาจจะกระทำไม่ได้ นอกจากนั้นก็จะต้องมีการประกาศกำหนดเขต

เลือกตั้งในกรณีที่มีการแบ่งเขต มีการกำหนดหน่วยลงคะแนนหรือหน่วยเลือกตั้ง กำหนดที่ลงคะแนน กำหนดปริมาณพล ๓๐ เมตรโดยรอบที่เลือกตั้ง มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนน สมียนคะแนน การอบรมกรรมการเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการพิมพ์บัตรเลือกตั้ง และการจัดส่งบัตรเลือกตั้ง ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องที่กระทำได้ง่าย เพราะฉะนั้นอย่างน้อยที่สุดกำหนดเวลาควรจะเป็น ๖๐ วันตามร่างของกรรมาธิการหรือร่างเดิมของรัฐบาลนี้ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมแล้ว แล้วก็ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งดูเหมือนจะเกือบทุกฉบับที่เราได้อยู่ ก็ได้ถือกำหนดเวลา ๖๐ วันในกรณีที่มีการยุบสภา กระผมจึงขอให้สภานี้ได้กรุณาสันนิษฐานตามร่างของรัฐบาลที่กรรมาธิการได้ให้ความเห็นชอบด้วยแล้วขอบคุณครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ ความมุ่งหมายของกระผมที่ขอแปรญัตติไว้ ๓๐ วันนั้น ก็อย่างที่กระผมกราบเรียนมาแล้ว คืออยากจะให้มีการเลือกตั้งโดยด่วน แล้วก็ไม่ต้องการให้มีช่องว่างเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้เมื่อกระผมได้ฟังคำชี้แจงของฝ่ายกรรมาธิการและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติแล้ว ก็เห็นว่าท่านมีเหตุผลดี กระผมก็ขอถอนเพื่อไม่ให้เสียเวลา ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณครับ เป็นอันว่าหมดปัญหาในมาตรานี้ต่อไปได้ครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒๔ ไม่มีการแก้ไข มีท่านสมาชิกขอสงวนความเห็นไว้ และมีกรรมาธิการ ๒ ท่านขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสมคิด ศรีสังคม ขอแปรญัตติแก้ “ภายในเก้าสิบวัน” เป็น “ภายในสามสิบวัน” และสงวนไว้ ส่วนท่านกรรมาธิการ ๒ ท่าน คือคุณธานินทร์ กรัยวิเชียร และคุณพงศ์เพ็ญ สุกนตาทัย ขอสงวนความเห็นโดยให้แก้ความในวรรคหนึ่งเป็นดังนี้ “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ” สำหรับคุณสมคิดยังตั้งใจใหม่ครับ เรื่อง ๓๐ วัน เชิญครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ เหตุผลของกระผมก็อย่างที่ได้อ่านเรียนมาแล้ว เพราะฉะนั้นเรื่องนี้กระผมก็ขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบพระคุณมากครับ คุณธานินทร์ ครับ

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้ขอสงวนความเห็นไว้ในเรื่องนี้โดยขอแก้ไขร่างของกรรมาธิการที่ว่า "พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่" โดยเติมประโยคที่ว่า "ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ" กระผมมีเหตุผลดังนี้ครับว่า ในคณะกรรมาธิการเองก็ยังมีความเห็นแตกแยกเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการนี้ไม่มีปัญหาอะไรเลยในเรื่องนี้พระมหากษัตริย์ไม่สามารถที่จะทรงยุบสภาผู้แทนราษฎรได้ เว้นเสียแต่ว่านายกรัฐมนตรีเท่านั้นที่จะถวายคำแนะนำ เพราะฉะนั้นถ้าเขียนเอาไว้มันก็เป็นการฟุ่มเฟือย และก็ต้องเขียนเอาไว้ทุกบททุกมาตรา ยิ่งกว่านั้นคณะกรรมาธิการก็ยังเห็นด้วยว่า มันมีมาตรา ๑๔๐ เกี่ยวกับการรับสนองพระบรมราชโองการอยู่แล้วพระมหากษัตริย์จะทรงยุบสภาได้ก็ต้องมีรัฐมนตรีอย่างน้อย ๑ นายเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ เพราะฉะนั้นก็เป็นที่น่าพอใจได้อย่างที่กระผมเสนออยู่แล้ว นี่เป็นความเห็นที่ ๑ ที่เห็นความเห็นที่ ๒ ในคณะกรรมาธิการเองก็เห็นว่าพระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจโดยพระองค์เองในการที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรได้โดยไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากนายกรัฐมนตรี ถ้อยคำในร่างนี้ตีความได้อย่างนั้น ก็เมื่อคณะกรรมาธิการเองก็ยังมีความเห็นแบ่งแยกออกเป็น ๒ ฝ่าย เช่นนี้ เราก็จำเป็นต้องวินิจฉัยให้แน่ว่าเราจะเอาอย่างไรแน่ในมาตรา ๑๒๔ วรรคแรกนี้ และเมื่อเราจะเอาอย่างไรแล้วนี้ กระผมก็เห็นว่าเราก็ควรที่จะเขียนไว้ให้แจ่มแจ้ง ตามความเห็นของกระผมเองนั้น ระบอบการปกครองของเรานั้นเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เทียบได้ใกล้เคียงตามแบบฉบับของการปกครองของประเทศอังกฤษ กล่าวคือว่าเราเทิดทูนพระมหากษัตริย์ไว้เป็นที่เคารพอย่างสูงสุดและเป็นมิ่งขวัญของบ้านเมือง เราไม่ประสงค์ที่จะให้องค์พระมหากษัตริย์ต้องมาเกลือกกลั้ว มาข้องเกี่ยวในเรื่องการเมือง ยกเว้นในกรณีที่เป็นอย่างนี้ เราจึงจะให้เข้ามา นี่เป็นหลักการที่เราถือกันอยู่ในรัฐธรรมนูญของไทยนี้ตลอดมาทุกฉบับรวมทั้งฉบับปัจจุบันด้วย ที่นี้มาพูดถึงเรื่องการยุบ

สภาผู้แทนราษฎรนี้ เราก็คงจะเห็นพ้องต้องกันเป็นเรื่องใหญ่ที่สุด แล้วเป็นเรื่องคอขาดบาดตายในทางการเมือง เป็นการต่อสู้กันระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีอาวุธกันคนละอย่างฝ่ายบริหารอาจจะยุบสภาผู้แทนราษฎรได้ ฝ่ายนิติบัญญัติก็อาจที่จะลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีได้ ถ้าให้องค์พระมหากษัตริย์ทรงเข้ามาข้องเกี่ยวก็เท่ากับว่าให้ท่านจะต้องตัดสินใจพระทัยลงไปทางใดทางหนึ่ง ก็เป็นการที่จะขาดความเป็นกลางต่อไป เรื่องนี้จะครบย้อมสันเสเทือนต่อเสถียรภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่จริงอยู่อาจจะมีย่อแย้งที่ว่าก็ควรที่จะถวายพระราชอำนาจให้แก่พระองค์ เพราะว่าเมื่อมีวิกฤติการณ์ทางการเมืองพระองค์ก็อาจจะทรงช่วยเหลือได้ กระผมเห็นว่าการที่จะพึงพระบารมีของพระองค์ท่าน การจะพึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ท่านนั้น ก็เป็นการสมควรอย่างยิ่ง แต่ก็ควรที่จะสงวนเอาไว้ในกรณีที่เป็นจริง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่วิกฤติการณ์ซึ่งรัฐธรรมนูญนี้ไม่สามารถจะแก้ไขได้แล้ว อย่างเช่นในกรณีวันมหาวิปโยคเป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้แหละครับ กระผมจึงเห็นว่าควรที่จะถวายพระราชอำนาจให้ทรงยุบสภาผู้แทนราษฎรได้ก็ต่อเมื่อนายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำเท่านั้น ปัญหาต่อไปก็มีว่า เหตุใดจึงใช้ถ้อยคำว่า ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ การที่ใช้ถ้อยคำเช่นนี้ก็โดยที่เลียนถ้อยคำในบทบัญญัติของมาตรา ๑๗๔ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำให้พระองค์ทรงใช้พระราชอำนาจให้รัฐมนตรี นายใดคนหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง ปัญหาต่อไปว่า ทำไมไม่ใช่คณะรัฐมนตรี ทำไมนายกรัฐมนตรีเท่านั้น อันนี้นายกรัฐมนตรีก็เป็นบุคคลที่เป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลอยู่แล้ว จะทำการในฐานะเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารอยู่แล้ว นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำเท่านั้น ก็เป็นการเพียงพออยู่แล้ว สรุปแล้วกระผมเห็นว่าสมควรที่จะเติมคำว่า ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ จะทำให้บทบัญญัตินี้สอดคล้องกับบทบัญญัติอื่น ๆ ในรัฐธรรมนูญเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอประทานโทษท่านกรรมาธิการที่จะต้องขอแสดงความเห็นว่า ในเรื่องนี้ตามที่ฟังท่านกรรมาธิการอภิปรายมา ผมรู้สึกว่าการอภิปรายออกจะจับเส้นผมกันมากไปเสียแล้ว ผมดูแล้วผมยังมองไม่เห็นว่ามีปัญหาอยู่ตรงไหน อยากจะขอเรียนถามเพราะในวรรคสองก็บอกแล้วว่า การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐบาลก็ต้องรับสนองอยู่แล้วก็หมายความว่ารัฐบาลต้อง

ถวายคำแนะนำให้ยุบสภาอยู่นั่นเอง มิฉะนั้นจะรับสนองพระราชกฤษฎีกาอย่างไรได้ นี่ผมยังไม่เข้าใจในปัญหาครับ

นายพงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ สำหรับปัญหาที่ว่าในเรื่องการยุบสภานั้น กระผมและคุณธานินทร์มีความเห็นพ้องต้องกันว่าเราควรจะต้องถามว่า “โดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี” อันนี้ก็สืบเนื่องมาจากว่า ในทางทฤษฎีแล้วถูกต้อง การยุบสภานั้นเป็นอภิสิทธิ์ของประมุขของรัฐในระบอบรัฐสภาเรา ถือว่าอันนี้เป็นอภิสิทธิ์ของประมุขของรัฐ แต่ว่าในทางปฏิบัติเวลานี้ไม่ใช่เป็นอภิสิทธิ์ของประมุขของรัฐ โดยข้อเท็จจริงแล้วผู้ที่ยุบสภานั้นคือรัฐบาล ที่ท่านประธานข้องใจก็ดี ที่ท่านสมาชิกบางท่านข้องใจก็ดี ที่เราต้องเขียนเอาไว้ก็เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดว่าในปัจจุบัน แม้ว่าในประเทศอังกฤษก็ดี การยุบสภานั้นเขาถือว่าเป็นเรื่องของรัฐบาล ฉะนั้นการเขียนให้ชัดเจนไว้มันไม่เสียหายประการใด เพราะเหตุว่าในทางปฏิบัติแล้วในหลวงท่านไม่ได้ยุบสภา แต่ว่ารัฐบาลเป็นผู้ยุบสภา ที่นี้ที่ท่านประธานข้องใจว่าในวรรคสองบอกว่ามีผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ท่านประธานครับ ถ้าราษฎรทุกคนได้เรียนรู้วิชากฎหมายรัฐธรรมนูญว่ามีผู้ลงนามรับสนองแล้ว พระองค์ท่านไม่รับผิดชอบ กระผมไม่ติดใจ แต่ในจำนวนพลเมืองประมาณ ๕๐ ล้านกว่าคน มีใครบ้างครับที่จะเข้าใจว่ามีผู้ลงนามรับสนองแล้วหมายถึงว่าพระองค์ไม่รับผิดชอบ พระองค์ไม่ได้ยุบสภา รัฐบาลยุบสภาอันนี้ก็หมายถึงว่าถ้าจะเอาอย่างที่ท่านประธานว่า ทุกคนจะต้องเรียนวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญถึงจะเข้าใจในปัญหานี้ ที่กระผมสงวนไว้ก็เพราะว่ากระผมเกรงว่าเมื่อมีการยุบสภาแล้ว ฝ่ายที่ไม่ภักดีต่อพระมหากษัตริย์จะไปเที่ยวป่าวประกาศว่าในหลวงยุบสภา ซึ่งในข้อเท็จจริงแล้วไม่ใช่องค์พระมหากษัตริย์ที่ยุบสภา รัฐบาลยุบ อันนี้ครับ กระผมคิดว่าการที่เราเติมเอาไว้ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของสถาบันกษัตริย์ ขอบคุณครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมาธิการ) : ท่านประธานสภาที่เคารพ อันที่จริงคำแปรญัตติของท่านกรรมาธิการทั้ง ๒ ท่านที่สงวนเอาไว้ นั้น กระผมได้พิจารณาแล้วก็รู้สึกว่ามีประโยชน์อยู่มากเหมือนกัน เพราะจะเป็นครั้งแรกที่จะทำให้สภาเราได้มีโอกาสตัดสินใจในปัญหาบางอย่างซึ่งรู้สึกว่ามันแฝงอยู่ และครั้งนี้กระผมเข้าใจว่าคงจะเป็นครั้งแรกที่

เราจะตัดสินใจกันให้กระจ่างแจ้งลงไป คือว่าเราจะเห็นได้ว่าเท่าที่แล้วมาตามร่างของรัฐบาลและที่กรรมการเห็นชอบด้วยนั้นก็มีว่า พระมหากษัตริย์ทรงยุบสภาเพื่อให้ทำการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรใหม่ นี่เป็นของเก่าที่เราเข้าใจกันอยู่ และเรื่องนี้ก็ไม่มีปัญหาอะไรที่ว่าจะต้องมีรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการและเป็นที่เข้าใจกันดีว่าพระมหากษัตริย์ไม่ได้ทรงทำโดยลำพัง แต่ทรงทำโดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐมนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือนายกรัฐมนตรี แต่ปัญหามีขึ้นได้เหมือนกันครับ คือว่าในบางประเทศในประเทศเราดูเหมือนจะยังไม่เกิดขึ้น ในบางประเทศที่เขียนรัฐธรรมนูญไว้คล้าย ๆ กันอย่างเราที่หมายความว่าเมื่อมีการเสนอให้พระมหากษัตริย์ทรงยุบสภานั้นเขามีความเห็นกันว่า พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจที่จะไม่ยอมปฏิบัติตามคำขอของนายกรัฐมนตรีได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเห็นว่า คณะรัฐมนตรีชุดนั้นนั้นไม่ได้ได้รับความไว้วางใจจากของรัฐสภาเพียงพอแล้ว ก็จะหันเข้ามาหาเอาพระมหากษัตริย์เป็นโล่ขอให้ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชกฤษฎีกาที่จะยุบสภา ในกรณีเช่นนี้ประเทศที่มีพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะในบางประเทศ แล้วก็แม้แต่ในประเทศที่เป็นประธานาธิบดีบางประเทศเขาก็เห็นว่า ประมุขของประเทศมีอำนาจที่จะไม่ยอมลงนามได้ แต่ถ้าหากว่าเราเป็นไปตามที่ทำนกรรมการผู้สงวนไว้ และใช้ถ้อยคำต่อไปว่า "ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ" นั้น กระผมเข้าใจว่า เป็นความหมายอย่างชัดแจ้งเลยทีเดียวว่า พระมหากษัตริย์ท่านไม่สามารถจะทรงปฏิเสธอะไรได้ เพราะว่าเมื่อนายกรัฐมนตรีเสนอขึ้นมา นายกรัฐมนตรีเขาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรีเขาก็เป็นผู้รับผิดชอบจึงได้มีคำที่เขียนไว้ว่า "ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอขึ้นมา" นี่แหละครับ กระผมคิดว่าเป็นปัญหาที่น่าคิด กระผมอยากให้สภานี้ได้วินิจฉัยเหมือนกัน เพราะว่าในอันแรกนั้นนะ มันมีบังคับอยู่เหมือนกัน คือว่าพระมหากษัตริย์ท่านอาจจะไม่ทรงยอมกระทำได้จริง ในทางปกติที่ท่านก็ต้องทำตามละ แต่ว่ามีในบางกรณีเหมือนกัน ซึ่งท่านเห็นว่าคณะรัฐบาลนั้นหมดความไว้วางใจ ประชาชนทั่วทั้งประเทศก็ไม่เชื่อถือ สภาก็ไม่นับถือแล้ว เขาจะโหวตล้มอยู่วันสองวันนี้แล้ว ก็พยายามจะมาเอาพระมหากษัตริย์เข้ามาช่วยนี้มันมีวิธีที่เกิดขึ้นเหมือนกันครับ ถ้าหากว่าใส่ตามร่างเดิมของรัฐบาลและที่กรรมการเห็นชอบด้วยนั้น ก็หมายความว่า ยังทรงมีสิทธิที่จะไม่ทำตามคำขอของนายกรัฐมนตรีได้แต่ถ้าใส่ตามร่างที่ทำนกรรมการเสนอมาแล้วก็แสดงว่า พระมหากษัตริย์จะต้องลงพระนามยุบสภาเสมอไป จะไป

หลีกเลี่ยงอันใดมิได้ นี่กระผมขอเสนอข้อปัญหาให้เห็นอย่างนี้ กระผมก็รับว่ากรรมาธิการเฉพาะตัวกระผมเอง ไม่ได้พูดถึงกรรมาธิการคนอื่น ในชั้นเดิมก็ยังมองไม่เห็นปัญหานี้เหมือนกันครับ เฉพาะตัวกระผมนะครับ ไม่ใช่กรรมาธิการอื่น

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญที่น่าจะต้องพิจารณาดูให้ถ่องแท้ กระผมรู้สึกว่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้มีการชี้ปัญหานี้ขึ้นมาโดยท่านประธานคณะกรรมาธิการได้ชี้ว่า การที่เราจะเขียนถ้อยคำเติมแต่งที่ท่านกรรมาธิการ ๒ ท่านได้ขอสงวนความเห็นไว้หรือไม่นั้น อาจที่จะพึงแปลความได้ว่าพระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะไม่ยุบสภาตามคำแนะนำของรัฐบาล เมื่อมีการตีความแล้วก็มี การจดเป็นหลักฐานไว้ ณ ที่นี้ กระผมคิดว่ายังต้องระมัดระวังยิ่งขึ้นที่เราจะพิจารณาว่า จะควรให้พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจนี้ หรือว่าให้พระองค์ท่านทรงยุบสภาตามที่ รัฐบาลแนะนำ กระผมเห็นว่าการที่เราจะถือว่าพระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่ทรง วินิจฉัยด้วยพระองค์เอง ถ้าหากว่าทางรัฐบาลขอม่า ท่านอาจจะเห็นว่าอย่าเลย ให้สภานิติ-บัญญัติล้มรัฐบาลเสีย กระผมคิดว่าเป็นการที่จะไปปลุกภาระของการวินิจฉัยอย่างน้อยที่สุด ในแง่ทฤษฎีที่ว่า อาจจะทรงกระทำได้นั้นนะ ให้กับพระมหากษัตริย์ โดยที่จะก่อให้เกิดการ วิพากษ์วิจารณ์เป็นอันมาก เพราะเหตุว่าอาจจะเป็นไปได้ในทางปฏิบัติว่า ในทุกกรณีพระองค์ ท่านทรงปฏิบัติไปตามคำแนะนำ แต่นัยก็อาจจะส่อว่าทรงเห็นด้วยทุกครั้ง เพราะว่าจะต้องถือ ว่าถ้าไม่เห็นด้วยก็ต้องทรงไม่ปฏิบัติตามนั้น กระผมจึงเห็นว่าปัญหาเช่นนี้ไม่น่าที่จะปลุก ภาระให้ตกอยู่แก่พระองค์ท่าน น่าจะถือเสียในทางปฏิบัติและถือในทฤษฎี โดยเขียนเติมข้อ ความตามที่กรรมาธิการ ๒ ท่านได้ขอเพิ่มเติมไว้เพื่อเป็นการยืนยันอย่างแน่อนว่า ที่จะ ทรงยุบสภานั้นหรือมิได้ทรงยุบสภานั้น พระองค์ท่านมิได้ทรงรับผิดชอบ แต่เป็นเรื่องของ รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำ แล้วก็ถ้าหากว่ามีการยุบสภาจริงจะปรากฏว่า รัฐบาล นั้นเป็นรัฐบาลที่ไม่ดี ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ประสงค์ ราษฎรก็จะเลือกตั้งเอาพรรคฝ่ายตรง กันข้ามขึ้นมาเป็นส่วนใหญ่มากขึ้นไปอีก รัฐบาลนั้นก็อยู่ไม่ได้ หรือว่าถ้ารัฐบาลนั้นเป็น รัฐบาลที่ในที่สุดเมื่อราษฎรเลือกตั้งขึ้นมา เป็นพรรครัฐบาลอยู่ในพรรคซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ เลือกขึ้นมา ประชาชนเองก็จะเป็นผู้ตัดสินว่า พรรคของรัฐบาลนั้นเป็นพรรคซึ่งได้รับความ

ไว้วางใจ กระผมคิดว่ามีผู้ที่จะตัดสินใจแล้วโดยกระบวนการเลือกตั้งและโดยวิธีการยุบสภา ก็น่าที่จะให้กระบวนการนี้ได้ถ่ายทอดไปถึงประชาชนเป็นผู้วินิจฉัยเองโดยตรง ไม่น่าที่จะปล่อยให้ช่องก่อกำให้เกิดการตีความไปได้ว่าพระมหากษัตริย์ทรงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการยุบสภา กระผมจึงขอประทานสนับสนุนท่านกรรมาธิการ ๒ ท่านที่ขอสงวนความเห็นไว้นั้น ขอบพระคุณครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน ที่คณะกรรมการธิการส่วนข้างมากไม่เห็นด้วยกับคำแปรญัตติของกรรมาธิการส่วนข้างน้อยนั้น ก็มีเหตุผลดังนี้ คือว่า พระมหากษัตริย์ใช้อำนาจบริหารในทางคณะรัฐมนตรี อำนาจนี้เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร แล้วก็ยังมีมาตราอื่นเขียนไว้อีกว่า ถ้าจะมีประกาศกระแสพระบรมราชโองการอะไรต่าง ๆ รัฐบาลก็รับผิดชอบอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นต้องให้มาเขียนไว้ให้เพิ่มเติมความลงไป ถ้าเราจะเขียนอย่างนี้ไว้ในมาตรานี้แล้วขอให้ท่านสมาชิกไปเปิดดูมาตราว่าด้วยประกาศกฎอัยการศึกก็เขียนทำนองเดียวกัน คือว่าพระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศกฎอัยการศึก ก็ต้องไปเขียนที่โน่นด้วย มิฉะนั้นก็จะเกิดเป็นปัญหาว่าพระมหากษัตริย์อาจจะยับยั้งการประกาศใช้กฎอัยการศึกได้หรือไม่ได้ ก็เป็นปัญหาเช่นเดียวกัน ที่นี้มาตรานี้ก็ร่างกันมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้วครับ ท่านประธาน ปัญหาที่ไม่ได้เกิดขึ้นและไม่มีใครสงสัย เพราะว่าการยุบสภานั้นไม่ได้หมายความว่าสภากับรัฐบาลขัดแย้งกันเสมอไป อย่างในอังกฤษเวลานี้เดือนหน้าก็ยุบแล้ว เพราะว่ารัฐบาลต้องการเสียงข้างมากในสภา เมื่อเสียงข้างมากมีไม่พอหรือมีน้อย เขาก็หาโอกาสที่จะยุบสภาเพื่อให้มีเสียงข้างมากเพื่อเลือกตั้งกันใหม่ เพื่อให้มีเสียงข้างมาก ไม่ได้เกี่ยวกับการขัดแย้ง เราคิดเข้าใจว่าเรื่องยุบสภานี้เป็นปัญหาใหญ่โต แต่ความจริงประกาศกฎอัยการศึกตัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นใหญ่กว่า นี่เพียงแค่ทำให้ประชาชนไปเลือกตั้งใหม่ว่าใครควรจะปกครองต่อไป รัฐบาลเองถึงแม้จะยุบสภารัฐบาลก็ต้องออกเหมือนกัน ไม่ใช่ว่าจะอยู่ค้ำฟ้าหรืออยู่ต่อไปได้

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ผมว่าพูดกันมานี้ก็พอจะเข้าใจแล้ว ขอปิดอภิปรายครับ

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีสมาชิกเสนอปิดอภิปราย มีท่านผู้รับรอง

ครบถ้วน เมื่อไม่มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติให้ปิดอภิปราย ผมจะขอ
ประธานมติที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับที่ท่านกรรมการ ๒ ท่านขอแก้ไขมาตรา ๑๒๔
ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างเดิมของรัฐบาลซึ่ง
กรรมการมติดำเนินแก้ไข ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๖ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ยืนไว้ตามร่างเดิม
มาตรา ๑๒๕ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภา

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒๕ ไม่มีการแก้ไข

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสมคิดขอสงวนไว้ ยังตั้งใจใหม่ เรื่องวัน
เลือกตั้งกับวันประกาศผลการเลือกตั้ง

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ เกี่ยวกับมาตรานี้ กระผมก็ขอ
สงวนไว้ มีเหตุผลเช่นเดียวกับมาตรา ๑๒๒ ซึ่งสภาได้มีมติยืนยันตามร่างเดิมไปแล้วกระผม
ก็ไม่ตั้งใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณมากครับ มาตรา ๑๒๖ ขอให้ท่าน
เลขาธิการรัฐสภาอ่าน

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒๖ มีการแก้ไข มีกรรม
ธิการขอสงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านกรรมการคือ คุณใหญ่ ศรีตชาติ ขอ
สงวนความเห็นไว้ โดยให้ตัดอนุมาตรา (๙) ออก

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธาน สำหรับมาตรานี้
นั้นโดยที่สภาได้ลงมติไปแล้วว่า ผู้จะสมัครรับเลือกตั้งจะต้องสังกัดพรรคการเมือง เพราะฉะนั้น

คณะกรรมการก็ขอให้คงให้เป็นไปตามร่างเดิม สำหรับอนุมาตรา (๗) อนุมาตรา (๘) อนุมาตรา (๙) คือหมายความว่าเมื่อเป็นสมาชิกสภาแล้วจะไปลาออกจากพรรคการเมืองก็ต้องขาดสมาชิกภาพไป มิฉะนั้นการบังคับให้สมัครเข้าพรรคก็ไม่มีความหมาย สำหรับอนุมาตรา (๘) นั้นก็เช่นเดียวกัน เมื่อศาลสั่งให้ยุบพรรคก็ดี หรือมีการเลิกพรรคไปก็ดี สมาชิกก็ต้องขาดจากสมาชิกภาพ แต่ว่าให้ออกส ๖๐ วันในการที่จะไปหาพรรคใหม่ ถ้าใน ๖๐ วันหาพรรคใหม่ไม่ได้ก็ต้องพ้นจากสมาชิกภาพเหมือนกัน อันนี้ขอคงไว้ตามร่างเดิมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: อนุมาตรา (๗) อนุมาตรา (๘) ใช่ไหมครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ใช่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ครับ ที่นี้อนุมาตรา (๙) คุณใหญ่ ศวิตชาติ สงวนความเห็นไว้ว่าให้ตัดออกครับ คุณใหญ่ ศวิตชาติเห็นอยู่หลังๆ เมื่อก็ไปไหนเสียก็ไม่ทราบไม่มาก็ถือว่าตกไปครับ คุณเสวตร เชิญครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธาน ผมขอรบกวนเวลาของสภาอีกนิดหน่อยคือว่าอนุมาตรา (๖) อนุมาตรา (๖) นี้คือ ถ้าบุคคลใดมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๗ หรือมาตรา ๑๒๐ นี้ ก็จะต้องขาดจากสมาชิกภาพที่นี้ตกไปอนุมาตราหนึ่งครับ คืออนุมาตรา (๔) ของมาตรา ๑๒๐ อนุมาตรา (๔) ซึ่งเกี่ยวกับเป็นข้าราชการประจำการ ไม่ได้ใส่เอาไว้ เป็นความพลั้งเผลอของผู้ร่าง ซึ่งกระผมก็ขอรับผิดชอบร่วมกัน แต่ว่าถ้าเราไม่ใส่ไว้แล้ว ประเดี๋ยวจะเป็นปัญหาว่าเมื่อเป็นผู้แทนราษฎรแล้วจะเป็นข้าราชการได้เพราะไม่ขาดสมาชิกภาพ ขอเดิมอนุมาตรา (๔) ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ครับ ตอนท้ายนะครับให้อ่านว่า หรือมาตรา ๑๒๐ (๑) (๒) หรือ (๔) ใช่ไหมครับ คงไม่มีใครขัดข้องครับ เพราะว่าเป็นเหตุผลธรรมดาขอเชิญเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา): มาตรา ๑๒๗ ไม่มีการแก้ไข มีสมาชิกสงวนคำแปรญัตติไว้ ๒ ท่าน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: คุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ ขอแปรญัตติแก้เป็น

ดังนี้ครับ “เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร หากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดใดว่างลงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนั้น ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนเท่าจำนวนที่ว่างภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนนั้นเริ่มแต่วันเลือกตั้ง และอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่” ผมขอเอาของคุณสุรินทร์ก่อนนะครับ ส่วนของคุณสมคิดเอาไว้ทีหลัง คุณสุรินทร์เชิญครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานครับ อันนี้ผมแปรญัตติไว้มันเกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๑๒ ซึ่งกระผมแพ้ไปแล้วครับ คือมาตรา ๑๑๒ นี้ กระผมให้รวมเขตทั้งจังหวัด ที่นี้เมื่อรวมเขตทั้งจังหวัด เพื่อว่าสภาเห็นด้วยกับกระผม กระผมก็เกรงว่าจะเป็นปัญหา เช่น กรุงเทพฯมี ๒๖ คน เขตมันกว้าง ถ้าคนตายเสียคนแล้วเลือกกันทั้งเขตนี้มันก็ยุ่งยากลำบากเสี่ยงประมาณแผ่นดิน กระผมจึงหาทางออกไว้โดยว่า ถ้าว่างครั้งหนึ่งถึงจะให้เลือกใหม่ เมื่อมาตรา ๑๑๒ กระผมแพ้ไปแล้ว กระผมก็ขอถอนมาตรานี้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณมากครับ ที่นี้คุณสมคิด ศรีสังคมขอแปรญัตติแก้ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองดังนี้ วรรคหนึ่งขอแก้ “เวลาเก้าสิบวัน” เป็น “เวลาสามสิบวัน” วรรคสองของแก้ “วันเลือกตั้ง” เป็น “วันประกาศผลการเลือกตั้ง” นี่ก็คงจะเหมือนที่แล้วมานี้

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : อันนี้ท่านประธานครับ กระผมก็แปรญัตติไว้มีความมุ่งหมายเหมือนกับมาตราก่อนๆ ที่กระผมได้ขอถอนไปแล้ว เพราะฉะนั้นสำหรับมาตรานี้กระผมก็ไม่ติดใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ขอเชิญเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒๗ ทวิ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่

นายวิกรม เกลานนท์ (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผมวิกรม เกลานนท์ มาตรา ๑๒๗ ทวีนี้ กระผมกราบเรียนสภานี้ในนามของกรรมาธิการว่าเป็นเรื่องใหม่ที่น่าเข้ามาไว้ในร่างรัฐธรรมนูญของเรา อันนี้ขอความกรุณาท่านสมาชิกได้โปรดพิจารณาตามตรา ๔๗ เนื่องจากมาตรานี้เกี่ยวกับมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๗ นั้น บอกว่าประธานและรองประธานวุฒิสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร มาถึงมาตรา ๑๒๗ นี้ เราก็พูดถึงผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร อันนี้ในที่ประชุมคณะกรรมาธิการได้มีท่านกรรมาธิการหลายท่านด้วยกัน ได้ริเริ่มนำเรื่องฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรนี้เข้ามาไว้ในร่างรัฐธรรมนูญของเรา กระผมก็ในฐานะเพียงแต่ผู้ช่วยท่านเหล่านั้น กระผมใคร่จะขอกราบเรียนต่อท่านประธานและสภานี้ว่า แนวอันนี้จะว่ากันโดยตรงแล้วเรารับมาจากแนวของอังกฤษ อันที่จริงเราก็ปรึกษากันในคณะกรรมาธิการว่า แนวที่อังกฤษทำในเรื่องผู้นำฝ่ายค้านนี้ จริงอยู่ถึงแม้ของอังกฤษจะเกิดขึ้นมาโดยวิถีทางของธรรมเนียมประเพณีก็ตาม แต่รู้สึกว่าจะมีประโยชน์ต่อระบอบประชาธิปไตยเราจึงได้คิดกันขึ้นมา แล้วในที่สุดเราก็คิดว่า ถ้าหากเราจะคอยให้มันเกิดเป็นธรรมเนียมประเพณีขึ้นมาเอง มันก็คงจะต้องใช้เวลาอันยาวนานมาก เราก็ริเริ่มเขียนขึ้นมาในร่างรัฐธรรมนูญนี้ อันนี้ก่อนที่จะพูดต่อไป กระผมจะขอโอกาสขอประทานกราบเรียนท่านประธานขออนุญาตสักนิดหนึ่งหนึ่งเพื่อกราบเรียนชี้แจงต่อท่านสมาชิก คือความคิดในเรื่องนี้อังกฤษเขามีแนวอยู่ ๒ อย่าง คือหลักการเคารพซึ่งกันและกัน แนวที่พูดกันเป็นอย่างนี้ เท่าที่กระผมสังเกตเห็นก็คือ การที่ทางฝ่ายการเมืองกับฝ่ายประจำถ้อยทีถ้อยปฏิบัติยกย่องซึ่งกันและกัน พูดอย่างชาวบ้านว่า ผลัดกันเป็นใหญ่หรือให้เกียรติกันในแต่ละฐานะที่ตนสมควรจะเป็นใหญ่กว่า กระผมขอกราบเรียนอย่างเช่นอย่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอย่างนี้ ในเมืองอังกฤษในปัจจุบันนี้เงินเดือนก็ต่ำกว่าปลัดกระทรวงซึ่งเป็นข้าราชการประจำ อันนี้ไม่ได้เกี่ยวโดยตรง อันนี้ใคร่จะกราบเรียนสั้นๆ นิดเดียวเพื่อจะให้เห็นว่าแนวของเขาเป็นอย่างไรอย่างรัฐมนตรีว่าการกรมทำ เดียวนี้ท่านคงทราบคือ อเล็กซานเดอร์ ดักลาสฮูมก็ได้เงินเดือนปีละ ๑๓,๐๐๐ ปอนด์ แล้วปลัดทูตฉลอง คือ ฮอร์มสไปร์ม โลว์เป็นเจ้าคุณ ก็ได้ปีละ ๑๖,๐๐๐ ปอนด์ ก็มากกว่ารัฐมนตรีว่าการ คือแนวของเขาไม่ได้ถือเอาเงินเดือนเป็นการบังคับบัญชากัน เหมือนกับกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เสนาบดี แอนโธนีบาร์เบอร์ ก็ได้ ๑๓,๐๐๐ ปอนด์ต่อปี ปลัดทูตฉลอง ปลัดกระทรวงก็ได้

๑๗,๐๐๐ ปอนด์ต่อปี ซึ่งสูงกว่าปลัดกระทรวงอื่นทั้งสิ้น อันนี้เราเห็นได้ว่า ต่างก็ให้เกียรติซึ่งกันและกันที่นี้มาในระหว่างนี้ เมื่อถึงที่ว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายประจำ ที่นี้ว่างระหว่างฝ่ายการเมืองต่อฝ่ายการเมืองด้วยกัน ท่านประธานและท่านสมาชิกก็ย่อมทราบว่าการที่พรรคการเมืองใหญ่ ๆ ต่างคนผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะในการเลือกตั้งนั้น ฝ่ายที่ชนะก็ได้จัดตั้งเป็นรัฐบาล ที่นี้สำหรับหัวหน้าฝ่ายค้านนี้ก็อาจจะต้องมาเป็นนายกรัฐมนตรีขึ้นในวันใดวันหนึ่งก็ได้ที่ฝ่ายรัฐบาลแพ้เลือกตั้งไป ก็ได้เกิดมีธรรมเนียมมา ๓๐-๔๐ ปีแล้ว จะให้หัวหน้าฝ่ายค้านที่มีฐานะหรือ ขอบปรทานโทษ ขอใช้คำฝรั่งเศสคำหนึ่ง คือ สเตทัส (status) ในทางการเมืองที่ผิดแผกแตกต่างไปจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมดา เบื้องต้นที่สุดเขาก็ทำด้วยการให้เงินเดือนมากกว่า กล่าวคือในปัจจุบันนี้ กระผมใคร่จะขอทราบเรียนว่า ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ ๒ ปีมานี้เป็นต้นมา อัตราเงินเดือนของนายกรัฐมนตรีอังกฤษได้ปีละ ๒๐,๐๐๐ ปอนด์ แล้วก็หัวหน้าฝ่ายค้านได้ปี ๙,๕๐๐ ปอนด์ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมดาได้ปีละ ๔,๕๐๐ ปอนด์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในทางเลขานุการ ในทางพิเศษอะไร เขาก็ให้อีกปีละ ๑,๐๐๐ ปอนด์ ก็ดีเสียว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมดาไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านได้ปีละ ๕,๕๐๐ ปอนด์ อันนี้จะเห็นได้ว่า เขายกฐานะของหัวหน้าฝ่ายค้านให้มีฐานะที่สูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมดา และใกล้เคียงเข้าไปกับที่นายกรัฐมนตรีมีอยู่ เพราะเหตุว่าไม่ว่าเมื่อไรวันดีคืนดี รัฐบาลเกิดแพ้เลือกตั้งขึ้นมาคนที่นั่นหัวหน้าฝ่ายค้านนั้นเองเขาก็จะเข้ามาเป็นรัฐบาล และนอกจากทางในเรื่องเงินเดือนนี้ กระผมได้เฝ้าสังเกตเห็นวิธีที่อังกฤษทำเกี่ยวกับเรื่องหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านอันนี้ไม่มีกฎหมายหรอก แต่ว่ารู้สึกว่าจะเป็นจรรยาของนายกรัฐมนตรีในขณะใดขณะหนึ่งที่เมื่อมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับผลประโยชน์ของประเทศที่จะต้องเจรจากับประเทศอื่น มีบางครั้งผู้นำของประเทศสำคัญ ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องอยู่กับเมืองอังกฤษก็มาที่เมืองอังกฤษ ในขณะที่นายกรัฐมนตรีเขาจัดพิธีต้อนรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับประทานอาหารค่ำ ที่คุยกัน สุขซิบกันเพียงคนสองคน ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นนโยบายสำคัญของประเทศของเขาทั้งสองนั้น หรืออาจจะกระทบกระทั่งถึงความเป็นอยู่ของโลกด้วยนั้นนะ นายกรัฐมนตรีมักจะชวนหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านเข้าไปนั่งรับรู้ไว้ด้วย อันนี้เป็นหลักการที่ว่านายกรัฐมนตรีเขาตระหนักว่าเขาไม่รู้ว่าพรรคของเขาขึ้นยงคงกระพันเป็นรัฐบาลต่อไปหรือไม่ เขาก็ให้เกียรติพรรคฝ่ายค้านและเป็นการให้ประโยชน์แก่ประเทศชาติ

ของเขาด้วย ในการที่ให้หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านได้มาร่วมรับทราบเรื่องราวที่พูดจากุ้ยกันในคืนนั้นไว้ด้วย เมื่อเวลาต่อไปรัฐบาลแพ้เลือกตั้ง ฝ่ายค้านขึ้นเป็นหัวหน้ารัฐบาล จะได้สานเรื่องต่อไปได้ถูก อันนี้ทางคณะกรรมการก็ได้พูดกันถึงเรื่องนี้ก็มากพอสมควร แล้วก็เห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ นอกจากกระบอบประชาธิปไตย แล้วยังเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมของประเทศด้วย กระผมเองกระผมก็เห็นเช่นนั้น กระผมใคร่จะกราบเรียน คือว่าตัวกระผมเองได้เคยเห็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านกับนายกรัฐมนตรีเอาของเราเนี่ยละครับ บางสมัยก็รู้สึกว่าจะเจอกันในงานอะไรต่างๆ นานา ก็หมกมุ่นกันอย่างไรรู้ก็ไม่ทราบ ก็ถ้าหากว่าคัดค้านกันแต่เพียงในแนวนโยบายของพรรค แต่ว่าในทางที่จะเกิดประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเรา ในการที่จะเอาประเทศเราเข้าประชันหรือต่อสู้อะไรกับประเทศอื่นเขาเนี่ย เราก็เป็นฝ่ายเดียวกัน เพราะฉะนั้นจึงเป็นของธรรมดาที่ของอย่างนี้ที่จะเกิดขึ้น ที่นี้มันอาจจะจะมีปัญหาอีกนิดหนึ่งที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติอาจจะสงสัยว่า เอ แล้วมันจะเกิดขึ้นได้อย่างไร พรรคฝ่ายค้านที่มีหัวหน้าเป็นเรื่องเป็นราวในประเทศบ้านเรา เพราะเหตุว่าขณะนี้เรายังไม่ทราบว่าพรรคของเรจะมีกี่พรรค เราจะไปเอาอย่างเมืองอังกฤษได้หรือ มีพรรคใหญ่อยู่ ๒ พรรค ลิเบอรัลเป็นพรรคแซมกลาง ก็มีไม่กี่คนอย่างนั้น อันนั้นละครับ เราก็คิดกันว่าข้างหน้ามันจะเป็นอย่างไร เราก็ยังไม่ทราบแต่ว่าถ้าเราวางเรื่องนี้เข้าไปแล้วมันมีหนทางที่พวกเราคือท่านกรรมการได้กรุณาช่วยกันคิดว่า ถ้าสมมติว่ามันมีหลายพรรค มันไม่ใช่ ๒ พรรคใหญ่ ก็ได้วางเงื่อนไขไว้บอกว่า “พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาพรรคการเมืองซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร” อันนี้เราก็คิดกันในคณะกรรมการว่า ถ้าสมาชิกสภาอยู่ ๓๐๐ คน อยากรู้ ๑ ใน ๕ นี้ก็ตามอัตราอย่างนี้ เราก็คงจะได้พรรคที่เป็นเสียงส่วนข้างมากพอสมควร แล้วสมมติต่อไปให้มันเกินเลยต่อไปอีกว่า ถ้าสมมติว่าเราเขียนไว้แบบนี้แล้ว ก็ยังหาคนที่จะเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านอย่างนี้ไม่ได้ ด้วยเหตุใดก็ตามเถอะ อย่างนั้น แล้วการที่เขียนไว้เนี่ย มันมีเป็นหมันเสียเปล่าไปหรือ อันนี้ก็ได้พูดจากันไว้แล้วบอกว่า อ้ายที่เราเขียนไว้เผื่อเราจะมีมันคงจะเป็นไปได้ และเราคาดหมายว่าจะเป็นไปได้ แล้วเราเห็นว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดี ถ้าสมมติ

ว่าไม่อาจจะมีการฝ่ายค้านได้ค้านได้ในขณะใดขณะหนึ่งมันก็จะเกิดขึ้นได้ในขณะใด
 ขณะหนึ่ง เราได้เขียนเรื่องนี้เอาไว้ อันนี้เป็นของใหม่ครับ ก็ใครจะทราบเรียนท่านประธาน
 และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้กรุณาใช้ดุลพินิจพิจารณาเอาว่าจะสมควรประการใดหรือไม่
 แต่ทางคณะกรรมการที่เขียนลงไว้เพิ่มเติมเป็นมาตรา ๑๒๗ ทวีนี้ เพราะเห็นกันเป็นส่วน
 มากกว่า มันจะเกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติบ้านเมืองเราในเวลาที่จะระบบพรรคการเมือง
 ของเรามันเข้ารูปเข้ารอยแล้ว แล้วเราเชื่อว่าพรรคการเมืองของเราซึ่งมีหลาย ๆ พรรคกระจาย
 กระจายนี้ ในที่สุดคงจะรวมตัวกันเป็นพรรคใหญ่ ๆ เพียง ๒ พรรค หรือ ๓ พรรค เป็น
 อย่างมาก เราคิดกันอย่างนั้น เราจึงได้ทราบเรียนเสนอเรื่องนี้ขึ้นมาเพื่อให้สภาวินิจฉัย ขอบ
 พระคุณอย่างยิ่ง

นายวิชา เศรษฐบุตร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิชา เศรษฐบุตร กระผม
 เห็นด้วยกับที่กรรมการได้เติมมาตรานั้นนะครับ แต่กระผมมีปัญหาเล็กน้อยที่อยากจะใคร่
 ขอความเข้าใจจากท่านกรรมการ ก็คือว่า สมมติว่าในระยะแรกนี้เรามีพรรคอยู่เยอะเยอะ
 แต่ว่าเกิดมีอยู่ ๒ พรรค ซึ่งมีจำนวนที่เป็นฝ่ายค้าน ไม่ได้เป็นรัฐบาลนะครับ มีจำนวนมาก
 เท่า ๆ กัน และอยู่ในเกณฑ์ที่ว่าไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ เสียด้วย สมมตินะครับว่าเรามีสมาชิก
 ทั้งหมดตามรัฐธรรมนูญนั้นนะ ๒๕๐ คน ก็ ๑ ใน ๕ ๔๘ คน อาจจะเป็นไปได้ว่า มีอยู่
 ๒ พรรค ซึ่งมีผู้แทนจำนวน ๔๘ เท่า ๆ กัน อย่างนั้นนะครับ ท่านมีทางออกอย่างไรเตรียมไว้
 บ้าง ขอขอบคุณครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธาน กรณีอย่างนี้
 ผมว่ามันพิเศษเหลือเกิน ผู้แทนจะมี ๑ ใน ๕ เท่า ๆ กันนี้ คณะกรรมการก็ได้คิดอยู่
 เหมือนกันว่า ถ้าเป็นอย่างนี้ จะทำอะไร จะให้ ๒ คนเป็นผู้นำฝ่ายค้านก็ไม่มีธรรมเนียม
 จะเอาคนใดคนหนึ่งเป็นก็ไม่ได้ ผมว่าอย่างนี้ก็แล้วแต่ท่านประธานสภาจะเป็นผู้ลงนามรับ
 สนองให้ใครเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภา เพราะพรรคสองของมาตรานี้เขียนไว้แล้ว ให้ประธาน
 สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านใน
 สภาผู้แทนราษฎร ก็แล้วแต่ประธานสภา แต่กรณีอย่างนี้ผมคิดว่ายากเหลือเกินที่จะเกิดขึ้นได้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าเกิดขึ้นแล้ว กรรมการเห็นว่าเป็นธรรม
ต่อประธานสภาอยู่แล้วหรือครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ถ้าเขียนอย่างนั้นก็ต้องมาจับฉลาก
อะไรกัน ซึ่งผมคิดว่ามันก็เป็นปัญหายืดยาวต่อไป ก็ให้ประธานสภาตัดสินว่า จะเอาใคร

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แล้วสมมติว่า เพื่อว่ามีพรรคเล็กพรรคน้อย
หลายพรรคซึ่งไม่มีพรรคใดที่ได้มีจำนวน ๖๐ เลยละครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ไม่มีครับ ไม่มีผู้นำฝ่ายค้าน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มีพรรคฝ่ายค้าน ไม่มีครับ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ประสิทธิ์ ชูพินิจ กระผม
เห็นเจตนาดีของคณะกรรมการซึ่งได้กรุณาจะให้เกียรติแก่ผู้นำของฝ่ายค้าน คือจะได้ให้มี
สิทธิ มีโอกาสที่จะได้รับแต่งตั้งโปรดเกล้าฯ ให้เป็นหัวหน้าฝ่ายค้าน แต่กระผมไม่เห็นด้วยวิธี
การที่จะกำหนดจำนวนว่า ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาเป็นผู้นำ
ฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เหตุที่กระผมไม่เห็นด้วย ก็เนื่องจากว่า ท่านประธานสภาที่
เคารพ สภาจะการเมืองในระยะต่อไปนี้ กระผมคิดว่า ท่านประธานก็คงทราบดีแล้วว่า เราเพิ่ง
เริ่มพักตัว วันนี้พรุ่งนี้พรรคการเมืองจะเริ่มขึ้นอีกเยอะ เพราะว่าหลังจากรัฐธรรมนูญกำหนด
ไว้ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องสังกัดพรรคการเมือง และโดยเฉพาะทำที่ของรัฐบาลเรานั้น ก็
ได้ประกาศที่จะดำเนินการออกพระราชบัญญัติพรรคการเมืองเข้ามาแล้ว และลักษณะการจัด
ตั้งพรรคเพิ่งจะกระทำกันในระยะกระชั้นชิดเช่นนี้ ท่านประธานที่เคารพ การเลือกตั้งก็จะเห็น
ได้ว่า เพราะเหตุว่าเรามีพรรคเกิดขึ้นมาก ของท่านประธานสภาก็ดี ของคนอื่นก็มีหลายพรรค
กระผมคิดว่า ไหน ๆ ที่เราจะกำหนดให้ว่าเราจะมีหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน เมื่อจะให้แต่งตั้งเขา
เป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน กระผมคิดว่า การที่จะกำหนดจำนวน ๑ ใน ๕ นี้ก็ไม่จำเป็น เพราะ
เหตุว่าเราก็จำเป็นต้องเลือกพรรคฝ่ายค้านซึ่งมีจำนวนมากที่สุด เพราะกรณีการเลือกตั้ง
คราวหน้านี้ พรรคแต่ละพรรคบางที่กระผมทวนใจ เพราะมันจำนวนมากเหลือเกิน ไม่น้อย
กว่า ๒๐ พรรค บังเอิญสมาชิกได้ที่นั่งเข้ามาพรรคละประมาณ ๓๐ คน หัวหน้าพรรคฝ่าย

ค้ำที่จะได้มีโอกาสโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง โดยท่านประธานจะเป็นผู้ลงนามสนองพระบรมราชโองการก็ไม่อาจจะมิได้ กระผมคิดว่าก็เมื่อเราเขียนว่าเราจะเลือกหัวหน้าพรรคที่มีคนมากที่สุดให้เป็นผู้นำฝ่ายค้านแล้ว ฉะนั้นที่จะมาเขียนขมวดกำหนดเงื่อนไขว่าจะต้องมีจำนวน ๑ ใน ๕ นี้ กระผมคิดว่ามันอาจจะเป็นไปได้ และในทำนองเดียวกัน กระผมไม่เห็นด้วยอย่างที่ท่านประธานกรรมการบอกว่าการแต่งตั้งก็เป็นดุลพินิจของท่านประธานสภาที่จะพิจารณาว่ากรณีจำนวนมันใกล้เคียงกัน กระผมคิดว่าเอาจำนวนมากที่สุด อย่าไปกำหนดเงื่อนไขว่ามี ๑ ใน ๕ เลย เพราะว่าพรรคที่เรากำลังจะก่อตั้งขณะนี้ สำหรับจะทำการรณรงค์ในระยะต่อไปมีไม่น้อยกว่า ๒๐ พรรค ท่านประธาน ฉะนั้นไหนๆ ที่เราจะให้มีโอกาสตั้งแบบฉบับของอังกฤษแล้ว กระผมคิดว่าพรรคไหนที่ไม่ได้เป็นรัฐบาล แต่ว่ามีสมาชิกมากที่สุด พรรคนั้นแหละท่านประธาน กำหนดว่าท่านประธานจะต้องแต่งตั้งหัวหน้าพรรคคนนั้นเขาเป็นผู้นำฝ่ายค้าน อันนี้กระผมคิดว่าจะเป็นการให้ความยุติธรรม และทั้งจะเป็นการปกป้องป้องกันท่านประธานสภา เก่งว่าจะเลือกที่รักมักที่ชังใครคนใดคนหนึ่งได้ กระผมจึงคิดว่า เฉพาะไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดนี้ ถ้าจะกรุณาตัดออกเสียจะทำให้การดำเนินการให้เป็นไปตามด้วยบทกฎหมายนี้จะมีผลบังคับมากยิ่งขึ้น กระผมจึงไม่เห็นด้วยที่กรรมการขมวดในตอนท้ายกำหนดจำนวน ๑ ใน ๕ นี้ กระผมจึงขอประทานกราบเรียนท่านประธานครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ): ท่านผู้เป็นประธาน ถ้าหากว่าพรรคการเมืองในวันข้างหน้ามีตั้ง ๒๐ พรรค แต่ละพรรค กระผมคิดว่าถ้าไม่ใหญ่แล้วก็จะมีสมาชิกในสังกัดพรรคซึ่งมีที่นั่งในสภาเพียง ๑๐ คน ๕ คน ๔ คน ๘ คน พรรค ๑๐ คน ก็เป็นพรรคที่มีเสียงข้างมากแต่เมื่อเป็นฝ่ายค้าน แต่พรรคอื่นเขาก็เป็นฝ่ายค้านเหมือนกัน ซึ่งอาจจะมียังจำนวนตั้ง ๕๐ แต่เฉยๆ ไม่ได้รวมกันเท่านั้นเอง แล้วจะให้ผู้นำพรรค ๑๐ คนนี้เป็นพรรคฝ่ายค้าน กระผมว่าไม่ยุติธรรมแน่ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการจึงเห็นว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดซึ่งกระผมคิดว่าประมาณ ๓๕ คนนี้เป็นจำนวนที่มากพอสมควร ถ้ามีถึง ๓๕ คน แต่ถ้าไม่ถึงก็ไม่ควรจะมีผู้นำฝ่ายค้านในสภา เพราะว่าพรรคอื่นๆ เขาก็ค้านเหมือนกัน แต่ว่าจำนวนเขาน้อยกว่าแต่ละพรรค แต่เมื่อรวมแล้วเขาอาจจะมากกว่าพรรคนั้น

ก็ได้ พรรคที่มีเสียงข้างมากนี้ เพราะฉะนั้นจึงอยากจะขอให้คงไว้ตามร่างเดิมนี้นี้ ให้มีเป็นหลักเป็นฐานเสียหน่อย ๑ ใน ๕ นี้ มีฉะนั้นแล้วหัวหน้าพรรค ๑๐ คนก็กลายเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน ซึ่งความจริงไม่ใช่ครับ เพราะพรรคฝ่ายค้านมีตั้งหลายพรรคอาจจะมีจำนวนตั้ง ๗๐ คน ๘๐ คนก็ได้ แต่หัวหน้าพรรค ๑๐ คนนี้กลายเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านไป ซึ่งมันไม่ยุติธรรมครับ

นายจรรุญ สุขภาพ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายจรรุญ สุขภาพ กระผมมีความรู้สึกว่าการที่กรมการได้เพิ่มมาตรา ๑๒๗ ทวิลงไปนี้ กระผมรู้สึกว่าเป็นของใหม่ และกระผมรู้สึกว่าเป็นของใหม่ที่กรมการเรียนลัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ท่านคณะกรรมการคนหนึ่งได้มาพูดบอกว่าเอามาจากแบบอังกฤษ สำหรับส่วนตัวกระผมเองนั้น กระผมมีความรู้สึกว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เราได้เพิ่มหลักการใหม่เข้าไปในมาตรา ๑๑๔ คือเรื่องของพรรคการเมือง เมื่อได้เพิ่มกฎหมายหรือว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับพรรคการเมืองเข้าไปนี้ กระผมเข้าใจว่า มาตรา ๑๒๗ ทวินี้ ก็เป็นการเรียนลัดที่ค่อนข้างจะถูกต้อง เพราะฉะนั้นกระผมก็อยากจะกราบเรียนท่านประธานสภาและท่านสมาชิกผู้ที่มีเกียรติว่ากระผมเห็นด้วยกับมาตรา ๑๒๗ ทวิที่กรมการได้เพิ่มเข้าไปที่กระผมเห็นด้วยนั้นก็เพราะด้วยเหตุผลหลายประการ ประการแรกกระผมรู้สึกว่าประเทศไทยเรามีค่านิยมทางการเมืองอันหนึ่งในอดีต คือเรามักจะมองข้ามความสำคัญของพรรคการเมืองฝ่ายค้าน นอกจากจะมองข้ามแล้วบางทีเราไม่ให้ความสำคัญด้วย แต่การไม่ให้ความสำคัญนั้นบางทีมีผลรุนแรง ก็คือ ถือว่าพรรคฝ่ายค้านนั้นเป็นตัวถ่วงความเจริญ และร้ายที่สุดบางทีก็มองเป็นการบ่อนทำลายประเทศไป คือถือว่าพรรคฝ่ายค้านคุมฝ่ายค้านภายในประเทศนั้น ไม่ใช่เป็นตัวเสริมสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ แต่เป็นการบ่อนทำลายประเทศ เพราะฉะนั้นที่กรมการเขียนไว้นั้นโดยหลักการโดยเนื้อหากระผมเข้าใจว่าพอรับได้ เพียงแต่รายละเอียดบางส่วนบางประการเท่านั้นที่อยากจะต้องการปรับปรุงแก้ไขกัน แต่อย่างไรก็ตาม กระผมก็พิจารณาว่าบทบัญญัติในมาตรา ๑๒๗ ทวิโดยทั่วไปแล้ว น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย แต่กระผมถือว่าพรรคฝ่ายค้านนั้นก็จำเป็นสำคัญที่จะช่วยชาติช่วยบ้านช่วยเมืองไม่

น้อยกว่าพรรครัฐบาล ซึ่งเป็นพรรคที่มีเสียงข้างมากในสภา และกระผมก็ถือว่าถ้าเราเริ่มทัศนคติใหม่ค่านิยมใหม่และวัฒนธรรมใหม่กันเสียที โดยบัญญัติไว้เป็นหลักเป็นฐานในกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของชาตินี้ กระผมก็ถือว่าประเทศไทยก็น่าที่จะก้าวไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องนอกจากนั้นมาตรา ๑๒๗ ทวิ นั้น กระผมเข้าใจว่าน่าจะมีผลทางการเมืองอีกประการหนึ่งหรือหลายประการ ประการแรกที่กระผมมองเห็นก็คือว่าทำให้เกิดฝ่ายค้านที่รับผิดชอบ ในอดีตนั้นพรรคฝ่ายค้านในสภานั้นเป็นพรรคฝ่ายค้าน ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อความรู้สึกของตัวเองโดยเจตนาของตัวเอง และโดยความรู้สึกความเข้าใจของตนเอง แต่ว่าการยอมรับกันในทางกฎหมายชนบประเพณีนั้นรู้สึกว่ายังจะน้อยลงไป เพราะฉะนั้นกระผมเข้าใจว่ามาตรา ๑๒๗ ทวิ นั้น ทำให้พรรคฝ่ายค้านของเรานั้นได้ไม่กำลังออกกำลังใจที่จะทำงานอย่างเต็มที่ สามารถล้มตาอาปาก และข้อที่สำคัญที่สุดก็คือเมื่อมีกำลังใจแล้วก็ทำให้พรรคฝ่ายค้านนั้นมีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น และนอกจากนั้นก็จะทำให้พรรคฝ่ายค้านของประเทศไทยนั้นได้สามารถที่จะทำงานและจะมีประสิทธิภาพและที่สำคัญที่สุดในอนาคตอันใกล้นี้เราจะมีรัฐบาลของประชาชน เราจะมีพรรคฝ่ายข้างมากคือรัฐบาล เราจะมีกรุปอะไรหลายอย่างภายในประเทศ กระผมเชื่อว่าถ้าพรรคฝ่ายค้านนั้นมีศักดิ์มีศรีมีฐานะขึ้นมาน้อยในสายตาของประชาชนและทางกฎหมายนั้น พรรคฝ่ายค้านก็จะเป็นเครื่องมืออันหนึ่งของประชาชน คือจะเป็นเครื่องรังและถ่วงอำนาจพรรคฝ่ายรัฐบาลซึ่งอาจจะทำอะไรผิดพลาดไปก็ได้ และที่สำคัญที่สุดก็คืออาจจะเป็นที่พึ่งของประชาชน ในยามที่ประเทศไปสู่ระบอบประชาธิปไตยซึ่งประชาชนจะได้ปกครองตนเอง เพราะฉะนั้นโดยทั่วไปแล้ว มาตรา ๑๒๗ ทวิ นั้น กระผมมองเห็นว่าน่าจะเป็นมาตราซึ่งจะช่วยเสริมสร้างให้ระบอบประชาธิปไตยของเรานั้นก้าวไปในทิศทางที่ถูกต้อง กระผมขอขอบคุณครับ

นายนิธิพนธ์ ชาลิจันทร์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมก็เห็นด้วยในหลักการที่คณะกรรมการเตรียมมาตรา ๑๒๗ ทวินี้ขึ้นมา และก็เห็นด้วยที่ได้กำหนดว่าหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนั้นจะต้องควบคุมสมาชิก ๑ ใน ๕ และที่นี้ก็ปัญหาว่า ถ้าเผื่อพรรคซึ่งไม่ได้เป็นรัฐบาล ไม่มีสมาชิกในพรรคถึง ๑ ใน ๕ ซึ่งประมาณ ๕๐ หรือ ๖๐ นี้จะอย่างไร กระผมเห็นว่าน่าที่จะเปิดโอกาสให้พรรคซึ่งไม่ได้เป็นรัฐบาล แต่ว่ามีสมาชิกเสียว่า ๓๐-

๔๐ คนสัก ๒ พรรคมารวมกันเป็นพรรคฝ่ายค้านได้ อันนี้ถ้าเผื่อเราจะทำได้โดยแก้ไขหรือว่าเติมข้อความในบรรทัดที่ ๓ บอกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองเป็นได้ นี่ก็อาจจะเปิดโอกาสให้ทำได้ในกรณีอย่างนั้น เพราะกระผมเห็นว่า การมีหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านในสภานั้นจะเป็นประโยชน์อย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเมื่อคืนนี้ได้กล่าวไว้ครับ ก็มีทางที่จะทำได้ เช่นอาจจะให้พรรคเล็ก ๒ พรรครวมกันมาเป็นพรรคฝ่ายค้านแล้วก็โดยที่เขาจะตกลงกันเองว่าจะให้ใครเป็นหัวหน้า ขอบขอบคุณครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธานความคิดของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติก็มีเหตุผลอยู่เหมือนกัน ก็แล้วแต่สภาว่ากลุ่มพรรคการเมืองที่รวมกันเป็นฝ่ายค้าน นี่ถ้ารวมกันได้และตั้งหัวหน้าไว้ และมีจำนวนถึง ๑ ใน ๕ หรือเกินกว่านั้นควรจะให้เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร กระผมคิดว่าคณะกรรมาธิการคงจะไม่ขัดข้อง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ขัดข้องนะหมายความว่าอย่างไร จะยอมแก้ไขเลยเดี๋ยวนี้อาจจะรวมมติสภา

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ยอมแก้ไขก็ได้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แก้อย่างไรว่ามาครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : แก้วว่า บรรทัดที่ ๓ ".....จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดนี้....." เราก็ใช้คำเดิม และบรรทัดที่ ๔ ก็เดิมว่า และมีจำนวนมากที่สุดในการบรรดาพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัด

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประสิทธิ์ ชูพินิจ เห็นจะขอประธานคัดค้าน กลุ่มการเมือง ท่านประธานที่เคารพ ในรัฐธรรมนูญว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรค ฉะนั้นคำว่า "กลุ่ม" ไม่น่าจะเขียนได้เลย ไม่ควรจะมีกลุ่ม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อันนี้เรียกว่ากลุ่มพรรคการเมืองครับ ที่กรรมาธิการอธิบาย

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : และกระผมคิดว่าท่านกรรมาธิการจะมีอุดมการณ์ไกลไปมาก รวมเป็นแต่ละพรรค นโยบายของพรรคก็ไม่เหมือนกัน ท่านคิดว่าพรรคฝ่ายค้านมันจะรวมตัวกันได้อย่างที่ท่านคิดหรือ ก็เอาจำนวนข้างมาก กระผมอยากจะขอประทานกราบเรียนไม่เป็นปัญหาเลย ฝ่ายค้านที่ไม่ได้เป็นรัฐบาล พรรคฝ่ายค้านมีจำนวนข้างมาก ก็นั่นละควรจะได้รับโอกาสให้เป็นหัวหน้าผู้นำฝ่ายค้าน กระผมคิดว่าเป็นการพัฒนาระของท่านประธานจะไม่ถูกกล่าวหาว่าเลือกที่รักมักที่ชัง และกลุ่มก็ไม่ได้ ท่านประธานก็เคยนั่งอยู่ในสภา ฝ่ายค้านจะไปรวมกันได้ อ้ายนี่จะเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน แล้วมันจะยอมกันได้ง่ายอย่างไร กระผมจึงขอประทานกราบเรียน ปัญหาจะมีข้างหน้า กระผมว่าจะเขียนก็ควรจะเขียนให้ชัด เอาเสียงจำนวนข้างมากก็พอแล้ว ท่านประธานที่เคารพ

นายกมล สมวิเชียร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายกมล สมวิเชียร คือกระผมสนับสนุนร่างเดิมของคณะกรรมาธิการแล้วก็มีความรู้สึกว่า ถ้าเผื่อเราจะมาเปลี่ยนแปลงให้มีการรวมเป็นกลุ่มดังที่มีท่านสมาชิกเสนอนั้น เกรงว่ารูปร่างและอุดมการณ์ระบบของพรรคการเมืองนี้มันจะเปื้อนออกนอกกรอบกรอบมากไปหน่อย เพราะว่าอย่างที่ท่านสมาชิกอภิปรายเมื่อคืนนี้ว่า การที่เป็นฝ่ายค้านรัฐบาลนี้มันค้านกันด้วยเหตุผลไม่เหมือนกัน เหตุผลมันต่าง ๆ นานา บางคนก็อาจจะบอกว่ารัฐบาลนั้นยังทำแรงไม่พอ อีกพรรคหนึ่งอาจจะบอกว่ารัฐบาลนั้นอาจจะแรงเกินไป มันก็ค้านได้ทั้งคู่ เพราะฉะนั้นนี่จะก่อให้เกิดปัญหามาก และกระผมเกรงว่าจะก่อให้เกิดการไร้เสถียรภาพของรัฐบาลในอนาคต ในกรณีที่ฝ่ายค้านอาจจะมีการรวมตัวกันชั่วคราว แล้วก็ก่อให้เกิดปัญหาทางการเมือง ที่นี้กระผมอยากจะใคร่ถามท่านกรรมาธิการด้วย และก็อยากจะใคร่ชี้บางข้อให้เห็นด้วยว่า ที่ท่านสมาชิกท่านหนึ่งบอกว่าให้ถือพรรคซึ่งมีจำนวนสมาชิกซึ่งไม่ได้เป็นรัฐบาลนี้มากที่สุดเป็นฝ่ายค้าน หรือเป็นหัวหน้าฝ่ายค้านโดยอัตโนมัติมันจะแก้ปัญหาท่านประธานไม่สบายใจ กระผมว่าก็แก้ไม่ได้เหมือนกัน ถ้าเผื่อจำนวนเท่ากันอีกก็มีปัญหา แต่ว่ากระผมมีความรู้สึกอย่างนี้ว่า เรื่องของฝ่ายค้านนั้นนี่เราคิดไปไกลถึงขนาดที่จะให้หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนี้ ไปเป็นประธานกรรมาธิการงบประมาณด้วย คือหมายความว่าถ้าเผื่อเอาแบบอังกฤษ สมมติว่า ขอโทษ ที่เอ่ยชื่อประเทศ แล้วก็ไม่มีมีความจำเป็นต้องไปขอยืมเขา แต่ว่ามันเป็นความคิดซึ่งค่อนข้างจะน่าคิดที่ว่า ให้

หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนั้นเป็นประธานกรรมการงบประมาณ ในกรณีซึ่งจะทำให้การพิจารณา
งบประมาณของรัฐบาลที่เข้ามานั้นเป็นไปในลักษณะซึ่งเฉียบขาดและลึกซึ้งจริง ๆ และก็ทำ
ให้ละเอียดลออดี อันนี้ถ้าเผื่อหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนั้นไม่มีจำนวนสมาชิกซึ่งสนับสนุนตน
มากตามสมควรแล้ว ฐานะคงจะค่อนข้างจะไม่น่าเคารพ เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะ
ต้องกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญว่าจะต้องมีอย่างน้อย ๆ ก็ ๕๐-๖๐ คนเป็นสมาชิกพรรค กระผม
ก็รู้สึกว่าการกระทำที่กรรมการนั้นดีเรียบร้อยทุกประการแล้ว ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็อยากจะขอท่านสมาชิกได้โปรดพิจารณาให้
ดี เมื่อจะเป็นอังกฤษกันแค่นี้

นายจำลอง เทวารุทธ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม จำลอง เทวารุทธ กระผม
มีความเห็นด้วยกับคุณประสิทธิ์ ชูพินิจ ประธานโทษต้องกล่าวนาม กับอาจารย์กมล เพราะ
ว่าตามที่กรรมการจะมาเขียนใหม่ว่า ให้กลุ่มการเมืองหลาย ๆ กลุ่มนี้มารวมกลุ่ม แล้วก็มา
เลือกกันเองตกลงกันเองว่าใครควรจะเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนี้ กระผมว่าฟังแน่ ๆ ไม่มี
ทางสำเร็จ แล้วก็จะเกิดความยุ่งยากลำบากใจ ไม่ใช่แต่เฉพาะท่านประธานสภา ประเดี๋ยวก็
จะกลับกันไป เอ้า ปีนี้ผมเอานะ ปีหน้าคุณเอาอย่างนี้แล้วกระผมว่านโยบายของพรรคหรือว่า
อะไรต่าง ๆ มันก็ขัดตลบอย่างที่ว่าอาจารย์กมลว่า กระผมว่าเราควรจะต้องเสียงข้างมากของ
พรรคฝ่ายค้าน ในกรณีที่มันจะเท่ากันเบะทุกพรรคนี้ กระผมว่ามันคงจะเป็นได้ยากมาก ถ้า
มันจะมีกรณีอย่างนั้น เราก็อาจจะจับฉลากหรืออะไรกันไปตามความยุติธรรม เหมือนอย่าง
เมื่อคราวที่แล้วที่มีพรรคสหประชาไทยเป็นรัฐบาล พรรคประชาธิปไตยก็เป็นฝ่ายค้าน ก็มี
เสียงมากพอสมควร พรรคประชาธิปัตย์มีประมาณ ๕๗ เสียง รัฐบาลมีประมาณ ๘๐ เสียง แล้ว
ก็ดึงเข้ามาเรื่อย ๆ เป็น ๑๐๐ กว่าเสียงอะไรอย่างนี้ กระผมว่ามันก็น่าดูหน่อย สูสีหน่อย แล้ว
ก็เป็นพรรคฝ่ายค้านกันจริง ๆ ไม่ใช่ไปตั้งเอากลุ่มไหนมานิด กลุ่มนี้มาหน่อย แล้วก็ถือว่า
เป็นฝ่ายค้านละก็ กระผมว่านโยบายของพรรคที่ดีอะไรก็ดีขึ้นจะฟัง แล้วก็เกิดการแก่งแย่ง
อะไรต่อมิอะไรกัน ที่ทำให้เสียระบบประชาธิปไตย แล้วก็สร้างความหนักใจ สร้างความ
ไม่เข้าใจให้เกิดแก่สภานี้ และพี่น้องประชาชนทั่วประเทศมากยิ่งขึ้น กระผมเห็นว่าตามร่างเดิม
ก็ดูจะสวยอยู่แล้วครับ

นายชูวงศ์ ฉายะบุตร : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ชูวงศ์ ฉายะบุตร กระผมเข้าใจในเจตนาของท่านกรรมาธิการที่ประสงค์จะให้ มี อาจจะเป็น ฯพณฯ ผู้นำฝ่ายค้าน ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัฐสภา อย่างนี้เป็นต้น กระผมก็คิดว่าเป็นเจตนาและความตั้งใจดีของท่านคณะกรรมาธิการ อย่างไรก็ดี กระผมก็มีข้อสังเกตตามร่างมาตรา ๑๒๗ ทวินี้ ๒-๓ ประเด็นด้วยกัน ในประเด็นแรกนั้นการที่ท่านคณะกรรมาธิการได้เขียนร่างในลักษณะเช่นนี้ กระผมเข้าใจว่าท่านประสงค์ที่จะให้มีระบบพรรคการเมืองน้อยพรรคที่สุดในประเทศ อย่างน้อยที่สุดท่านหวังจะให้มียระบบพรรคการเมือง ๒ พรรคในประเทศ ท่านจึงได้แบ่งพรรคที่เป็นรัฐบาลและพรรคที่เป็นพรรคฝ่ายค้านในสภา โดยนัยเช่นนี้แล้วกระผมได้พิจารณาว่าตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งสภาได้ผ่านการพิจารณาไปแล้วนั้นมีหลายมาตรา โดยเฉพาะมาตราที่แบ่ง ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตละ ๓ คน กระผมคาดว่าโดยลักษณะเช่นนี้เราอาจจะต้องมีพรรคการเมืองจำนวนหลายพรรคมากกว่าที่ควรจะเป็นในลักษณะปัจจุบัน เพราะฉะนั้นในลักษณะเช่นนี้แล้ว พรรคใดในสภานี้ที่จะเป็นพรรคอย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้พูดว่าพรรคฝ่ายค้านที่รับผิดชอบ กระผมไม่แน่ใจในประเด็นนี้ว่า พรรคฝ่ายค้านที่รับผิดชอบในบรรดาจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองหลายๆ พรรคนั้น สมมติว่าพรรคการเมืองพรรคหนึ่งได้ ๖๐ ที่นั่ง อีกพรรคหนึ่งได้ ๕๐ ที่นั่ง อีกพรรคหนึ่งได้ ๓๐ ที่นั่ง พรรครัฐบาลได้ ๑๐๐ ที่นั่ง อย่างนี้เป็นต้น ในบรรดา ๓-๔ พรรคที่มีจำนวนสมาชิกใกล้เคียงด้วยกัน อย่างนี้ อันนี้พรรคใดจะเป็นพรรคฝ่ายค้านที่รับผิดชอบ ตามที่ได้มีท่านสมาชิกเสนอให้มีการแก้ไขข้อความที่ให้มีการรวมเป็นพรรคการเมืองหรือรวมเป็นกลุ่มพรรคการเมืองนั้น กระผมก็มีความเห็นอย่างที่ท่านสมาชิกบางท่านได้อภิปรายว่า ในลักษณะเช่นนี้เป็นการยากในลักษณะที่ว่าพรรคการเมืองแต่ละพรรคนั้นย่อมมีนโยบาย มีอุดมการณ์ของตนเองแตกต่างกันไปแล้วก็โดยสภาเอง โดยรัฐธรรมนูญในมาตรา ๑๒๖ (๗) ซึ่งเพิ่งผ่านการพิจารณาของสภาไปเมื่อตะกี้นี้ อนุมาตรา (๗) ซึ่งบัญญัติว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกขุบเล็ก ในลักษณะเช่นนี้ครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผมคิดว่าบุคคลผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับเลือกตั้งแล้วเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ถ้าหากว่าท่านไม่ถูกพรรคไล่ออกตาม (๘) ของมาตรา ๑๒๖ หรือว่าไม่ถูกศาลสั่งระงับ ถ้าท่านประสงค์จะลาออกเฉยๆ นี้กระผมก็ไม่แน่ใจใน

ร่างของท่านคณะกรรมการว่าท่านจะลาออกจากพรรคการเมืองของท่านได้อย่างไร เพราะถ้าหากท่านลาออก กระผมเข้าใจว่าสมาชิกภาพของท่านจะขาดสะบั้นลงในทันที อันนี้เป็นประเด็นหนึ่งครับที่ผูกพันกับมาตรา ๑๒๗ ทวิ ประเด็นที่สองที่กระผมมีความรู้สึกก็คือว่าในลักษณะการเขียนอย่างนี้ กระผมขอทราบเหตุผลของท่านคณะกรรมการว่า เหตุไฉนท่านจึงเขียนประเด็นนี้เฉพาะผู้นำฝ่ายค้านไว้ในสภาเท่านั้น ท่านอาจจะคิดว่าเป็นเรื่องของพรรคการเมืองนะครับ ประเด็นอื่นเช่นเป็นต้นว่าผู้คุมเสียงนะครับ ตำแหน่งหลายตำแหน่งนี้ครับซึ่งสมาชิกสภาในสหรัฐอเมริกาที่ดี ในอังกฤษก็ดี และหลาย ๆ แห่งก็ดี ต่างมีเบี้ยหวัดมีอะไรต่าง ๆ นะครับ ซึ่งสังกัดอยู่ในลักษณะอย่างนี้ อย่างสภาอเมริกามีเงินเดือนให้สมาชิกมีอะไรต่าง ๆ สำหรับเป็นเครื่องช่วยจุนเจืออย่างนี้ เหตุไฉนท่านจึงไม่มี ท่านจึงเลือกเอาแต่เฉพาะเรื่องผู้นำฝ่ายค้านเท่านั้นครับ อันนี้เป็นประเด็นที่สอง ประเด็นที่สามที่กระผมได้ฟังเหตุผลของท่านคณะกรรมการแล้ว ท่านบอกว่าการที่มีผู้นำฝ่ายค้านนี้นะครับ ท่านอาจารย์วิกรมท่านบอกว่า ตอนกลางคืนรัฐบาลก็เชิญท่านผู้นำฝ่ายค้านไปนั่งรับประทานอาหารเย็นอย่างนี้เป็นต้นนะครับ ประโยชน์นอกจากนั้นล่ะครับ ประโยชน์ นอกจากนั้นจะมีอะไรในรัฐสภา กระผมคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญที่สภาน่าที่จะพิจารณาว่าจะตัดหรือไม่ตัดหรือว่าจะคงไว้ อันนี้ก็สุดแท้แต่ท่านคณะกรรมการจะได้กรุณาให้ความกระจ่าง

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการ) : ท่านผู้เป็นประธาน การรวมกลุ่มพรรคการเมืองเป็นไปได้ จะเป็นฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลก็ตาม ฝ่ายรัฐบาลนี้อาจจะรวมพรรคการเมือง ๓-๔ กลุ่มก็รวมได้ ทำไม่ถึงรวมได้ นโยบายต่างกัน ความจำเป็นบังคับให้เป็นเช่นนั้น เมื่อฝ่ายรัฐบาลรวมกันได้ แล้วทำไมฝ่ายค้านรวมไม่ได้ครับ ก็ต้องรวมได้เหมือนกันนี้ไม่ได้ดำเนินนโยบายด้วยซ้ำไป เพียงแต่ทำให้เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาเท่านั้น เป็นตำแหน่งอันมีเกียรติเท่านั้นเองไม่ได้ดำเนินนโยบายร่วมกันด้วยซ้ำไป หรืออาจจะดำเนินนโยบายร่วมกันก็ได้เช่นเดียวกับฝ่ายรัฐบาล ซึ่งถ้าหากมีเสียงข้างมากไม่พอก็ต้องอาศัยพรรคอื่นก็รวมกันได้เหมือนกัน และนอกจากนั้นในมาตรา ๑๖๑ ร่างของรัฐบาลเองก็ให้มีการรวมกลุ่มพรรคการเมืองเหมือนกัน ในการที่จะตั้งกรรมการ เขารวมกลุ่มกันได้ ให้ไว้แล้วเหมือนกัน เพราะฉะนั้นปัญหาคงจะไม่มี ถ้ารวมกันไม่ได้ เมื่อรวมกันไม่ได้จำนวนสมาชิกไม่ถึง ๑ ใน ๕ ก็ไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภา รวมกันได้ก็มีเท่านั้นเองครับ

นายสุธน ชื่นสมจิตต์ : ท่านประธานครับ ตะกี้รู้สึกที่ท่านกรรมาธิการยังไม่ได้ตอบประทานโทษ คุณช่วงค์ เกี่ยวกับอนุมาตรา (๖) ครับ คือผู้ที่เป็นผู้แทนราษฎรไม่สามารถจะลาออกได้ อันนี้ให้คงไว้ใช่ไหมครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน คือ อันนี้ไม่ได้ลาออกจากพรรค คือพรรคเขารวมกัน ไม่เกี่ยวกับสมาชิก แต่ละพรรครวมกัน จับกลุ่มกันเหมือนกับที่ตั้งรัฐบาลนี้ครับ ถ้ามี ๓ พรรคตั้งรัฐบาล ไม่ใช่ทุกคนจะต้องลาออกพรรคยังคงอยู่ ไม่มีการขาดจากสมาชิกภาพ

นายวิกรม เมลานนท์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิกรม เมลานนท์ ขอกราบเรียนเพิ่มเติมอีกนิดหนึ่ง ที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ บอกว่าทำไมไม่ยกฐานะของผู้คุมเสี่ยงหรือเจ้าหน้าที่รองๆ อะไรของพรรคด้วย อันนี้คณะกรรมการก็เห็นว่าเราต้องการจะส่งเสริมฐานะของพรรคฝ่ายค้านให้มีฐานะในทางการเมือง เพราะฉะนั้นก็เรื่องผู้คุมเสี่ยงหรืออะไรต่ออะไร นั่นก็เป็นแต่เพียงตำแหน่งที่รองลงมา เราเห็นว่าถ้าหากเราใส่ไว้อย่างนั้นแล้วผู้คุมเสี่ยงมีผู้ช่วยผู้คุมเสี่ยง ทำไมไม่ยกย่องด้วย ทำไมหัวหน้าของฝ่ายค้านนั้นที่มีอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ ตามเขตต่างๆ ทำไมเราไม่ยกย่องด้วย รู้สึกว่ามันจะมากมายเกินไป ทางคณะกรรมการถึงได้จำกัดไว้เฉพาะแต่เพียงตัวหัวหน้าฝ่ายค้านคนเดียว เท่านั้นเองครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมออกจะงังลักหน่อย อยากจะทราบภาพพจน์ของท่านกรรมาธิการ คือว่าเพื่อประโยชน์เพื่อความรู้ของผมเองด้วย และอาจจะให้ความกระจ่างกับท่านสมาชิก คือหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนั้นะครับ ถ้าเราให้มีแล้ว ตั้งขึ้นมาโดยพระบรมราชโองการแล้ว แล้วมีสิทธิมีอำนาจอะไรมีความยิ่งใหญ่แค่ไหนอะไร ไปไหนมีคนแห่กันกลด หรืออะไร ลองวาดภาพให้ผมได้ไหม

นายวิกรม เมลานนท์ (กรรมาธิการ) : เราไม่ได้หมายความว่าถึงอย่างนั้น เราหมายความว่าเรายอมรับฐานะของพรรคฝ่ายค้านที่อาจจะต้องกลายมาเป็นรัฐบาลในวันหนึ่งวันใด แล้วก็มีฐานะที่ต่างกับสมาชิกสภาธรรมดา แล้วก็เมื่อมีการรับรองฐานะเช่นนั้นแล้วมันเป็นประโยชน์ในข้อที่ว่าในระบอบของเรานี้ ที่เรามีพรรคฝ่ายค้านขึ้นนี้ ก็ให้ประชาชน

นึกถึงความสำคัญ แล้วพรรคฝ่ายค้านเวลาจะทำงานอะไรก็มีความรับผิดชอบในข้อที่ว่า ตนนึกถึงฐานะของตนว่าได้รับการยกย่องที่เป็นพิเศษกว่าสมาชิกสภาธรรมดา เราคิดกันว่า น่าจะเป็นประโยชน์กว่าให้เขาเป็นแต่เพียงเหมือนกับสมาชิกสภาธรรมดา นี่เบื้องต้นมูลฐาน เราก็คิดแค่นี้ ไม่ต้องการถึงกับว่าไปไหนต้องมีกระบวนการอย่างท่านนายกรัฐมนตรีหรืออะไร ถ้าหากจะมี ไม่ได้หมายความว่าถึงอย่างนั้นเลย

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมธิการ): ท่านประธานที่เคารพ เมื่อสักครู่นี้กรรมธิการ ก็ลองเดิมนู่ว่า จะเดิมนูไปว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะของท่านผู้มีเกียรติท่านหนึ่ง กระผมใคร่ขอข้อมูลความเข้าใจเพื่อประโยชน์ในการที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติจะได้พิจารณา ก่อนอื่นกระผมขอกราบเรียนว่า เจตนารมณ์ของการให้มีหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนั้น เราต้องการรับรองสถานะของหัวหน้าพรรค ซึ่งมีเสียงข้างมากพอสมควร คือ ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด นี่คือหลักการ เพราะฉะนั้นในความเห็นส่วนตัวของกระผม กระผมไม่เห็นด้วยที่จะไปเพิ่มคำว่า "หรือกลุ่มพรรคการเมือง" ด้วยเหตุผล ๒ ประการ ประการแรกที่เราพิจารณาที่จะมาแก้ไขเพิ่มเติมนั้น เราจะได้แก้ไขข้อสมมติซึ่งเกิดได้ยากเหลือเกิน ในกรณีที่มี ๒ พรรคคือ ๓ พรรค มีที่นั่งเท่ากันในสภาคือ ๖๐ ที่นั่งเท่ากัน อันนี้กระผมถือว่าเป็นเรื่องช้อยกเว้น แล้วเราก็จะพยายามเขียนกฎหมายรัฐธรรมนูญให้คลุมถึงช้อยกเว้นอันนั้นนะครับ นั่นเป็นประเด็นหนึ่ง ส่วนประเด็นที่สอง ถ้ายอมให้กลุ่มพรรคการเมืองรวมตัวกันได้แล้วก็จะเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของการมีหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านอย่างกระผมขอยกตัวอย่าง เช่นมีพรรคฝ่ายที่มีได้เป็นรัฐบาลมีที่นั่ง ๖๐ ที่นั่ง ซึ่งได้เสียง ๑ ใน ๕ แล้ว เขาควรจะได้เป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน แต่กลุ่มเล็กกลุ่มน้อย ที่มีที่นั่ง ๕ คน ๗ คน ๑๐ คน ๑๕ คน รวมกันเป็น ๖๕ ที่นั่ง แล้วก็อุปโลกหัวหน้าพรรคเล็กนั้นเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน มันก็จะไม่ตรงตามเจตนารมณ์ที่เราต้องการรับรองสถานะของหัวหน้าพรรคใหญ่ ที่มีได้เป็นรัฐบาล ทำไมเราจึงรับรองหัวหน้าพรรคที่เป็นพรรคใหญ่ ซึ่งไม่ได้เป็นรัฐบาล เพราะเราถือว่าพรรคนั้นน่าจะมีคามรับผิดชอบในการที่จะร่วมให้ความคิดเห็นในการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎร และน่าจะมีทางที่จะได้เตรียมในการที่จะเป็นรัฐบาลในโอกาสหนึ่งโอกาสใด ในภายภาคหน้า ฉะนั้นถ้าไปเพิ่มเติมหรือแก้ไขจากร่างของกรรมธิการแล้ว กระผมว่าจะเสียรูป ขอบพระคุณครับ

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ผมว่าความสำคัญของการปกครองยกย่องหัวหน้าฝ่ายค้าน หรือผู้นำฝ่ายค้านขึ้นมาในสภานี้มีอยู่อย่างเดียว คือคนนั้นคุมเสียงเป็นส่วนมากที่ไม่ใช่ พรรครัฐบาล พร้อมที่จะเป็นรัฐบาลอยู่เสมอ คนๆ นี้แหละครับ เพราะฉะนั้นเราจึงให้เกียรติเขา ถ้ารัฐบาลล้มไปเมื่อไร คนนี้จะครับจะต้องเป็นนายกรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นเราจึงให้เกียรติ และเขาจะต้องมีเสียงข้างมากในรัฐสภาพอสมควร เพราะฉะนั้น ๑ ใน ๕ นี่ตัดไม่ได้ รวมพรรค ก็ไม่ได้ ถ้าใครคุมเสียงไม่ถึง ๑ ใน ๕ ก็ไม่ต้องตั้งเลยจนคนหนึ่ง เพราะว่าอันนั้นบอกไว้ชัด ๑ ใน ๕ จึงจะตั้ง อย่างน้อยที่สุด เมื่อไม่ถึงก็ไม่ต้องตั้ง แปลว่าไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภา ถึงเมื่อไรจึงจะตั้งเมื่อนั้นครับ

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความเห็นสนับสนุน คุณเฉลิมชัย ที่ท่านได้อภิปรายไป โดยจะขอสถาเสริมแล้วก็เป็นการอภิปรายในความเห็นของท่านที่เสนอข้อคิดเห็นมา ๒ ประเด็น คือไม่กำหนดจำนวนขั้นต่ำของสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน ซึ่งจะได้รับแต่งตั้งขึ้นมาให้เป็นหัวหน้าฝ่ายค้าน กับที่จะเสนอให้มีการรวมกลุ่มพรรคการเมือง ตามที่ท่านรองประธานคณะกรรมการได้ยอมรับไปนั้น กระผมเห็นว่าไม่น่าจะชอบด้วย เหตุผล การที่เราจะให้พรรคฝ่ายค้านนั้นโดยรับรองสถานะให้มีการแต่งตั้งเป็นประธาน เป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านก็เพื่อความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมระบบพรรคให้มีจำนวนพรรค น้อยที่สุด ในรูปแรก ซึ่งเราส่งเสริมก็ด้วยวิธีการอันนี้ แล้วเชื่อว่าต่อไปกระบวนการเลือกตั้ง และการเมืองต่อไป ก็จะทำให้เกิดพรรคใหญ่ๆ ขึ้นมาได้ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราไปลดจำนวน ขั้นต่ำว่าเป็นเท่าไรก็ได้ เป็นแต่เพียงฝ่ายค้านก็พอ ก็จะไม่เป็นการสมประโยชน์ แล้วประโยชน์ อย่างสำคัญที่จะให้มีพรรคฝ่ายค้านก็เพื่อว่า สมมติในกรณีทั่วไปว่ามีการเลือกตั้งเข้ามาแล้ว มีพรรคหนึ่งซึ่งมีเสียงข้างมากในสภา แล้วก็ก็เป็นรัฐบาล พรรคที่สองซึ่งมีเสียงข้างมากที่สุด ก็จะทำหน้าที่ฝ่ายค้าน ถ้าหากว่าเกินจำนวน ๒๕ คน การที่พรรคฝ่ายค้านมีจำนวน ๒๕ คนก็ มีความหมายอย่างสำคัญ คือว่าเขาอาจจะจัดตั้งเป็นทำนองเป็นรูปของคณะรัฐบาลอย่าง ที่เรียกกันว่าเป็นแชดโดว์ แคบิเนต (shadow cabinet) เป็นการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ แล้วก็ เตรียมที่จะสร้างนโยบายขึ้นมา เพราะฉะนั้นประโยชน์ในข้อนี้เมื่อมีอยู่เช่นนี้ก็ไม่น่าที่จะไป ทิ้งจำนวนขั้นต่ำเสีย กับการที่จะให้มีการรวมกลุ่มพรรคการเมืองต่าง ๆ ขึ้นมาเป็นกลุ่ม

พรรคการเมืองฝ่ายค้าน แล้วก็แต่งตั้งหัวหน้าคนหนึ่งคนใดขึ้นมาเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนั้น กระผมเห็นว่าไม่น่าจะถูกต้องและน่าจะเป็นการผิดพลาดที่เราจะส่งเสริม เพราะเหตุใด เพราะเหตุว่าในขณะที่เดียวกันที่อาจจะเป็นไปได้ว่าในเมื่อถ้าไม่มีพรรคการเมืองสักพรรคหนึ่งพรรคใด ในสภามีเสียงข้างมากที่จะจัดตั้งรัฐบาลด้วยตัวเอง ก็อาจจะมีการรวมกันในระหว่างพรรคการเมืองต่าง ๆ จัดตั้งเป็นรัฐบาลผสม ในการจัดตั้งรัฐบาลผสมนั้น พรรคการเมืองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก็ดูพรรคต่าง ๆ ที่มีนโยบายใกล้เคียงกันก็รวมกันเข้ามาเพื่อที่จะบริหารประเทศให้ได้ แต่ว่าเหตุผลอย่างเดียวกันนี้เรานำมาใช้กับพรรคการเมืองฝ่ายค้านไม่ได้ถนัดนัก เพราะเหตุว่าเมื่อถ้าหากว่ามีกลุ่มรัฐบาลขึ้นมادتังนี้แล้วจะเป็นพรรคเดียวหรือหลายพรรครวมกันเป็นพรรครัฐบาลผสมก็ตาม เขาย่อมรวมกันได้ในนโยบาย แต่ฝ่ายค้านที่จะรวมกันได้นั้นมีอยู่อย่างเดียวครับ คือโจมตีรัฐบาลโดยอาจจะเป็นไปได้ว่านโยบายทางการเมือง ปรัชญาทางการเมืองอาจจะแตกต่างกันอย่างตรงกันข้าม แต่รวมกันเพราะเหตุว่าต้องการที่จะค้านรัฐบาลเท่านั้นเองและในการรวมกันนั้นในที่สุดก็อาจจะนำไปสู่จุด ๆ เดียวว่าเพื่อให้มีฐานะมีคน ๆ หนึ่งในสมาชิกของตัวเองในพรรคหนึ่งพรรคใดได้รับแต่งตั้งขึ้นมาเป็นหัวหน้าแล้วก็มีเงินเดือนให้ไม่สมประโยชน์ ไม่เหมือนกับกรณีในการที่จะรวมกันเป็นรัฐบาลผสม ความแตกต่างมีอยู่ดังนี้ เพราะฉะนั้นจะเอาเหตุผลว่าเมื่อรวมกันเป็นรัฐบาลผสมได้ ฝ่ายค้านก็น่าจะรวมกันได้ นี่กระผมเห็นว่าไม่น่าจะถูกต้องและน่าจะเป็นทางเสียมากกว่า เพราะฉะนั้นร่างของคณะกรรมการเดิมก่อนหน้าที่รองประธานกรรมการท่านจะยอมรับให้มีกลุ่มพรรคต่าง ๆ รวมมาเป็นกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้านนั้น กระผมคิดว่าร่างเดิมนั้นชอบแล้ว และน่าจะถือร่างนั้นมากกว่าที่จะถือให้มีจำนวนขั้นต่ำอย่างที่คุณประสิทธิ์ท่านเสนอหรือมีอีกท่านหนึ่งเสนอว่าให้มีกลุ่มของฝ่ายค้าน ขอบพระคุณครับ

นายกมล สมวิเชียร (กรรมการ): กระผมขอ ๒ นาที เพื่อพยายามตอบคำถามที่ท่านประธานถามว่า การรับรองฐานะของหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนั้นประโยชน์มีอะไรบ้าง นอกจากมีฐานะขึ้นมาแล้วก็ไปรับประทานเลี้ยงกับนายกรัฐมนตรี มีครับ ถ้าเผื่อเราจะเข้าใจลักษณะของการทำงานของมัน ก็คือว่าถ้าเผื่อเรามีหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านซึ่งได้รับการรับรองตามกฎหมายแล้วก็ได้รับการรับรองจากสมาชิกทั้งหมดแล้ว ในการทำงานของรัฐบาลใน

อนาคต ถ้าเมื่อมีปัญหาที่สำคัญๆ ของชาติเกิดขึ้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางการเมืองต่างประเทศนั้น รัฐบาลจะต้องเชิญหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านไปปรึกษาหารือหรือรับรู้ทุกครั้ง แล้วก็เอกสารบางอย่าง เช่นเอกสารซึ่งเป็นความลับสุดยอดก็ดี เอกสารซึ่งมีลักษณะเป็นความต่อเนื่องของนโยบายของชาติก็ดี เอกสารซึ่งเป็นความต่อเนื่องในการพัฒนาประเทศก็ดี เหล่านี้จะต้องส่งก๊อปปี้หนึ่งไปให้หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านให้รับทราบไว้ตลอดเวลาเพื่อว่าถ้าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลแล้วเขาได้รู้ ไม่ต้องมาศึกษากันใหม่หมดดยอนหลังเสียเวลามาก เขาว่ามันมีความคลี่คลายขยายตัวอย่างไร เพื่อผลประโยชน์ของชาติในระยะยาวครับผม

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุรินทร์ มาศดิตถ์ เห็นด้วยกับ มาตรา ๑๒๗ ทวิ ที่กรรมการเพิ่มเข้าไป ในหลักการนั้นก็เห็นว่ากรรมการ ได้เพิ่มหลักการใหม่ที่ดีขึ้น และมาตรา ๑๒๗ ทวินี้กระผมคิดว่าถ้าสมมติตัดก็จะวุ่นวายกันไปใหญ่ เพราะสมมติได้ยอมรับฐานะของหัวหน้าฝ่ายค้านในมาตรา ๙๗ ไว้แล้วที่เราพิจารณาผ่านมาแล้วครับ ท่านประธาน นั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งเมื่อกระผมเห็นด้วยในหลักการแล้ว กระผมอยากจะเสริมว่า ตามร่างของกรรมการนี่เป็นการชอบแล้ว ถ้าจะเพิ่มเติมเข้าไปดังที่มีผู้ขอให้เพิ่ม นอกจากคิดว่าข้อบังคับไม่เปิดโอกาสแล้ว กระผมคิดว่าจะเกิดวุ่นวายต่อไปในอนาคตในสภาด้วย ซึ่งกระผมจะกราบเรียนประสบการณ์เพื่อประกอบการพิจารณาของสภานี้สักเล็กน้อย ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ นั้น พรรคสหประชาไทยได้มา ๗๕ คน พรรคประชาธิปไตยได้มา ๕๗ คน มากกว่ากันเพียง ๑๐ กว่าคนเท่านั้น รวบรวม ๑๔ คน แต่ผู้ไม่สังกัดพรรคได้มาประมาณ ๗๒ คน แล้วก็พรรคสหประชาไทยก็ใช้วิธีการดึงเขาไปเสียครั้งแรก ๔๐ คน ไปรวมเป็น ๑๑๕ เหลือนอกนั้นก็ตั้งเป็นพรรคอิสระขึ้นมา ๒๐ กว่าคน นอกนั้นก็อิสระจริงบ้าง อิสระไม่จริงบ้าง คือว่าปากค้ำแต่เวลาถกมือหนุนรัฐบาล นอกจากนั้นก็มีพรรคเล็กพรรคน้อย พรรค ๔ คน ๕ คน ๗ คน ประมาณ ๑๐ กว่าคน ดังนั้นฐานะในสภาครั้งนั้น พรรคประชาธิปไตยเป็นพรรคฝ่ายค้านที่มีเสียง ๕๗ เสียง ในบรรดาฝ่ายค้านด้วยกันที่กระผมอยู่ในฝ่ายค้าน เห็นว่าที่ถ้าเกิดรวมกลุ่มกันขึ้นแล้วจะเกิดวุ่นวาย จากประสบการณ์คราวที่แล้ว ในพรรคประชาธิปไตยนั้นการค้ำรัฐบาลมีการค้ำกันกันอย่างจริงจัง แต่บางพรรคบางพวกที่บอกประชาชนว่าค้ำ แต่ปากค้ำมือไปรับผลประโยชน์เขาก็มี บางคน

นะครับ จึงเกิดเสียงซุบซิบนินทาว่า ค้านจริง ค้านไม่จริงขึ้น ที่นี้บางที่ฝ่ายค้านจริง คือพรรค
 ประชาธิปัตย์นี้หัวหน้าพรรคคือ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ไปอภิปรายสนับสนุนรัฐบาล
 เพื่อให้สภาวินิจฉัยปัญหาถูกขึ้น ก็ถูกนินทาว่าหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านซุบซิบ ความจริงเป็น
 การอภิปรายช่วยในทางวิชาการเพื่อให้สภาได้วินิจฉัยถูกขึ้น แต่ว่าการช่วยนั้นเป็นการอภิปราย
 ช่วยฝ่ายรัฐบาลซึ่งท่านทำตามวิชาการ ไม่ใช่ทำตามหน้าที่หรือนโยบายของพรรคฝ่ายค้าน ที่
 กระผมกราบเรียนให้เห็นอย่างนี้ คือในพรรคฝ่ายค้าน ด้วยกันก็มีการไม่เห็นด้วยกันซุบซิบ
 นินทากัน แล้วก็ส่วนใหญ่คือนโยบายก็ไม่ตรงกัน บางคนก็เขาซัดจัด แต่เขายังแสดงมาก
 ไม่ได้ เขาก็จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาอาศัยรัฐมนตรีบางคนเป็นกำลังไว้ เขาจะมาเอนกับฝ่ายค้าน
 ส่วนใหญ่มากนักก็ไม่ได้ นี่ประสบการณ์ที่แล้วมันเป็นมาอย่างนั้น ที่นี้ถ้าไปเขียนเพิ่มว่าให้
 รวมกลุ่มฝ่ายค้านเข้ามาด้วยนี้มันจะยุ่งกันใหญ่ในโอกาสต่อไปประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง
 กระผมเห็นว่าไม่เป็นการส่งเสริมให้มีพรรคการเมืองที่เข้มแข็งขึ้นในประเทศของเรา ความ
 ต้องการของนักการเมืองที่ดีทั้งหลายกระผมเข้าใจว่าต้องการให้มีพรรคการเมืองที่แข็ง ๆ
 เพียง ๓-๔ พรรค อย่างที่ประเทศที่เขาเจริญเพราะการปกครองแบบประชาธิปไตยมาแล้วที่
 เป็นตัวอย่าง เราต้องการอย่างนั้น เมื่อต้องการอย่างนั้นในการที่กรรมาธิการเขียนไว้อย่างนี้
 ในมาตรา ๑๒๗ ทวินี้ กระผมเห็นว่าเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง เพราะถ้า
 พรรคเล็กพรรคน้อยบางพรรค ๑ คน บางพรรค ๒ คน บางพรรค ๓ คนนี้ เมื่อเข้าไปแล้ว
 ก็ย่อมฟังเสียงหรือว่าประสานกันในการทำงาน ถ้าเป็นคนที่ดีนะครับ กับพรรคฝ่ายค้านหรือ
 หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามมาตรา ๑๒๗ ทวิ ก็จะทำให้เกิด
 ความเข้มแข็งในทางพรรคการเมือง เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งต่อไปพรรคเล็กพรรคน้อยเหล่านั้นก็
 อาจจะเห็นด้วยกับพรรคหนึ่งพรรคใด แล้วลาออกไปสมัครร่วมกับพรรคนั้นเข้ามา เป็นการกำจัด
 พรรคเล็กพรรคน้อยที่ประชาชนไม่ต้องการหรือต้องการน้อยมากนี้ให้ค่อยหมดไป เป็น
 การกำจัดโดยรัฐธรรมนูญและเสียงของประชาชน ซึ่งเป็นการกำจัดที่ชอบธรรมในทางระบอบ
 ประชาธิปไตย กระผมเห็นว่าตามร่างของกรรมาธิการนี้เป็นการชอบแล้ว ถูกแล้ว เหมาะสมแล้ว
 ไม่ควรจะเพิ่มเติมอีกประการหนึ่ง กระผมอยากจะกราบเรียนสนับสนุน ขอโทษ ออกชื่อ
 ท่านอาจารย์กมล สมวิเชียร ที่ได้กล่าวถึงความดีหรือความเหมาะสมที่จะให้มีหัวหน้าฝ่ายค้าน
 ในการเมืองของประเทศไทยนั้น ถ้าว่าหัวหน้าพรรครัฐบาลที่รู้เกินไป และปรึกษาหัวหน้าฝ่ายค้าน

เสียบ้าง บางทีแก้ปัญหาก็ใหญ่ๆ แม้แต่ปัญหาการปฏิวัติก็แก้ได้ ถ้ามีการปรึกษากัน กระผม
 อยากจะขอเวลาท่านประธานอีกสักเล็กน้อยกราบเรียนไว้ว่า อย่างการปฏิวัติเมื่อวันที่ ๑๗
 พฤศจิกายน ๒๕๑๔ นี้ กระผมทราบมาว่า มีหลักฐานด้วยว่า ในการพิจารณางบประมาณ
 แต่ละครั้ง สมาชิกพรรค สปท. ขอประทานโทษ บางคนดี และกระผมไม่ใช่ยกย่อง ที่ได้รับเลือก
 เข้ามาในสภาฯ ก็ส่วนใหญ่เป็นคนดีทั้งนั้นนะครับ แต่บางคนไปรบกวนรัฐบาลเกินไป ให้ตั้ง
 งบประมาณเพื่อไปบำรุงจังหวัดของตัวเอง ปีแรก ๓ แสนบาท ปีที่ ๒ หนึ่งล้านบาท พอปีที่ ๓
 จะเอา ๒ ล้านบาท รัฐบาลก็อดอดใจ จนถึงตัดสินใจปฏิวัติ แต่ถ้าวรัฐบาลไม่ใช้วิธีปฏิวัติมา
 ปรึกษากันกับพรรคฝ่ายค้านว่าในการพิจารณางบประมาณปีนี้ คุณอย่าเอาหนังกินกะ ผมจะ
 เล้งงานพวกผมเสียบ้าง พวกมันไม่ยอมมันจะบีบเอาเงินผมเรื่อย ผมจะขับมันออกจากพรรค
 คุณต้องช่วยผมนะ ถ้าทำกันปรึกษากันวิธีนี้ การปฏิวัติอาจจะไม่เกิดขึ้นในบ้านเมืองก็ได้ แต่
 เขาไม่ทำ ไม่ทำเพราะ ๑. เขายังไม่ยอมรับนับถือหัวหน้าฝ่ายค้าน ๒. หัวหน้าฝ่ายค้านก็ไม่ได้มา
 จากพระบรมราชโองการ ดังที่เราคิดอยู่ ทีนี้ถ้าจัดตั้งขึ้นนี้ กระผมเห็นว่าแก้ปัญหาทาง
 การเมืองได้ด้วย อย่างที่อาจารย์กมล สมวิเชียร อภิปรายแล้ว กระผมขอสนับสนุนความเห็น
 กระผมขอสนับสนุนร่างเดิมของการมาหารือครับ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประสิทธิ์ ชูพินิจ กระผม
 ประรณาที่จะเห็นการตรากฎหมายให้มีผลใช้บังคับได้ ไม่ใช่ตรากฎหมายเพื่อเปิดช่องว่างให้
 มีการฉ้อโกงกันขึ้น ท่านประธานที่เคารพ กระผมยืนยันว่าควรจะต้องตัด “แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งใน ๕
 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร” นี้ออกกระผม
 เห็นด้วยหลักการที่จะต้องตั้งผู้นำฝ่ายค้านที่มีเสียงข้างมากเป็นผู้นำฝ่ายค้านโดยมีพระบรม-
 ราชโองการแต่งตั้ง มาตรา ๘๗ เรากำหนดว่า มีท่านประธานรองประธานและผู้นำฝ่ายค้าน
 มีเงินเดือน ท่านประธานที่เคารพ มีเงินเดือนเขียนไว้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่ว่าถ้าจะเขียน
 อย่างนี้ เขียนในมาตรา ๑๒๗ ทวิ ว่า คนที่จะเป็นผู้นำที่จะได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
 นี้ต้องเป็นผู้นำของพรรค ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของ
 สภา กระผมห่วงเกรงว่ามันไม่อาจจะเป็นไปได้ กระผมเห็นใจท่านสมาชิกผู้อภิปรายเมื่อ
 สัปดาห์นี้ได้เล่าถึงที่มาของเหตุการณ์การเมืองเมื่อปี ๒๕๑๒ กระผมคิดว่าสถานะทางการเมือง

เมื่อปี ๒๕๑๒ กับ ๒๕๑๗ และ ๒๕๑๘ ที่เราจะดำเนินการนี้ไม่เหมือนกัน สำหรับการดำเนินการทางการเมืองปี ๒๕๑๘ รัฐธรรมนูญกำหนดว่าผู้ที่สมควรรับเลือกตั้งต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ท่านประธานที่เคารพ ก็เมื่อมาเขียนบังคับกันอยู่อย่างนี้ ไม่ใช่ปล่อยให้มันเป็นอิสระเหมือนเมื่อก่อน ฉะนั้นการที่จะกำหนดกฎเกณฑ์จะเขียนด้วยกฎหมายใด ๆ นั้น กระผมคิดว่า อย่าเขียนให้เปิดช่องที่มันจะเป็นการขัดกัน อย่าเขียนเปิดช่องให้เป็นการวุ่นวาย จะสร้างความวุ่นวายหนักอกหนักใจให้ท่านประธาน ผู้ที่จะเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ กระผมคิดว่า การรวมกลุ่มการเมืองนั้นถ้ารวมกลุ่มพรรคแต่ละพรรคเป็นรัฐบาลเป็นได้ ท่านประธาน ท่านประธานก็คงเห็น แต่ถ้าจะรวมพรรคการเมืองมาเป็นฝ่ายค้าน ท่านประธานที่เคารพ มีบ้างไหมในประวัติโลกนี้มีไหมครับ ไม่ต้องเมืองไทยหรอก เราจะทำได้ไหม เมื่อในโลกไม่มี กระผมก็คิดว่าเมื่อโลกไม่มีก็เอาพอที่จะเป็นไปได้ เพราะตัวบทกฎหมายเราเขียนมาตรา ๙๗ ไว้แล้ว ฉะนั้นในมาตรานี้ กระผมเพียงขอให้ตัดว่าอย่าไปกำหนดเงื่อนไขจำนวนขั้นต่ำไว้ "ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า" ตัดออกเสียพรรคใดที่ไม่ได้เป็นรัฐบาล แต่ว่ามีจำนวนสมาชิกในพรรคนี้อยู่ในสภานี้ข้างมากพรรคนั้นแหละ เราตั้งให้เขาเป็นผู้นำฝ่ายค้านเสีย มันจะได้ถูกต้องตรงความยุติธรรม และให้เป็นไปในลักษณะที่ท่านประธานผู้ที่จะลงนามรับสนองพระบรมราชโองการก็ไม่หนักอกหนักใจ ท่านประธานที่เคารพ กระผมปรารถนาอย่างนั้น การเขียนกฎหมาย ท่านประธานกรรมาธิการอย่าเฝ้าพิจารณาว่าเป็นไปอย่างนั้นมันจะเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติกลุ่มการเมือง ท่านประธาน ท่านรองประธานกรรมาธิการนี้อยู่พรรคอิสระเคยรวมกับใครได้บ้างหรือไม่ เอาอย่างนี้ง่าย ๆ กระผมจึงคิดว่าเพื่อที่จะไม่ให้เกิดความกังวล และเพื่อให้การเขียนกฎหมายนี้ใช้บังคับได้ทันที ถ้าตัดไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าออกเสีย มาตรา ๑๑๗ ทวิ จะมีผลบังคับใช้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย กระผมปรารถนาที่จะให้สภานี้ได้พิจารณาอย่างนั้น จึงขอประทานกราบเรียนท่านประธานครับ

นายนิธิพัฒน์ ซาลิจันทร์ :ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่เห็นด้วยเลยครับ ที่เราจะมาตัด "หนึ่งในห้า" นี้ออกไปครับ เพราะว่าตำแหน่งที่เรายอมรับ ที่จะมีกันในขณะนี้ ก็บอกอยู่แล้วครับว่าเป็นผู้นำฝ่ายค้าน แล้วถ้าเผื่อมีเป็นพรรคเล็กพรรคน้อยแต่ออกมาสมมติว่าที่เหลือนี่ที่ไม่ใช่เป็นรัฐบาล มีพรรค ๕ คน ๑๐ คน แล้วจะมาแต่งตั้งหัวหน้าพรรค

ซึ่งมีคอนโทรล โหวต (control vote) เพียง ๑๐ คนนี้เป็นผู้นำฝ่ายค้าน กระผมรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องที่น่าหัวเราะครับอันนี้ เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าถ้าเผื่อจะให้มันเป็นผู้นำฝ่ายค้าน ผู้นั้นควรที่จะมีอิทธิพลที่จะควบคุมสมาชิกซึ่งอาจจะมารวมกันโดยที่เรียกว่าโดย ฟรีวิล (free will) นี่ครับ โดยที่ไม่มีการบังคับ หมายความว่าโดยสมัครใจนี่ละครับ ถ้าเผื่อเขาารวมกันได้หนึ่งในห้าเราก็ยอมรับว่าคนนั้นเป็นผู้นำฝ่ายค้านได้ แต่ถ้าเผื่อเราจะมาตัดนี้ออกไปครับ มันก็เปิดโอกาสให้พรรค ๕ คน ๑๐ คนมาเป็นผู้นำฝ่ายค้าน กระผมรู้สึกว่า มันจะไม่มีน้ำหนักครับ แล้วกระผมคิดว่ามันก็ไม่เวิร์ท (worth) ที่เราจะไปให้เกียรติในสถานะว่าเป็นผู้นำฝ่ายค้าน เพราะฉะนั้นเมื่อเราจะให้เกียรติเป็นผู้นำฝ่ายค้านแล้ว ผู้นั้นจะต้องมีอิทธิพลเพียงพอที่จะควบคุมสมาชิกซึ่งรวมกันโดยความสมัครใจของพรรคต่าง ๆ เป็นกลุ่มพรรคการเมืองได้ ซึ่งอันนี้ก็อาจจะเป็นไปได้นะครับ เพราะว่าอย่างในประเทศเยอรมันนี่ ครึ่งหนึ่งดอกเตอร์ อาเดนเคอ แกเป็นนายกฯ นั้นแกก็เป็นหัวหน้าพรรคคริสเตียนเดโมแครท แต่ในขณะเดียวกันก็เพื่อที่แกจะจัดตั้งรัฐบาลซึ่งมีเสถียรภาพนั้นนะ แกก็ไปขอให้นายบันด์ซ์ซึ่งเป็นหัวหน้าของพรรคโซเชียล เดโมแครท ซึ่งเป็นทางสังคมนิยมเข้ามารวมกับแกได้ ก็มาตั้งรัฐบาลเพื่อเสถียรภาพ ก็ไม่จำเป็นต้องเป็นพรรครัฐบาลที่จะเป็นพรรครวมนั้นนะจะต้องเอาเป็นพรรคใหญ่แล้วไปกว้านเอาพรรคน้อยเข้ามาเสริม พรรคใหญ่ ๒ พรรคอาจจะฟอร์มเป็นรัฐบาลเพื่อเสถียรภาพของการเมืองก็ได้ละครับ ที่นี้ในกรณีที่พรรคใหญ่ ๒ พรรคนี้มารวมกันเป็นรัฐบาล ที่เหลือก็จะเป็นพรรคเล็กพรรคน้อยครับ แต่คราวนี้พรรคเล็กพรรคน้อยนี้ ถ้าเผื่อเขามีแนวร่วมซึ่งแนวนโยบายใกล้เคียงกัน เช่นว่าเป็นสังคมนิยมเยอะเยอะละครับ เช่นสังคมนิยมก็มี เกษตรสังคมนิยมก็มี ที่ว่า ๆ กันนี้ครับ เขาอาจจะมารวมกันได้ด้วยความสมัครใจ แล้วเขาก็ไม่มีใครบังคับ แล้วเขาก็ยอมรับให้หัวหน้าพรรคใดพรรคหนึ่งในเครือของเขาให้รับให้เป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน กระผมก็มองไม่เห็นว่าจะมีความขัดแย้งอะไรอันนี้ อันนี้กระผมก็คิดว่าทั้งนี้ก็เพื่อเสถียรภาพในทางการเมืองในอนาคตเท่านั้นแหละครับ ที่กระผมเห็นว่าถ้าเผื่อมีผู้นำฝ่ายค้าน เมื่อเรามีผู้นำฝ่ายค้านแล้วมีฝ่ายค้านซึ่งค้านด้วยมีหลักมีเกณฑ์ แล้วมีแนวนโยบายซึ่งถูกหลักถูกเกณฑ์นี้ละครับ มันจะทำให้เสริมสร้างประชาธิปไตยของเราในอนาคตให้มันดีขึ้นครับ ถ้าเผื่อเราจะปล่อยให้ฝ่ายค้านปะทะกันไปอย่างนี้แล้ว กระผมว่ามันก็อาจจะทำให้ระบบรัฐสภาของเราต้องปะทะอย่างที่เป็นมาแล้วครับ ขอขอบคุณ

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ผมว่าได้อภิปรายกันมานานแล้วครับ ประเด็นก็เหลืออยู่
ว่าจะเอามาตรา ๑๒๗ ทวิ ที่กรรมการใส่ลงไปหรือไม่ แล้วถ้าเอาอย่างที่เราเขียนลงไป
ทั้งหมด หรือจะตัด “หนึ่งในห้า” ออก หรือจะเติม “กลุ่มพรรคการเมือง” ผมขอปิดอภิปราย
เพื่อลงมติครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้เสนอปิดอภิปราย และมีผู้รับรอง
แล้วครับ จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี ผมถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติให้ปิดอภิปราย
ได้ ผมจะขอมติที่ประชุมนี้ที่ละประเด็น ประเด็นแรกคือว่า จะให้กรรมการเพิ่มมาตรา
๑๒๗ ทวิ นี้ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรให้เพิ่มมาตรา ๑๒๗ ทวิ ขอได้
โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้เพิ่มมาตรา ๑๒๗
ทวิ ได้

ประเด็นที่ ๒ คือจะถามว่า ควรจะให้คงไว้ตามร่างเดิมของคณะกรรมการ
หรือจะให้เป็นไปตามที่กรรมการได้ตกลงกับท่านสมาชิก คือต่อคำว่า “หรือกลุ่มพรรคการเมือง”
เข้าไป ท่านผู้ใดเห็นว่าคงไว้ตามร่างเดิมของคณะกรรมการ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นควรให้เขียนตามที่ท่านกรรมการ
ได้ตกลงกับท่านสมาชิก คือเติมคำว่า “กลุ่มพรรคการเมือง” เข้าไป ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ให้คงไว้ตามร่างเดิมของคณะกรรมการ

ที่นี้ยังมีอีกประเด็นหนึ่ง คือคุณประสิทธิ์ ชูพินิจ ได้เสนอให้ตัดข้อความออกจากวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๒๗ ทวิ ในตอนท้าย คือข้อความที่ว่า “แต่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา” ถูกไหมครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคุณประสิทธิ์ ชูพินิจ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นไม่ควรตัดออก คงไว้ตามร่างกรรมการ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๑๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติไม่ให้ตัดข้อความที่คุณประสิทธิ์เสนอให้ตัดออกนั้นออก ต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ต่อไป ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง มีผู้สงวนคำแปรญัตติ แต่เนื่องจากสภาได้ลงมติให้มี ๒ สภาแล้ว เข้าใจว่า คงจะไม่ตั้งใจ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือคุณจักรชัย จริยเวชช์วัฒนา ขอแปรญัตติให้เป็นบทที่ใช้แก่สภาผู้แทนราษฎรนะครับ

นายจักรชัย จริยเวชช์วัฒนา : กระผมไม่ตั้งใจแล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอขอบคุณ คุณสมคิด ขอแปรญัตติตัดออก

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : อันนี้ที่กระผมขอแปรญัตติตัดออก ก็เนื่องจากว่าตอนนั้นกระผมแปรญัตติเรื่องไม่ให้มีวุฒิสภานะครับ แต่เมื่อสภารับหลักการอันนั้นไปแล้ว กระผมก็ขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณครับ ในส่วนนี้ คุณจักรชัย จริยเวชวัฒนา และคุณเสน่ห์ จามริก ขอแปรญัตติในหลักการ ตัด “วุฒิสภา” ออกและใช้คำว่า “สภาผู้แทนราษฎร” แทนรัฐสภาเนี้ คงจะติดใจไม่ได้เหมือนกัน เพราะว่าสภารับหลักการมี ๒ สภาไปแล้วใช้ใหม่ครับ

นายจักรชัย จริยเวชวัฒนา : ใช่ครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒๘ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๒๙ ไม่มีการแก้ไข มีผู้ขอสงวนคำแปรญัตติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสมศักดิ์ ชูโต ขอแปรญัตติตัดออกทั้ง มาตราแล้วท่านขอสงวนไว้

นายสมศักดิ์ ชูโต : ท่านประธานที่เคารพ ความจริง ผมได้ขอแปรญัตติให้ตัดคำ ฎีกาออกทุกมาตราในร่างรัฐธรรมนูญ เพราะผมคิดว่าไม่มีความจำเป็น แต่ว่าเพื่อยุติข้อสงวน ของผมเพิ่งมาปรากฏในมาตรา ๑๒๙ แล้วก็เมื่อสภานี้ได้ผ่านคำฎีกาขององคมนตรีของ ผู้สำเร็จราชการมาแล้ว ผมก็ขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณครับ เชิญเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ต่อไป มาตรา ๑๓๐ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๓๑ มีการแก้ไข มาตรา ๑๓๒ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๓๓ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๓๔ มีการแก้ไข มาตรา ๑๓๕ มีการแก้ไข มาตรา ๑๓๖ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๓๗ ไม่มีการแก้ไข และมีผู้สงวนคำแปรญัตติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณประสิทธิ์ ชูพินิจ ขอแปรญัตติแก้ความ ในวรรคหนึ่ง โดยแก้ “สามสัปดาห์” เป็น “สิบห้าวัน” ครับ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : ท่านประธานสภาที่เคารพ เหตุผลที่กระผมได้ขอประธาน เสนอขอแปรญัตติตัดระยะเวลาให้สั้นขึ้นนั้น ก็โดยเจตนาเพื่อที่จะขมวดเกลียวให้ได้มีการดำเนินการ ประชุมปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการให้เป็นประโยชน์แก่อาณาประชาราษฎร์ได้เร็วขึ้น แต่ กระผมได้เคยเสนอไว้ตอนหมวดแรกๆ แล้วว่า เหตุผลที่กระผมประธานเสนอขอระยะเวลา

ให้สั้นเท่านั้นสภานี้ไม่เห็นด้วย ฉะนั้นกระผมก็คาดหมายว่าเหตุผลของกระผมที่ขอเสนอจาก "สามสิบวัน" เป็น "สิบห้าวัน" นี้ก็คงจะไร้ผลเหมือนกัน กระผมจึงไม่ตั้งใจ ขอประทานกราบเรียน ท่านประธานครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ :ขอบคุณมากครับ เชิญเลขาธิการรัฐสภา อ่านต่อ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) :มาตรา ๑๓๘ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๓๙ มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๐ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๑ มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๒ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๓ มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๔ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๕ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๕ ทวิ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่ มาตรา ๑๔๖ มีการแก้ไข มีผู้สงวนคำแปรญัตติ และกรรมาธิการ สงวนความเห็นไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ :คุณจักรชัย จรรย์เวชชาชีวะ คุณประสิทธิ์ ชูพินิจ คุณเสริมศรี เอกชัย และคุณเสน่ห์ จามริก คุณกำจัด กี่พานิช ขอแปรญัตติติดสมาชิกวุฒิสภา ออกครับ และขอสงวนไว้ครับ เชิญคุณจักรชัย ก่อนครับ

นายจักรชัย จรรย์เวชชาชีวะ :ผมไม่ตั้งใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ :ไม่ตั้งใจนะครับ เชิญ คุณประสิทธิ์ ครับ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ :ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมประสิทธิ์ ชูพินิจ ที่ประทานเสนอขอแปรญัตติไว้หน้านั้น กระผมคาดฝันไว้ตั้งแต่แรกแล้วว่า เจตนาของกระผม กระผมปรารถนาที่จะให้มีสภา ๒ สภา แต่ว่ามีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เฉพาะวุฒิสภา ที่กระผมขอแปรญัตตินั้นปรารถนาที่จะให้ประชาชนเขาได้มีโอกาสเลือกตั้งตัวแทนเขา มาเพื่อทำหน้าที่ในทางสภาสูง แต่ว่าการขอแปรญัตติของกระผมในหมวดแรกๆ ที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องนั้นก็ต้องตกไป และเมื่อตกไปแล้ว กระผมก็จำเป็นต้องขอประทานสงวน เพื่อที่จะให้สิทธิในการที่เสนอกฎบัตรกฎหมายนั้นให้เป็นสิทธิของประชาชน เราถือว่าอำนาจอธิปไตย มาจากปวงชนและเพื่อให้การดำเนินการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ดำเนินการไปอย่าง สมบูรณ์แบบ เนื่องจากเป็นที่ทราบอยู่แล้วว่าเฉพาะวุฒิสภานั้นสมาชิกทั้งหมดไม่ได้มาจาก ประชาชน หากแต่พระมหากษัตริย์ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งก็

เมื่อฐานะของสมาชิกมีที่มาแตกต่างกันเช่นนี้ กระผมจึงคิดว่าเราได้อภิปรายมากเหลือเกินว่า
 อยากจะให้วุฒิสภานี้เป็นสภาที่เสี่ยงให้เป็นสภายับยั้ง เมื่อเจตนาของสภานี้มีอยู่ประการ
 เช่นนั้น กระผมจึงจำเป็นต้องสงวนสิทธิอำนาจของสภาสูงนี้ไว้ ก็อยากให้เป็นไปตาม
 เจตนารมณ์ของสภานี้ว่า เพียงแต่จะให้วุฒิสภาหรือสมาชิกของวุฒิสภานั้นเพียงเป็นสภาที่เสี่ยง
 เพียงเป็นสภายับยั้งเท่านั้น อำนาจการเสนอตัวบทกฎหมายนั้นควรจะให้เป็นอำนาจของ
 สมาชิกสภาผู้แทนฯ เหตุผลของกระผมที่ประธานกราบเรียนนี้กระผมก็ไม่อยากจะรบกวน
 เวลาของสภาให้มากนัก เพราะกระผมได้กราบเรียนต่อสภานี้แล้ว ในการที่เกี่ยวกับวุฒิสภาว่า
 กระผมปรารถนาที่จะให้ประชาชนเขาเลือกตั้ง เมื่อกระผมต้องแพ้ญัตตินั้นมาและเมื่อมาถึง
 มาตรการนี้กระผมก็อยากจะสงวนสิทธิและอำนาจ โดยถืออำนาจสูงสุด อำนาจอธิปไตยเป็น
 ของปวงชน กระผมจึงจำเป็นต้องขอประธานตัดอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาว่า เกี่ยวกับเรื่อง
 การเสนอตัวบทกฎหมายนั้น ขอให้ตัดออกไป ให้คงมีอำนาจเฉพาะที่ยับยั้งและเป็นที่ยก
 ของสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น จึงขอประธานกราบเรียนท่านประธานสภาโดยเหตุผล และ
 ประธานกราบเรียนท่านครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อกี้ผมยังเรียนสภาไม่จบครับ สำหรับ
 ท่านที่แปรญัตติและสงวนไว้ก็คือในทำนองเดียวกันทั้งนั้น เห็นจะพอพิจารณารวมกันได้
 นอกจากที่เอ่ยนามมาแล้ว มีคุณสุกิจ จุลละนันท์ ขอแปรญัตติแก้ไข ไม่ให้วุฒิสมาชิกมีอำนาจ
 เสนอร่างพระราชบัญญัติ ขอสงวนส่วนทางด้านกรรมาธิการ มีคุณใหญ่ ศวิตชาติ คุณเกษม
 ศิริสัมพันธ์ คุณเป๋วย อึ้งภากรณ์ คุณพิชัย รัตตกุล คุณนิสสัย เวชชาชีวะ ขอสงวนความเห็น
 โดยเห็นว่า ไม่ควรให้วุฒิสมาชิกเสนอร่างพระราชบัญญัติได้เช่นเดียวกัน เชิญคุณจักรชัย
 เมื่อกี้ยังไม่ได้พูด

นายจักรชัย จริยเวชช์วัฒนา : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ
 กระผม จักรชัย จริยเวชช์วัฒนา ตามที่กระผมได้ขอแปรญัตติมาตรา ๑๔๖ ไว้ นั้น กระผมมี
 ความเห็นว่าอยากจะให้มีสภาเดียว แต่ตอนนี้มานี้ ๒ สภา กระผมไม่ติดใจแล้วครับ ขอบ
 พระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณเสริมศรี เอกชัย ครับ

นางเสริมศรี เอกชัย : ท่านประธานที่เคารพ ดิฉัน เสริมศรี เอกชัย ดิฉันได้ขอแปรญัตติและก็ขอสงวนเอาไว้ก็ด้วยเหตุผลคล้ายคลึงกันกับท่านสมาชิก และท่านกรรมาธิการคือเราอยากจะมีวุฒิสภานั้นจริงอยู่ แต่ว่าเราจะต้องดูและพิจารณาว่าเราควรจะให้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภานั้นสักแค่ไหน เพียงไร ดิฉันเห็นด้วยกับการมีวุฒิสภาแต่ดิฉันไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในการที่จะอนุญาตให้วุฒิสมาชิกเป็นผู้ออกกฎหมายหรือเสนอกฎหมายได้ เพราะว่าสิทธิและหน้าที่อันนี้ควรจะเป็นของสภาผู้แทนราษฎรซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งมาโดยตรง และอีกอย่างหนึ่งก็เป็นสิทธิของรัฐบาลซึ่งเป็นผู้ปกครองบ้านเมือง เป็นผู้บริหารราชการแผ่นดิน สมาชิกวุฒิสภานั้นแต่งตั้งโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเจตนาารมณ์ของสภานี้ก็มีแต่เพียงว่าต้องการที่จะให้มีสภาสูง คือวุฒิสภาสำหรับเป็นที่ถ่วงถ่วงให้ความเห็นในข้อแนะนำให้ข้อติติงหรือแก้ไขความบกพร่องในร่างกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งรัฐบาลก็ตามหรือว่าสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม เป็นผู้เสนอขึ้นมา ในฐานะที่เป็นผู้มีประสบการณ์สูง มีวัยวุฒิสูง มีคุณวุฒิสูงด้วยประการทั้งปวง แต่ว่าไม่จำเป็นที่จะต้องมาออกกฎหมายเสียเอง ถ้าวุฒิสมาชิกออกกฎหมายมาอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นที่ไม่ถูกต้องพึงใจของรัฐบาลหรือของสภาผู้แทนราษฎรแล้วก็จะเป็เครื่องบดหมาง ดิฉันอยากจะกราบเรียนท่านประธานสภาว่า ควรจะรวมประเด็นนี้ออกมาพิจารณากันเป็นประเด็นเดียวกัน เพราะว่ายังมีอีกตั้งหลายมาตราซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกกฎหมายการเสนอร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสมาชิก สภานี้จะเห็นควรอย่างไรว่า วุฒิสมาชิกควรจะออกกฎหมายได้หรือไม่ แล้วก็จะได้เป็นการรวดเร็วขึ้น สำหรับการพิจารณาประเด็นนี้มันมี

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ตกลงกันเสียในมาตรานี้ว่าไม่ให้วุฒิสมาชิกเสนอกฎหมายได้ แล้วก็นั่นก็ตามกันไปทุกมาตราแหละครับ มันก็ต้องแก้ตามกันไปหมดละครับ คุณเสนอให้ จามริก อยู่หรือเปล่าครับ ไม่อยู่ ก็คุณกำจัดครับ เชิญครับ

นายก่ำจัด กีพานิช : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายก่ำจัด กีพานิช ตามที่กระผมได้ขอแปรญัตติมาตรา ๑๔๖ ไว้ก็เนื่องจากมีความคิดเห็นเช่นเดียวกับท่านสมาชิกสภาผู้ม้เกียรติที่ได้อภิปรายไปแล้ว คือกระผมมีความเห็นว่า ในระบอบประชาธิปไตยนั้น สิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ฉะนั้นในการที่เราจะมาออกกฎหมายต่าง ๆ

ไปนั้น ลักษณะของกฎหมายต่าง ๆ นั้นย่อมมีลักษณะที่จะจำกัดหรือตัดทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอยู่เสมอไม่ว่าทางตรงก็ทางอ้อม ด้วยเหตุนี้กระผมจึงมีความเห็นว่า ในการออกกฎหมายนั้นจึงควรที่จะเป็นกฎหมายที่มาจากประชาชนโดยตรงหรือมาจากผู้แทนของประชาชน นั่นก็คือว่ามาจากสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประชาชนได้เลือกตั้งขึ้นมา ไม่ใช่มาจากวุฒิสภา ซึ่งสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งหรือว่าเป็นสภาที่ ๒ และหลักการอันนี้เป็นหลักการที่สำคัญสำหรับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเราถือกันว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ฉะนั้นในการที่มาตรานี้จะมากำหนดให้วุฒิสภานั้นมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย กระผมจึงไม่เห็นด้วย และกระผมเห็นว่าในการที่มาตรานี้จะคณะกรรมการได้เสนอเข้ามาให้วุฒิสภามีอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติอีกนั้น กระผมจึงไม่เห็นด้วย และก็ใคร่ขอเสนอให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้พิจารณาและวินิจฉัยเรื่องนี้กันอย่างแท้จริงอีกครั้งหนึ่ง เพราะเหตุว่าเราได้ร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่เช่นนี้ เราควรที่จะกำหนดหลักการที่ถูกต้องกันเสียทีหนึ่ง และควรที่จะได้วางรากฐานของประชาธิปไตยที่ถูกต้องเสียครั้งหนึ่ง จึงได้เสนอให้ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายได้พิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง ขอขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสุกิจครับ เชิญครับ คุณสุกิจ จุลละนันท์ อยู่ไหมครับ ไม่อยู่ ที่นี้ก็ถึงท่านกรรมการธิการ คุณใหญ่ ศวิตชาติ ไม่อยู่ คุณเกษม ศิริสัมพันธ์ ไม่อยู่ คุณปวย อึ้งภากรณ์ ไม่อยู่ คุณพิชัย รัตตกุล อยู่ไหมครับ ไม่อยู่ คุณนิสสัย เวชชาชีวะ ไม่อยู่เหมือนกัน ก็ไม่ต้องพูด

นายพนัส สิมะเสถียร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีเรื่องอยากจะขอเรียนข้อความเข้าใจในประโยคสุดท้ายที่ทางคณะกรรมการธิการเติมเข้าไปในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๖ คือคำว่า “พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เป็นผลทำให้เพิ่มรายได้ของแผ่นดิน” กระผมเข้าใจว่ารายได้ของแผ่นดินจะเพิ่มมากน้อยเพียงไรแค่ไหนนั้นจะต้องมีแฟคเตอร์ (factor) ต้องพิจารณา ๒ ตัว คือ ๑. อัตราการจัดเก็บรายได้แผ่นดิน กับ ๒. ฐานที่จะเก็บรายได้แผ่นดิน อีกนัยหนึ่งก็คืออัตรา สมมติว่าถ้าเป็นเรื่องภาษีครับ ภาษีที่จะเป็นรายได้แผ่นดินเพิ่มขึ้นนั้น อาจจะเพิ่มขึ้นด้วยการขึ้นอัตราภาษีอย่างหนึ่งหรือว่าเพิ่มขึ้นโดยการขยายฐานของการจัดเก็บภาษีอย่างหนึ่ง ที่นี้ในวันที่เสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงินซึ่งเป็นการเพิ่มอัตราภาษีหรือ

ลดอัตราภาษี ในวันที่เสนอร่างนั้น ยังอาจจะมองไม่เห็นว่าการเพิ่มขึ้นจะทำให้รายได้แผ่นดินเพิ่มขึ้นจริงหรือไม่ อย่างเช่นถ้าหากว่ามีการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยอัตราภาษีศุลกากรขาเข้า อันนี้ประชาชนอาจจะไม่นิยมใช้สินค้าชนิดนั้น อาจจะทำให้การนำเข้ามาลดน้อยลง ผลอาจจะเป็นการทำให้ลดรายได้ของแผ่นดินในที่สุดก็ได้ คือว่า ผลอันนี้จะไม่เห็นทันทีในวันที่เสนอร่างกฎหมายขึ้นภาษี หรือในทางตรงกันข้าม ถ้าหากว่ามีการเสนอขอลดอัตราภาษี อาจจะทำให้เกิดความต้องการใช้สินค้านั้นมากขึ้นแล้วก็มี การส่งสินค้านั้นเข้ามามากขึ้น ผลที่สุดการเสนอกฎหมายลดอัตราภาษีอาจจะทำให้เป็นผลเพิ่มรายได้ของแผ่นดินก็ได้ อันนี้จึงขอเรียนถามทางท่านกรรมาธิการว่า ในลักษณะนี้จะวินิจฉัยอย่างไรว่าการเสนอกฎหมายที่เป็นการเพิ่มหรือลดรายได้ของแผ่นดินนะ ในตอนที่เสนอร่างมา จะมีเกณฑ์ในการวินิจฉัยอย่างไร ขอขอบคุณครับผม

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน ความประสงค์ของคณะกรรมาธิการที่ให้เติมถ้อยคำที่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เป็นผลทำให้เพิ่มรายได้ของแผ่นดินนั้น จุดประสงค์ส่วนใหญ่คือทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้เสนอกฎหมายเก็บภาษี สมมติรัฐบาลไม่เก็บ สมาชิกเห็นว่าควรจะเก็บ กระผมชักตัวอย่าง ภาษีมรดกนี้ควรจะเก็บมานานเหลือเกินแล้ว รัฐบาลไหน ๆ ก็ไม่กล้าเก็บ เพราะเก็บแล้วอาจจะถูกตัวเข้าด้วยในภายหลัง อันนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิที่จะเสนอได้ ที่ท่านสมาชิกผู้มีความกระตือรือร้นในการเพิ่มอัตราภาษีนี้ ภาษีอาจจะเก็บได้น้อย อาจจะทำให้เงินได้ของแผ่นดินลดลง หรือว่าลดภาษีอาจทำให้รายได้เพิ่มขึ้น ก็มีทางเป็นไปได้ ในกรณีเช่นนี้มีทางแก้ อยู่ในวรรคท้ายของมาตรานี้ ซึ่งกระผมก็กำลังจะขอความกรุณาต่อสภาฯ ที่ตัดไปนั้นขอคืนไว้ตามเดิม คือให้ประธานสภาไปวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับการเงิน ซึ่งจะต้องให้นายกรัฐมนตรีรับรองหรือไม่ คือถ้าเป็นร่างพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับการเงิน ซึ่งจะต้องให้นายกรัฐมนตรีรับรองหรือไม่ คือถ้าเป็นร่างพระราชบัญญัติซึ่งประธานสภาเห็นว่าอาจจะทำให้เป็นผลให้รายได้ของแผ่นดินลดลงอย่างนี้ ทางสภาฯ ก็สั่งเป็นอำนาจของประธานสภาที่จะสั่งว่า อันนี้ต้องให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ก็คงจะไม่มีปัญหา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : วรรคสุดท้ายเอาไว้ตามเดิมไม่ตัดออก

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมธิการ) : เอาไว้ตามเดิม

นายศักดิ์ สายบัว : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม ศักดิ์ สายบัว สำหรับมาตรา ๑๔๖ ที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นประโยคสุดท้าย ให้สมาชิกเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เป็นผลทำให้เพิ่มรายได้ของแผ่นดินนั้น กระผมไม่เห็นด้วยเลย คือกระผมคิดว่าที่เราจับบัญญัติไว้ไม่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินด้วยตนเองนั้น กระผมคิดว่ามันไม่ใช่เรื่องว่าจะเพิ่มหรือจะลด กระผมคิดว่าเรื่องการบริหารการเงินของรัฐบาลหรือการคลังที่เราเรียกกันนั้น กระผมคิดว่าเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนและมันก็เกี่ยวข้องกับหลายด้านหลายฝ่าย และการออกกฎหมายอะไรมา จะเป็นการเพิ่มรายได้หรือลดรายได้ของแผ่นดินก็ตาม ผลที่จะเกิดขึ้นมันมีมากมายหลายประการ ซึ่งถ้าหากว่าเราไม่วิเคราะห์ใคร่ครวญดี ๆ แล้ว เราจะไม่รู้ เพราะมันมีผลทางตรง ผลทางอ้อม หรือมันเกิดผลไป ๆ ปลาย ๆ ขึ้น ลักษณะที่เราอาจจะมองไม่เห็นก็ได้ ถ้าหากใครเป็นรัฐบาลนะครับ จะด้วยเหตุผลประการใดก็ตาม ไม่ยอมเก็บภาษีบางประเภท อย่างภาษีทรัพย์สินเป็นต้น ทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าภาษีทรัพย์สินนี้ต้องเก็บเพื่อความเป็นธรรม เพื่อให้การกระจายภาระภาษีระหว่างประชาชนให้ดีขึ้น ความจริงดูเผิน ๆ นะครับ กระผมก็คิดว่ามันน่าจะให้ออกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำได้ แต่กระผมคิดว่าในเมื่อความรับผิดชอบในการบริหารประเทศเป็นของรัฐบาล จะด้วยเหตุผลประการใดก็ตาม ด้วยภาษีอากรและการบริหารการคลังของประเทศนั้น อย่างไรก็ตาม มันก็ไม่มีสูตรหรือมีอะไรชัดเจนว่า จะต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ บั้นสุดท้ายแล้วก็หมายความว่ารัฐบาลทำอะไรแล้วก็ยังคงอยู่เป็นรัฐบาลได้ เพราะประชาชนไว้วางใจให้เป็นรัฐบาล ไม่โดนขับไล่ออกจากรัฐบาลโดยมติไม่ไว้วางใจของรัฐสภาหรืออื่นใด กระผมก็คิดว่าควรปล่อยให้รัฐบาลเขาเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนี้ ถ้าหากว่าเราต้องการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเกี่ยวกับพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หรือการดำเนินการงานทางด้านการเงินของรัฐบาล ก็เป็นเรื่องที่ต้องไปต่อสู้กันโดยวิถีทางทางการเมือง ก็พยายามหาพรรคพวกเข้ามานั่งอยู่ในสภาให้ได้มีจำนวนมากพอที่จะก่อตั้งรัฐบาลแล้วก็ดำเนินการที่เราเห็นชอบเห็นควร กระผมว่าแบบนี้จะดีกว่าและไม่เป็นการก้าวท้าวไปในเรื่องซึ่งกระผมคิดว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคนไม่อยู่ในฐานะที่จะไปก้าวท้าวด้วยดีได้ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม กระผมเห็นว่าควรจะต้องออก ขอขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความเห็นด้วยนะครับ คือว่า ถ้าใครอยากจะเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินก็ควรจะไปปรึกษากับทางรัฐบาลว่าเป็นอย่างไรแล้วขอให้เขาเสนอเข้ามายังจะดีกว่า อันนี้ควรจะตัดออกเสีย แล้วเรื่องที่มีผู้แปรญัตติว่า ควรจะจัดสมาชิกวุฒิสภา คือไม่ให้เสนอร่างพระราชบัญญัติ กระผมก็สนับสนุนและเห็นด้วยกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทางฝั่งโน้นคือคุณก่ำจัดเต็มที่ ตอนแรกกระผมเห็นด้วย เพราะว่าคิดว่า วุฒิสภานี้จะได้รับการเลือกตั้งเข้ามา ถ้าได้รับการเลือกตั้งเข้ามาก็ควรแล้วที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ แต่ว่าผลที่สุดเราได้ลงมติว่าเป็นการแต่งตั้ง ถ้าเป็นการแต่งตั้งก็ไม่ควรที่จะได้รับสิทธิอันนี้ครับ ขอบขอบคุณครับ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผมใคร่ขอตอบประเด็น ๒ ประการ ประเด็นแรกเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เป็นผลทำให้เพิ่มรายได้ของแผ่นดิน ในประเด็นนี้ที่ทางกรรมาธิการพิจารณาเพิ่มขึ้นก็ด้วยมีเหตุผลดังต่อไปนี้คือ ในหลักการที่ถือปฏิบัติกันหลาย ๆ ประเทศที่เขาไม่ยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างกฎหมายเป็นการตัดรายได้ของรัฐบาลนั้น ก็เพื่อป้องกันไม่ให้สมาชิกใช้วิธีไปลดอำนาจในการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาล คือไปตัดรายได้ เมื่อไม่มีรายได้แล้วก็เท่ากับรัฐบาลนั้นบริหารงานไม่ได้ เพราะฉะนั้นในกฎหมายรัฐธรรมนูญทุกประเทศจึงเขียนว่า กฎหมายที่เป็นการลดรายได้หรือตัดรายได้ของรัฐบาลนั้น กระทำไม่ได้ ส่วนมากเขาเขียนกันแค่นี้ แต่โดยที่กฎหมายของเราที่เราเคยมีแบบอย่างเขียนไปในรูปอธิบายมีข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ ซึ่งเราได้เขียนไปอย่างนั้นนะครับ เราก็เลยมาขยายความเพื่อให้เห็นชัดว่าถ้าเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับเป็นการเพิ่มรายได้ของแผ่นดินนั้นก็ควรจะให้เสนอได้ เพราะไม่เป็นการไปลดรอนอำนาจในการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาล ที่ในส่วนที่ท่านสมาชิกเกรงว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะไปก้ำก๋ายในกรณีเกี่ยวกับการเงินโดยเฉพาะในส่วนรายได้นั้น ทางกรรมาธิการเห็นว่าในเรื่องนี้ก็มีเป็นขั้นตอนคือขั้นเสนอขั้นหนึ่งและขั้นพิจารณารับหรืออนุมัติกฎหมายนั้นก็อีกขั้นหนึ่ง อันนี้ในปัจจุบันนี้เราก็เห็นว่าทางรัฐยังหาเงินรายได้มาไม่เพียงพอแก่ความต้องการในการที่จะพัฒนาประเทศ ฉะนั้นเราเห็นว่าถ้าเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอกฎหมายในการที่จะเป็นการเพิ่มรายได้ในรูปใดรูปหนึ่งก็เท่ากับเป็นการช่วยเหลือ

หรือร่วมแรงกันในการที่จะเพิ่มรายได้เพื่อให้รัฐบาลได้บริหารราชการได้ดียิ่งขึ้น เราจึงยอมให้สมาชิกมีสิทธิเสนอกฎหมายอันจะเป็นผลทำให้เพิ่มรายได้ของแผ่นดินได้ ส่วนประเด็นที่กรรมการไม่ยอมรับข้อเสนอของสมาชิกที่ให้ตัดไม่ให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจเสนอกฎหมายเสียทีเดียวนั้น ทางกรรมการมีเหตุผลดังนี้คือ เราเห็นว่า ประการแรก ความสำคัญ ของกฎหมายที่จะมีผลบังคับใช้นั้นอยู่ที่การอนุมัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฉะนั้นการที่สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจเสนอกฎหมายนั้นก็เพียงแค่เสนอความคิดความอ่าน สนับสนุน ในเรื่องที่จะคิดว่าจะเกิดเป็นประโยชน์แก่ราชการ เราเห็นว่าไม่มีทางเสีย มีแต่ทางได้ ถ้าในการนี้ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นด้วย ก็ไม่รับหลักการกฎหมายฉบับนั้นเสีย ซึ่งเราถือว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจจะรับหรือไม่รับอยู่แล้ว ฉะนั้นในด้านการ เสนอก็ควรจะเปิดโอกาสให้วุฒิสมาชิกเสนอด้วย และเราจะได้เห็นสอดคล้องในรูประบบ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เราเห็นว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือโดยเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาก็ดี ซึ่ง ในขณะนี้สภาเราก็ลงมติให้แต่งตั้งแล้ว เราก็เข้าใจในการแต่งตั้งนั้นก็อาจจะมีการแบ่งปันใน รูปกลุ่มอาชีพ ซึ่งขยายไปกว้างขวาง แล้วแต่กลุ่มอาชีพตามสัดส่วนของประชาชนทั้งหมด ก็ได้ ในการนี้เช่นนี้มันก็อาจจะเป็นการสนองความต้องการของกลุ่มอาชีพที่ได้เข้ามามีโอกาสได้ เข้ามานั่งเป็นวุฒิสมาชิกจะได้เสนอ ความคิดความอ่านในการปรับปรุงตัวบทกฎหมายเพื่อ ประโยชน์ร่วมกันของแผ่นดิน ถ้าเราไปตัดเสียทีเดียวก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย แต่อย่างไรก็ดี ทางกรรมการก็ได้ตัดอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาที่จะไม่ให้มีอำนาจเสนอกฎหมายเกี่ยวกับ การเงิน ซึ่งทางรัฐบาลก็ได้ตัดไว้แล้ว ฉะนั้นทางกรรมการเสี่ยงข้างมากก็ยังเห็นว่าร่าง ของกรรมการในมาตรา ๑๔๖ น่าจะเป็นสิ่งที่สมควร ขอบพระคุณครับ

นายนิพิพัฒน์ ซาลิจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นด้วยกับที่คณะ กรรมการได้เสนอมา ได้เต็มมาและเห็นด้วยที่ว่าสมาชิกวุฒิสภาควรมีสภิตที่จะเสนอร่าง พระราชบัญญัติด้วย ทั้งนี้ก็เพราะว่าในมาตรา ๑๒๘ เราก็ได้ยอมรับแล้วว่าสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย เมื่อเรายอมรับให้เขาเป็นผู้แทน ปวงชนชาวไทยแล้ว สิทธิในการเสนอร่างพระราชบัญญัติก็ควรที่จะมีได้บ้างในขอบเขตอัน จำกััด เพราะว่าเป็นโดยการแต่งตั้ง ส่วนเรื่องพระราชบัญญัติ ส่วนที่กรรมการได้เต็มว่า

เว้นแต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งเป็นผลให้เพิ่มรายได้ของแผ่นดินนั้น กระผมก็เห็นด้วย ตามเหตุผลที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเมื่อคืนนี้ได้กล่าวไว้ ขอบคุณ

นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ : ท่านประธานสภา กระผมจะอภิปรายสนับสนุนผู้ที่แปรญัตติตัดไม่ให้วุฒิสภาเสนอกฎหมายได้ บัดนี้เราได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญมาถึง ๒ ใน ๓ แล้ว กระผมมองอนาคตของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วยความหนักใจ และความเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง มีหลาย ๆ อย่างที่กระทำให้กระผมหนักใจ แต่กระผมจะไม่พูดในที่นี้ แต่ว่าเมื่อมองถึงอายุของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งพวกเราควรจะต้องมีส่วนรับผิดชอบ ก็จะต้องมีความรู้สึกว่ายายุของรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการทำงานของวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร ทุกครั้งที่เราได้พิจารณาเรื่องของวุฒิสภา เราได้มองถึงวุฒิสมาชิก ในหน้าที่ที่ว่าเป็นการถ่วง เป็นศูนย์ถ่วงอำนาจหรือเป็นเรื่องยับยั้ง เมื่อเรามองในลักษณะนี้ ลักษณะของวุฒิสภาก็จะมีอะไรเล่า ก็จะมีแต่ในทางด้านที่จะต้องเกิดความปะทะกันระหว่างวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร อันนั้นเกือบจะเป็นลักษณะหรือเนเจอร์ (nature) ของวุฒิสภาที่เราพยายามจะให้เขาดำเนินการ และในการที่เราได้ยอมรับให้มีวุฒิสภาขึ้นนี้ ซึ่งกระผมเองก็ไม่เห็นด้วยและมีความเห็นอย่างจริงใจว่าไม่ควรจะต้องมีวุฒิสภาและไม่ควรจะต้องเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งแต่เมื่อได้ผ่านมาแค่นี้ก็ยอมรับไป แต่ว่าเพื่ออนาคตของประเทศชาติและเพื่ออนาคตของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถ้าหากเราปล่อยให้วุฒิสภากระทำหน้าที่เหมือนอย่างสภาผู้แทนราษฎรทุกประการ การกระทบกระทั่งกันระหว่าง ๒ สภานี้จะยิ่งชัดเจนยิ่งขึ้น ขณะนี้เมื่อเรามีวุฒิสภาโดยการตั้งโดยลักษณะการแต่งตั้ง ก็จะทำให้เร่ร่อนเร่รอนที่จะให้มีความเห็นอย่างกระจ่างชัดว่าสภาหนึ่งหรือบุคคลกลุ่มหนึ่งนั้นมีความคิดความเห็นในลักษณะแตกต่างกันกับผู้ที่มาจากราษฎร และยิ่งกว่านั้นถ้าหากว่าเราปล่อยให้วุฒิสมาชิกสามารถเสนอกฎหมายได้ เราได้เห็นกันแล้วในที่นี้ เราเสนอกฎหมายเล็กกฎหมายหลายฉบับ ถ้าสมมติว่าวุฒิสมาชิกท่านเสนอกฎหมายเล็กกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรได้ท่านทำได้ไหมครับ ผมอยากจะถามท่านกรรมการธิการ ถ้าเปิดให้ทำได้เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้ผ่านเป็นกฎหมายมาแล้ว วุฒิสภาก็ยอมรับหรือว่ายอมแพ้ไปแล้ว แต่วันดีคืนดีวุฒิสมาชิกคนอื่นเกิดพิตขึ้นมารวบรวมสมัครพรรคพวกได้เพียงพอ จะเสนอกฎหมายยกเลิกกฎหมายเก่านั้น ก็กระทำตามรัฐธรรมนูญ

ทุกอย่าง เมื่อเป็นเช่นนั้นความแตกต่างกันระหว่าง ๒ สถาบันจะมีหนักไปยิ่งขึ้นหรือ ถ้าเราทำกันเช่นนั้นไม่ช้าไม่นานก็ต้องมีนักเลงดีหรือผู้ที่คอยจ้องจ้องหวะอยู่ว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีประโยชน์อะไร มีแต่สร้างความแตกร้าง มีแต่สร้างความปะทะกัน มีแต่สร้างให้เห็นว่าผู้ที่มาจากราษฎรนั้นไม่ได้รับเคารพนับถือจากผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรืออีกด้านหนึ่งหรือกลับกัน เวลานี้ปัญหาที่สำคัญของชาติบ้านเมืองก็คือว่าได้เริ่มมีความรู้สึกอยู่บ้างแล้วว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายแสวงผลประโยชน์ ฝ่ายใดเป็นฝ่ายรักษาผลประโยชน์ ฝ่ายใดเป็นฝ่ายที่มาจากราษฎร กระผมหนักใจอย่างยิ่งในการที่มีวุฒิสภา เพราะจะยิ่งทำให้เรงวันเรงคืนให้เขาเห็นว่าสถาบันแห่งนี้จะเรียกว่าสภาสูงหรือสภาอีกหนึ่งอะไรก็ตามนั้นมาจากที่ใด และจะมารักษาประโยชน์ของผู้ใด กระทำการอย่างใด และถ้าหากว่าเราปล่อยให้เขาสามารถเสนอกฎหมายขึ้นมาได้เช่นนี้แล้ว การปะทะกันจะไม่รุนแรงยิ่งขึ้นหรือ กระผมเกรงว่ารัฐธรรมนูญซึ่งเราได้ใช้เวลาพิจารณากันอย่างถี่ถ้วนและกระผมก็เห็นใจทุกฝ่าย ท่านสมาชิกและท่านกรรมาธิการก็ได้พยายามอย่างดีที่สุด แต่กระผมเชื่อว่าไม่มีเหตุผลอันใดที่เป็นเหตุผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองเลย ที่จะสนับสนุนให้วุฒิสมาชิกสามารถเสนอกฎหมายได้เหมือนอย่างสภาผู้แทนราษฎร

นายสุธน ชื่นสมจิตต์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุธน ชื่นสมจิตต์ กระผมมีความเห็นด้วยว่าวุฒิสมาชิกนั้นไม่ควรจะมีสิทธิเสนอกฎหมาย เหตุผลก็คือว่า ข้อที่ ๑ จะเกิดการขัดแย้งกันระหว่างสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภาถ้าหากว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสนอไปแล้วอีกฝ่ายหนึ่งไม่เห็นด้วยยับยั้ง กระผมว่าถ้าหากว่าทำกันบ่อยๆ ก็จะมีการขัดแย้งกันมากขึ้น นั่นคือประเด็นที่กระผมสนับสนุนท่านสมาชิกผู้ที่อภิปรายจบไปเมื่อตะกี้ และอีกประเด็นหนึ่งกระผมเห็นด้วยกับผู้อภิปรายในแง่ที่ว่าวุฒิสมาชิกนั้นเราอภิปรายกันมากตอนที่จะมีหรือไม่มี บอกว่าวุฒิสมาชิกนั้นให้มีกันได้เพียงแต่ว่าเป็นสภาที่ปรึกษา แต่การที่จะให้คำปรึกษาหรือเป็นสภาที่เลี้ยงนั้นก็ไม่ใช่ว่าเป็นผู้ริเริ่ม การที่มาทำหน้าที่เสนอกฎหมายนี้เป็นผู้ริเริ่มเป็นตัวการ ไม่ใช่ตัวที่จะมาคอยยับยั้งกฎหมายหรือคอยเป็นพี่เลี้ยง เป็นตัวสำคัญในการที่จะออกกฎหมายออกมาให้คุณให้โทษกับประชาชน เพราะฉะนั้นเมื่อกฎหมายฉบับใดที่ผ่านวุฒิสมาชิกเสนอเข้ามา เมื่อเข้ามาในสภาผู้แทนราษฎรแล้ว กระผมว่าจะต้องถูกโจมตี จะถูก

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากประชาชนอภิปรายกันอย่างรุนแรงมาก ตัวเองนั้นก็มีการแต่งตั้ง อันนี้ก็ประเด็นซึ่งเป็นปมด้อยอยู่แล้ว ประเด็นที่ ๒ จะมาออกกฎหมายบังคับคนทั้งประเทศอีก กระผมว่าจะเกิดการขัดแย้งกันมากขึ้นและเร่งวันเร่งคืนอย่างที่ท่านสมาชิกว่า กระผมจึงไม่เห็นด้วยที่จะให้วุฒิสมาชิกเสนอกฎหมายได้ครับผม

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการในกรณีที่จะให้สมาชิก จะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภานั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่เห็นว่าสมาชิกควรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินได้ เหตุผลที่กระผมจะเรียนเสนอต่อท่านประธานและที่ประชุมแห่งนี้ก็เพราะว่า ตามที่รัฐธรรมนูญที่เรากำลังพิจารณากันอยู่นี้ ได้ตกลงในข้อยุติแล้วว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหลายจะต้องสมัครในนามของพรรคการเมือง นั่นก็หมายถึงว่าเราอมรับกันว่าต่อไปพรรคการเมืองจะต้องเหลือน้อยลง พรรคเล็กพรรคน้อยจะต้องสูญไป พรรคใหญ่จะแอบซอร์บ (absorb) พรรคเล็ก ๆ เข้ามา เมื่อเป็นอย่างนั้นในหลักการของพรรคการเมืองแล้ว พรรคการเมืองก็ต้องมีบุคคลหรือมีธุรกิจหรือมีงานอะไรสักอันหนึ่งเข้ามาอยู่เบื้องหลังหรือมาช่วยเหลือพรรคการเมืองนั้น ๆ ให้อยู่รอดและคงไปได้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนจะจากวงการอะไรก็ตาม แล้วรัฐบาลนั้นก็จะได้เสียงข้างมากแล้วมาเป็นผู้บริหารประเทศ ก็จะต้องอยู่ในลักษณะที่จะรักษาผลประโยชน์หรือป้องกันผลประโยชน์ของกลุ่มที่อยู่เบื้องหลัง อะไรที่อยู่เบื้องหลังก็ตาม เพราะฉะนั้นอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นฝ่ายที่ไม่ใช่ฝ่ายรัฐบาล ก็ไม่มีโอกาสที่จะเสนอกฎหมายเกี่ยวกับการเงินได้ เพราะว่า จะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรี เมื่อเป็นอย่างนี้กระผมจึงเห็นด้วยกับกรรมาธิการว่า สมาชิกควรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินได้โดยไม่ต้องให้นายกรัฐมนตรีรับรอง แต่ว่าส่วนที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอได้ หรือวุฒิสมาชิกเสนอได้นั้น กระผมไม่ติดใจ ทั้งนี้ก็อยู่ในดุลพินิจของสภา แต่สิ่งที่กระผมเน้นก็คือต้องการให้สมาชิกเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินได้อันไม่เป็นผลเสียต่อประเทศ โดยไม่จำเป็นต้องให้นายกรัฐมนตรีรับรองครับ ขอบพระคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : พูดมามันก็แนว ๆ เดียวกันทั้งนั้นแหละครับ ผมชักไม่ไว้ใจเสียแล้วซีตอนลงมตินะ เชิญอาจารย์ไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานกรรมการ): ท่านประธานที่เคารพ ที่กระผมลุกขึ้นพูดนี้ก็รู้สึกเหมือนกันว่าเราจะมาต่อสู้เพื่อหลักการอันหนึ่งซึ่งท่านสมาชิกไม่ใช่ไม่อยากรู้ได้มองข้ามไปหรือไม่เห็นด้วยเสียแล้ว แต่ว่ากระผมขอยอมรับว่าที่ลุกขึ้นมาพูดนี้ไม่ได้มาต่อสู้ในทางประชาธิปไตย ทางประชาธิปไตยนั้นเป็นไปตามที่ท่านพูด ถูกต้องไม่มีปัญหาเลยที่เดียว แต่กระผมมาพูดถึงปัญหาในทางการเมือง ในทางการเมืองนั้นเราก็ต้องมีการลอมขอม มีการยอมกันบ้าง ทุกสิ่งทุกอย่างก็ได้เปลี่ยนแปลงไปตามความประสงค์ของสมาชิกส่วนใหญ่ที่อยู่ในที่นี้แล้ว และคณะกรรมการนี้ก็ไม่ใช่เป็นพวกคัดค้านหรืออะไรหรอก แต่เรามองเห็นอะไรตามความเป็นจริง อย่างอำนาจของสภานในเวลานี้ไม่ใช่เรื่องพี่เลี้ยง ขออย่าเข้าใจว่าเป็นเรื่องพี่เลี้ยง เกือบจะไม่มีอะไรอยู่แล้ว มติไม่ไว้วางใจหรือให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาล ก็ทำไม่ได้ ได้แต่ตั้งกระทู้ถามเท่านั้น ส่วนกฎหมายในทางการเงินก็เสนอไม่ได้ กฎหมายที่สภานร่างแล้วส่งไปสภาล่าง สภาล่างลงมติไม่เห็นด้วยก็ตกไปเลย ไม่ได้หวนกลับไปรออีกเป็น ๖ เดือน ๗ เดือนอย่างที่เราเข้าใจกัน สภานเกือบจะไม่มีอำนาจอะไรเลย แต่ว่ากระผมคิดว่าก็ยังเป็นประโยชน์อยู่บ้างในทางที่จะคอยท้วงติงในการที่จะคอยให้ความเห็น กระผมคิดว่าในทางการเมืองนั้นเราต้องขอความกรุณานะครับ ไม่ได้โต้แย้งอะไรเลย มันต้องมองดูตามแง่ที่เป็นจริงอยู่บ้าง ในเวลานี้อำนาจสภานก็เกือบไม่มีอะไรเลย เราจะถือโอกาสที่เราชนะทุกอย่างตัดสินเสียจนเหี้ยน แล้วผลสุดท้ายคล้ายๆ กันว่าไม่มีสภานเลยนั้นมันจะเป็นการเหมาะสมหรือครับ ขอให้คิดดูให้ดี ความเจริญก้าวหน้าในทางการเมืองมันอยู่ได้ด้วยความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน การผ่อนปรนเข้าหากัน ไม่ใช่ของฝ่ายที่ชนะแล้วจะทำได้ตามใจชอบเสมอไป กระผมขอความกรุณาเถอะครับเรื่องนี้นะครับ ขอให้ทุกสิ่งทุกอย่างมันเป็นไปโดยเรียบร้อย และสภานเวลานี้อำนาจก็เกือบจะไม่มีอะไรเลย คนที่จะเป็นสภานก็คงจะหนักใจเหมือนกันครับต่อไปข้างหน้า ขอขอบคุณครับ

นายศักดิ์ สายบัว : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมอยากจะขอชี้แจงคำอธิบายของท่านกรรมการเกี่ยวกับบรรดาสถาปัตย์ที่ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินด้วยได้ ก็จะเป็นการช่วยเหลือรัฐบาลหารายได้เพิ่มพูนขึ้น อันนี้ กระผมว่ามันเป็นความเข้าใจผิดอย่างมหาดลเกี่ยวกับการบริหาร

การเงินหรือการคลังของรัฐบาล คือเรามองระบบการเงินของรัฐบาลนี้ เรามองเงินขึ้นไม่ได้ครับ จួយเอาเพิ่มตรงไหนได้เราก็กพยายามไปเพิ่ม ไม่ใช่อย่างนั้นครับ เรามองดูทั้งระบบ สมมติว่าเราจะเพิ่มภาษีมรดกนี้ให้รัฐบาลนะเก็บภาษีมรดกได้มากขึ้น เพื่อจัดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้มาจากผู้มีอำนาจในการเสียภาษีรายได้มากขึ้น ไม่ใช่เราจะทำอยู่แค่นั้นครับ เราอาจจะต้องไปปรับภาษีสินค้า ภาษีการจำหน่าย ภาษีขาเข้าขาออกเพื่อให้มันได้ดุลกันครับ เพราะฉะนั้นเวลาเราจะเสนอเราจะไปคิดว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้จะช่วยโดยการหาตรงนั้น ที่มีช่องทางอะไรจะเพิ่มรายได้ เราดูอย่างนั้นไม่ได้ครับ เราต้องดูระบบการเงินของรัฐบาลทั้งระบบ ถ้าเราปรับตรงนี้เราต้องไปปรับตรงอื่นเพื่อให้มันได้ดุลกันเพื่อให้บรรลุจุดหมายในด้านความเป็นธรรมก็ดี ในด้านหารายได้ให้เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลก็ดี หรือในด้านที่จะให้ผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ก็ดี อ้ายนี้จะต้องทำ นอกจากนั้นมองทั้งในด้านการเมือง กระผมคิดว่าถ้าหากให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เพิ่มรายได้รัฐบาลได้ มันจะออกมาอีกอย่างครับ ทางด้านการเมือง ตามปกติแล้วนะครับ ถ้าหากว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติการเงินในลักษณะนี้ ให้รัฐบาลเพิ่มภาษีอากร อันนี้ถ้ารัฐบาลไม่เห็นด้วยแล้วสมาชิกชนะ กระผมคิดว่ารัฐบาลต้องลาออก ถ้าหากว่ารัฐบาลไหนไม่ลาออก กระผมก็ว่าบรมช่อแล้ว กระผมคิดว่าเป็นอย่างนั้น ต้องลาออก เพราะฉะนั้นจริง ๆ แล้วมันจะไม่ใช่เป็นการเพิ่มพูนรายได้ มันจะเป็นเครื่องมือในการแย่งรัฐบาลให้วุ่นวาย เมื่อจะมีความต้องการให้รัฐบาลลาออกก็ควรจะเป็นวิถีทางที่ถูกต้อง เราเปิดโอกาสไว้ในรัฐธรรมนูญครับ อภิปรายแล้วลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลเสียเลย ยิ่งกว่าที่จะให้รัฐบาลอยู่ แล้วก็เอาพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินแบบนี้เข้ามาแย่งซึ่งรัฐบาลรับไม่ได้ เพราะเขาต้องรับผิดชอบต่อประชาชน ต้องขึ้นภาษีอากร กระผมถึงเห็นว่าเหตุผลที่กรรมการมีเพื่อจะให้บรรจวรรคสุดท้ายเข้าไปในมาตรานี้ กระผมว่าเป็นความเข้าใจผิดอย่างมหาดศาล กระผมขอกราบเรียนท่านนี้ครับขอบคุณ

นายวิชา เศรษฐบุตร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมคิดว่ามาตรานี้เราได้มีการอภิปรายกันมากมายแล้ว กระผมขอเสนอปิดอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง (มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านสมาชิกเสนอให้ปิดอภิปรายแล้ว จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นบ้างไหม

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ในฐานะที่เป็นกรรมการจะขออธิบายอีกเล็กน้อยได้ไหมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมการ) : กรรมการนะคะรับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมการก็ข้างเถอะ มีผู้เสนอญัตติแล้ว ไม่ได้หรอกครับ มีท่านผู้ใดจะเสนอให้เปิดอภิปรายบ้างไหมครับ

นางเสริมศรี เอกชัย : ท่านประธานที่เคารพ ท่านประธานกรรมการได้กล่าวหาสมาชิกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นข้อหาซึ่งรุนแรงมากเกินไปว่า จะเอาชนะคะคานตลอดไป ดิฉันก็มีเหตุผลบางอย่างที่ยังไม่ได้พูดให้กระจ่างแจ้ง เพราะฉะนั้นดิฉันขอความกรุณาให้เปิดอภิปรายต่อไป ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้หรอกครับ อย่าชี้แจงกัน ตอนนี้ปิดหรือเปิดเท่านั้นละ ท่านผู้ใดเห็นควรเปิดอภิปรายต่อไป ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นควรปิดอภิปราย ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ปิดอภิปรายได้ ผมมีประเด็นจะถาม ๒ ประเด็นเท่านั้นครับ ในมาตรา ๑๔๖ นี้ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรให้สมาชิกวุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๕๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาไม่ควรจะมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖๙ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติว่าสมาชิกวุฒิสภาไม่มีสิทธิที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติได้

ประเด็นที่ ๒ กรรมการการได้เติมข้อความว่า “เว้นแต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เป็นผลทำให้เพิ่มรายได้ของแผ่นดิน” เข้าไว้ในวรรคแรกของมาตรา ๑๔๖ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับกรรมการการ ควรจะเติมข้อความนี้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย เห็นควรตัดออก ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ตัดออกเสีย

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการการ) : ท่านผู้เป็นประธาน เมื่อได้ตัดอำนาจวุฒิสมาชิกแล้ว กระทบต้องขอแก้ไขมาตรานี้ ขอแก้ไขถ้อยคำนะครับ “มาตรา ๑๔๖ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี” นอกจากนั้นก็ขอให้เป็นไปตามร่างที่กรรมการการได้เสนอมานี้ แล้วมาตราต่อไปก็ต้องแก้ไข

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ก็เอาไว้พรงนี้

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมการการ) : ครับ แล้วกระทบจะได้เสนอมานี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ดิฉันนี้กรรมาธิการก็ไปทำการบ้านเสียหน่อย

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : รับไปทำ ทราบแล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เห็นใจที่สุดครับสำหรับท่านรองประธาน
กรรมาธิการ ขอบพระคุณจริง ๆ

ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ ผมขอเลิกประชุมสำหรับวันนี้

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา

